

Mogućnost revitalizacije i prijedlog krajobraznog uređenja parka "Stari trg" u Pazinu

Škrinjar, Antonina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Agriculture / Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:204:186008>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Agriculture University of Zagreb](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

**MOGUĆNOST REVITALIZACIJE
I PRIJEDLOG KRAJOBRAZNOG UREĐENJA
PARKA "STARI TRG" U PAZINU**

DIPLOMSKI RAD

Antonina Škrinjar

Zagreb, rujan, 2023.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

Diplomski studij:

Krajobrazna arhitektura

**MOGUĆNOST REVITALIZACIJE
I PRIJEDLOG KRAJOBRAZNOG UREĐENJA
PARKA "STARI TRG" U PAZINU**

DIPLOMSKI RAD

Antonina Škrinjar

Mentor:

doc.art. Monika Kamenečki

Zagreb, rujan 2023.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

**IZJAVA STUDENTA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI**

Ja, **Antonina Škrinjar**, JMBAG 0178117137, rođena 22.03.2000. u Puli, izjavljujem da sam samostalno izradila diplomski rad pod naslovom:

**MOGUĆNOST REVITALIZACIJE I PRIJEDLOG KRAJOBRAZNOG UREĐENJA
PARKA "STARI TRG" U PAZINU**

Svojim potpisom jamčim:

- da sam jedina autorica ovoga diplomskog rada;
- da su svi korišteni izvori literature, kako objavljeni tako i neobjavljeni, adekvatno citirani ili parafrazirani, te popisani u literaturi na kraju rada;
- da ovaj diplomski rad ne sadrži dijelove radova predanih na Agronomskom fakultetu ili drugim ustanovama visokog obrazovanja radi završetka sveučilišnog ili stručnog studija;
- da je elektronička verzija ovoga diplomskog rada identična tiskanoj koju je odobrio mentor;
- da sam upoznata s odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu (Čl. 19).

U Zagrebu, dana 26. 9. 2023.

Potpis studentice

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

**IZVJEŠĆE
O OCJENI I OBRANI DIPLOMSKOG RADA**

Diplomski rad studentice **Antonine Škrinjar**, JMBAG 0178117137, naslova

**MOGUĆNOST REVITALIZACIJE I PRIJEDLOG KRAJOBRAZNOG UREĐENJA
PARKA "STARI TRG" U PAZINU**

obranjen je i ocijenjen ocjenom _____, dana _____.

Povjerenstvo:

potpisi:

1. doc. art. Monika Kamenečki	mentor _____
2. izv. prof. dr. sc. Petra Pereković	član _____
3. doc. dr. sc. Marina Štambuk	član _____

Zahvala

Ovim putem zahvaljujem se svojim roditeljima, na pruženoj mogućnosti studiranja te financijskoj i moralnoj podršci proteklih godina. Zahvaljujem se meni dragim osobama što su bili uz mene te me poticali, motivirali i ohrabivali da stignem na zadani cilj. Hvala im, što su vjerovali u mene. Posebna hvala mojoj mentorici doc. art. Moniki Kamenečki koja me vodila u izradi diplomskog rada, usavršavala moje ideje te davala korisne savjete za napredak u životu i struci.

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Problemi rada	3
3.	Cilj rada.....	3
4.	Metode rada.....	3
5.	Teorijska podloga.....	4
6.	Park Stari trg u sklopu studije Pazina 2030.	8
7.	Implementacija parka „Stari trg“ u trenutne projekte grada	10
8.	Lokacija – zadani obuhvat rada.....	11
9.	Povijesni pregled parka	12
9.1.	Urbanistički razvoj Pazina od početka 16. do kraja 19. Stoljeća	12
9.2.	Značaj i funkcija Starog trga u 19. st.....	13
9.3.	Zbirka fotografija i razglednica – izgled nekad i danas	14
9.4.	Trg na povijesnim kartama i planovima.....	18
10.	Analize i valorizacija postojećeg stanja	21
10.1.	Smještaj u širem urbanom kontekstu	21
10.2.	Kontekst prirodne baštine na području grada Pazina	22
10.3.	Kontekst kulturne baštine na području grada Pazina	23
10.4.	Turistički kontekst grada Pazina	24
10.5.	Površinski pokrov i korištenje zemljišta	25
10.6.	Namjena površina- Prostorni plan Pazin centar II.....	26
10.8.	Park Stari trg u sklopu zelene infrastrukture grada Pazina	28
10.9.	Prometna mreža oko parka Stari trg.....	29
10.10.	Ulazi i komunikacijski pravci unutar parka.....	30
10.11.	Pojava sadržaja na prostoru parka Stari trg	31
10.12.	Trenutno stanje parka	33

11.	Rezultati ankete	38
13.	Opće smjernice uređenja parka Stari trg	61
14.	Mogućnosti krajobraznog uređenja parka Stari trg	62
14.1.	Konceptualno rješenje „Veli Jože“	63
14.2.	Konceptualno rješenje „Pazinska jama“	71
14.3.	Konceptualno rješenje „Park grada Pazina“	79
15.	Zaključak	85
16.	Popis literature.....	88
17.	Popis tablica	88
18.	Popis grafova.....	90
19.	Popis slika	91
20.	Popis priloga.....	96
21.	Životopis.....	105

Sažetak

Diplomskog rada studentice **Antonine Škrinjar**, naslova

MOGUĆNOST REVITALIZACIJE I PRIJEDLOG KRAJOBRAZNOG UREĐENJA PARKA "STARI TRG" U PAZINU

Stari trg manja je zelena površina u gradu Pazinu. Predstavlja završnu točku pješačke rute kroz starogradsku jezgru. Nalazi se na frekventnom, turistički važnom komunikacijskom koridoru koji vodi prema Kaštelu, najvažnijoj kulturnoj baštini grada. Koridor se dalje nastavlja u smjeru Pazinske jame koja je najveće prirodno bogatstvo pazinskog kraja. Iako važna točka u gradu, Stari trg je neuređena površina kojoj nije jasno definirana namjena. Obilježava ga manjak sadržaja i neadekvatna urbana oprema što rezultira negativnim konotacijama koje se vežu za prostor. Cilj rada je dati prijedloge krajobraznog uređenja koji zadovoljavaju potrebe korisnika, pa je u procese planiranja i oblikovanja krajobraza uključena javnost. U svrhu formiranja projektnog programa provedena je anketa na uzorku od 50 sudionika, građana i građanki Pazina. Na temelju dobivenih rezultata ankete, s ciljem poboljšanja sustava zelene infrastrukture Pazina te promoviranja identiteta i pazinskog kulturnog naslijeđa, formirani su prijedlozi krajobraznog uređenja. Sva tri koncepta stvaraju jasan i prepoznatljiv identitet, sadržajem zadovoljavaju potrebe korisnika te povećavaju boravišnu i estetsku funkciju parka.

Ključne riječi: Stari trg, zelena površina, Pazin, participacija javnosti, zelena infrastruktura, krajobrazno uređenje, identitet

Summary

Of the master's thesis – student Antonina Škrinjar, entitled

POSSIBILITY OF REVITALIZATION AND LANDSCAPING PROPOSITION OF THE "STARI TRG" PARK IN PAZIN

Stari trg (the Old square) is a small green area in the town of Pazin. It represents the final point of the pedestrian route through the old town. It is located on the frequent, important communication corridor that leads tourist to Kaštel (the Castle), the most important cultural heritage of the city. The corridor continues in the direction of Pazinska jama (Pazin cave), which is the greatest natural value of the Pazin region. Although an important point in the city, the Old square is an unorganised area which purpose is not clearly defined. It is characterized by a lack of content and inadequate urban equipment, which results in negative connotations about the space. The goal of this work is to provide proposals for landscaping which meet the needs of users, therefore the public was involved in the planning and landscape design processes. For the purpose of forming the project program, a survey was conducted on a sample of 50 participants, male and female citizens of Pazin. Based on the results of the survey, with the aim of improving the green infrastructure system of Pazin and promoting Pazin's identity and cultural heritage, proposals for landscape design were formed. All three concepts create a clear and recognizable identity, meet the needs of users with their content and increase the residential and aesthetic function of the park.

Keywords: old square, green area, Pazin, public participation, green infrastructure, landscaping, identity

1. Uvod

Stari trg, manji je gradski park u staroj jezgri grada Pazina. Park kao takav nije oduvijek postojao. Njegova datacija potječe od vremena iza Drugog svjetskog rata. Nastao je nakon što su zgrade na području parka urušene uslijed bombardiranja grada. Prostor Starog trga je parkovnog karaktera, a sadržaj parka je dobio oko 2011. godine. Park kakav danas postoji, prostire se na 904 m², a karakterizira ga visoka vegetacija te trokutna forma. Omeđen je s dvjema ulicama dok se trećom stranom oslanja na pročelja zgrada starije izgradnje.

U teorijskim raspravama (Ogrin, 1982; Ogrin, 2010) gradski je krajobraz, s antropocentričnog gledišta, namijenjen aktivnoj i pasivnoj rekreaciji građana, javnim i društvenim događajima te boravku u "prirodi" i/ili na "otvorenom". S time u vezi, različiti tipovi krajobraza nose i društvene i ekološke uloge u isto vrijeme, međuzavisni su, te su direktno ili indirektno povezani. Prema nekim autorima gradski krajobrazi kao takvi čine složen sustav prirodnih, polu prirodnih i antropogenih površina koje su nerazdvojni dio ukupnog tehnološkog, infrastrukturnog, ekološkog, društvenog, ali i ekonomskog te političkog sustava svakog grada. Unutar tog sustava, gradski krajobrazi čine važnu komponentu održivog razvoja koju možemo promatrati kroz tri okosnice: ekološka dobrobit (doprinos očuvanju kvalitete zraka, vode i tla; očuvanje bioraznolikosti; uloge ublažavanja posljedica klimatskih promjena i dr.), društvena dobrobit (utjecaj na fizičko i mentalno zdravlje ljudi), izravna ili neizravna gospodarska dobrobit (npr. povećanje cijena nekretnina u blizini zelenih površina, dodatna vrijednost u sektoru turizma, ušteda troškova energije za hlađenje u zgradama, smanjenje troškova za liječenje bolesti izazvanih zagađenim okolišem i dr.). (Pereković i sur., 2022.)

Usprkos dobrobiti koji gradski krajobrazi sa sobom donose, oni se danas susreću sa brojnim izazovima. Neuređenost zelenih površina i njihova neodržavanost najveći je problem većine gradskih krajobraza. Osim toga, nedostatak sadržaja i odgovarajuće namjene prostora ili dotrajala urbana oprema također postaju sve veći izazov za gradski krajobraz. U većim gradovima, a posebice turističkim, veliki je problem iznimna fluktuacija korisnika te pitanje održavanja, odnosno otpad koji ostaje iza mnogobrojnih korisnika i posjetitelja prostora. U takvim krajobrazima također dolazi do devastacije zelenih površina najčešće radi stvaranja novih parkirnih mjesta ili formiranja terasa kafića. Gradski krajobrazi koji bi trebali biti na listi prioriteta održavanja jesu krajobrazi starih gradskih jezgri koji se susreću s problemom zapuštanja i propadanja odnosno dinamikom korištenja. Brojni neodržavani gradski krajobrazi tako postupno postaju centar vandalizma čime narušavaju sliku grada. Jedan od takvih lokacija je i park Stari trg.

Stari trg se nalazi na specifičnoj lokaciji u blizini najznačajnijeg kulturnog mjesta u Pazinu se svojim trenutnim izgledom se ne uklapa u dato okruženje. Neadekvatno ponašanje u parku dovelo je do nastajanja grafita na pročeljima zgrada te je potaklo okupljanje nepoželjnih korisnika. Takav proces doveo je do toga da park danas svi poznaju kao „Park Torcida“, „park alkoholičara“ ili „drogeraški park“. U budućem uređenju prostora svakako će najveći izazov predstavljati trenutni korisnici prostora, odnosno njihovo neadekvatno ponašanje i vandalizam. Kako bi se osiguralo rješenje koje će poticati građane na korištenje prostora, u boravišne i rekreacijske svrhe za koje je namijenjen, u radu će se provesti anketa u kojoj će se građanstvo ispitati o doživljaju prostora, o vrijednostima i problemima prostora te o željama za budućnost. Uključivanje građanstva u procese projektiranja i uređenja nekog prostora od velikog su značaja za stvaranje kvalitetnog, ljudima privlačnog i funkcionalnog mjesta. Dajući građanstvu priliku da se izjasne i uzimajući u obzir njihovo mišljenje, oni postaju aktivni participanti u planiranju i oblikovanju javnog prostora čime se stvara osjećaj odgovornosti i pripadnosti za taj prostor. Prema Europskom zelenom dogovoru, održiva budućnost, osim uključivanja građana (poticanja dijaloga između kultura, disciplina, spolova i dobi) za cilj holistički pristup koji uključuje obogaćivanje prostora, nadahnuo umjetnošću i kulturom, odgovarajući na potrebe izvan same funkcionalnosti te biti u skladu s prirodom, psihološkim i sociološkim potrebama korisnika.

Prema navedenome, da se zaključiti da je prostor Starog trga od iznimne važnosti za grad i njegove građane. Osim što je njegova lokacija na vrlo atraktivnoj poziciji u srcu starog grada, sadrži visoku i očuvanu kvalitetnu vegetaciju što mu znatno pridaje na važnosti te povećava potencijal nastajanja kvalitetnog gradskog krajobraza.

2. Problemi rada

Prostor Starog trga zelena je površina, turistički važna točka u centru gradu, ali kao takva trenutno nema iskorišten potencijal niti prepoznatljiv izgled. Dugi niz godina na tom se prostoru nalazilo dječje igralište koje je, zbog dotrajalosti uklonjeno, stoga park trenutno nema prepoznatljiv sadržaj ni jasno definiranu namjenu. Nedostatak namjene, sadržaja i neadekvatna urbana oprema, i njena zapuštenost, potiču vandalizam i devijantno ponašanje čime se narušavaju i oštećuju preostale vrijednosti parka i time ostavlja odbojan neugodan dojam za boravak. Takav prostor ne doprinosi pozitivnoj slici grada tim više što gradu nedostaje javni prostor za korištenje u boravišne, rekreacijske i ostale sociološke svrhe. Još jedan od problema tog prostora je parkiralište na rubu parka te nepropisno parkiranje neposredno uz park. Oslobođanja prostora od kolne površine stvara novu mogućnost korištenja prostora, ali i problem vezan za izmještanje postojećeg ili stvaranje novog parkirališta na nekoj primjerenijoj lokaciji.

3. Cilj rada

Cilj ovog rada je istražiti prostorni, povijesni i urbani kontekst lokacije, te istražiti mišljenje korisnika prostora. Na temelju dobivenih rezultata izraditi moguće smjernice revitalizacije i osmisлити prijedlog krajobraznog rješenja uređenja parka Stari trg na temelju uočenih prostornih problema te prostornih analiza utvrđenih inventarizacijom i valorizacijom postojećeg stanja. Ponuđena rješenja će morati osigurati stvaranje prepoznatljivosti prostora uz mogućnost povećanja boravišne i estetske kvalitete prostora te unos sadržaja, poštivanjem karaktera i značenja tog prostora.

4. Metode rada

Prilikom izrade ovog rada kombinirati će se dvije metode rada: teorijski i istraživački rad. Teorijski dio rada obuhvaćat će proučavanje stručne literature te prostorno planske dokumentacije. U istraživačkom dijelu rada obaviti će se terenski obilazak koji će uključivati prikupljanje fotodokumentacije, inventarizaciju, prostorne i strukturne analize te valorizaciju postojećeg stanja lokacije. Putem anketnog istraživanja građana uživo (50 ispitanika), ispitati će se stav i percepcija stanovnika o krajobraznim vrijednostima lokacije te potrebe za novim sadržajem u parku i moguću revitalizaciju parka Stari trg. Na temelju dobivenih rezultata izradit će se projektni program, smjernice i prijedlozi mogućih rješenja s vizualizacijom. U izradi će biti korišteni softverski alati: AutoCAD, Photoshop i SketchUp.

5. Teorijska podloga

Klimatske promjene su na vrhu liste izazova i prijetnji zajedno s uništavanjem okoliša, kao najveće prijetnje ljudskom životu. Trenutna istraživanja jasno pokazuju da su urbana područja osjetljivija na klimatske promjene nego ruralna područja. Između ostalog, spominju se sustavi zelene infrastrukture ili rješenja temeljena na prirodi koja bi trebala poboljšati otpornost urbanih područja na klimatske promjene i istovremeno poboljšati biološku raznolikost i kvalitetu života ljudi. Postaje sve veći broj smjernica objavljenih na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini za promicanje primjene zelene infrastrukture i poboljšanja otpornosti urbanih područja na klimatske promjene. Istraživanje Benrnkarda S. i Floriana K. (2019.) naglašava važnost zelenih krovova u kontekstu urbane energije i ravnoteže vode. U svom radu navode da čak i manji zeleni krovovi značajno doprinose klimi, međutim, kako bi se postigao značajniji učinak na razini grada potrebno je postaviti cjelovitu mrežu rješenja temeljenih na prirodi koji će postati dio zelene infrastrukture unutar urbanog tkiva.

Rezultati u provedenom znanstvenom istraživanju o ulozi oblikovanja javnih trgova i sastava vegetacije na ljudsku toplinsku udobnost, ukazuju na to da mikroklimatski uvjeti utječu na atraktivnost trgova (Priscila W. i sur., 2023.). Autori navode kako ljudi u modernim društvima provode oko 90% svog života u zatvorenim prostorima. Pritiskom povećane urbanizacije na grad, privatne se površine smanjuju pa pristup mreži zelenih otvorenih prostora postaje najvažniji čimbenik poboljšanja kvalitete života u gradovima. Provedene studije naglašavaju dobrobiti zelenih površina za ljudsko mentalno zdravlje, smanjenjem fiziološkog stresa i rizika od smrtnosti. Autori navode da su zelene površine povezane sa smanjenom smrtnošću od kardiovaskularnih uzroka putem medijatora kao što su smanjenje zagađenje zraka, smanjen stres, povećana toplinska udobnost, tjelesna aktivnost i socijalni kontakt. U svom radu govore o sve češćem opravdanom kompaktnom gradskom oblikovanju kao načinu da se zlo spasi od eksploatacije, međutim, navode da je tijekom gradskog planiranja potrebno u obzir uzeti i ekološki održiv dizajn. Svojim radom zaključuju da je potrebno razmotriti raspored vegetacije u kombinaciji s urbanom morfologijom kako bi se optimizirala ljudska toplinska udobnost te tako poboljšali mikroklimatski uvjeti u urbanim krajobrazima čime se povećava opća kvaliteta života u gradu.

Brojni znanstveni radovi navode da su ulice i trgovi važni gradski otvoreni prostora koji mogu doprinijeti prilagodbi klimatskim promjenama ciljanom primjenom pojedinačnih mjera (Anna G. i sur., 2023.; Priscila W. i sur., 2023.). Autori se fokusiraju na mjere iz područja urbane zelene i plave infrastrukture kako bi se osigurala učinkovita i primjerena primjena klimatski relevantnih mjera za javno dobro. U radu govore kako se današnji europski gradovi suočavaju s velikim i raznolikim izazovima u području klime. Primjerice, porastom prosječnih temperatura što dovodi do urbanih otoka (eng. *urban heat island effect*) i ekstremnih događaja povezanih s oborinama kao što su obilna kiša i sušna razdoblja. Navode da je stalno povećanje brtvljenja tla na račun zelenih i otvorenih površina također izravno povezano s efektom urbanog

toplinskog otoka, koji je čest u urbanim područjima, te dovodi do daljnjeg povećanja temperatura i toplinskog stresa unutar gradova. Navode kako oblikovanje urbane zelene i plave infrastrukture, odnosno javni prostori, posebice ulice i trгови, imaju visok stupanj multi funkcionalnosti te daju važan doprinos gradu na klimatskim, ekološkim, društvenim i ekonomskim razinama. Navode da se u Beču, 90% javnog prostora u gusto izgrađenim područjima sastoji od uličnih površina te iz tih razloga ulice i trгови središnja su polja djelovanja za provedbu mjera prilagodbe klimatskim promjenama u urbanoj sredini. Također, njihova dostupnost i upotrebljivost za sve stanovnike grada pozitivno utječu na njihovu važnost kao alata za prilagodbu klimi.

U radu navode nekoliko krajobraznih parkovnih elementa koji mogu doprinijeti poboljšanju klime. Autori navode da su vegetacijski elementi u urbanim zelenim i otvorenim prostorima učinkovita mjera za smanjenje topline zbog njihovog zasjenjenja i evapotranspiracije. Činjenica je da stabla pružaju važan doprinos bioraznolikosti flore i faune kroz osiguranja staništa brojnim vrstama ptica, kukaca i sisavaca. Također navode da utjecaj ovisi o veličini, kvaliteti, vrsti i lokaciji nasada. Navode da se temperatura površine može se smanjiti do 12-20 °C kroz učinak zasjenjenja, a temperatura zraka kroz evapotranspiraciju do 2,6 °C. S društvenog gledišta, prisutnost drveća povećava kvalitetu otvorenog prostora. Autori navode kako vegetacijski elementi doprinose perceptivnom smanjenju buke odnosno apsorbiraju visokofrekventni šum vrlo dobro. U isto vrijeme, ljudi manje percipiraju buku ako izvor buke nije vizualno vidljiv zbog zelenila. Što je nasad gušći, to je učinkovitije smanjenje buke.

Kao drugi važan element u poboljšanju mikroklimе autori navode vodu, odnosno bilo koji oblik vodenog elementa. Navode da je njihova glavna svrha u urbanim javnim otvorenim prostorima poboljšanje kvalitete boravka u toplom dijelu godine smanjenjem toplinskog stresa. Navode da ih uglavnom koriste djeca i mladi kao način igranja i hlađenja te da općenito, ova mjera također ima pozitivan učinak na psihu ljudi zbog prisutnosti vode.

Nadalje rezultati pokazuje da bitumenski kolnici imaju lošu ekološku ravnotežu. Kolnici od lijevanog asfalta imaju dvostruko veći ugljični otisak od betonskih opločnika položenih u pijesak. Autori navode da izbor površinskih materijala i njihovih svojstava ima velik utjecaj na toplinsko opterećenje i upravljanje oborinskom vodom. Svojstva kao što je skladištenje topline, kapacitet i albedo snažno utječu na razvoj topline na ulicama i trgovima. Što je veći kapacitet skladištenja topline i što je površina tamnija, to se više topline pohranjuje. Stoga je odabir opločenja od velikog značaja za smanjenje toplinskog efekta u urbanim prostorima.

S otprilike polovicom globalnog stanovništva koje živi u gradovima, urbana okruženja postaju ključna za javno zdravlje koja se često doživljava kao čimbenici rizika za zdravlje. U radu na temu gradova kao resursa za mentalno zdravlje (Helena M. i sur. , 2023.) autori navode da mentalni poremećaji pokazuju veću učestalost u urbanim kontekstima u usporedbi s ruralnim

područjima. Navode da su odnosi između urbanih sredina i mentalnog zdravlja složeni, uključujući resurse (npr. pristup zdravstvenoj skrbi i obrazovanju), kao i stresore (npr. buka i gužva). Ti se utjecaji kreću od fizičkih aspekata i psiholoških procesa do aspekata ponašanja.

Istodobno navode da ljudi nisu u potpunosti prepušteni na milost i nemilost okolišu te da imaju mogućnosti, barem u određenoj mjeri, oblikovati okruženja u kojem borave. Budući da u urbanom prostoru treba uzeti u obzir različite propise, autori preporučuju uključivanje stanovnika od samog početka projekta. Navode kako su projektne intervencije u javnom prostoru sklone vandalizmu, što treba uzeti u obzir. Međutim, autori pozivaju na uključivanje građana u proces planiranja i oblikovanja jer to može pomoći u smanjenju vandalizma većom identifikacijom s stvorenim okolišem. Osim toga, navode da se na taj način mogu primijeniti paradigme kao što su *Dizajn protiv kriminala*.

Urbano mentalno zdravlje sve je veći izazov našeg vremena pa se u tu svrhu među disciplinarna i trans disciplinarna suradnja smatra nužnom jer je urbano mentalno zdravlje složena tema koja zahtijeva stručnost znanosti, kao i proživljeno iskustvo. Autori se u radu zalažu za fizičko dovođenje teme mentalnog zdravlja u izgrađenu urbanu sredinu kako bi se podigla svijest te poboljšalo mentalno zdravlje.

U svom radu na temu pristupačnosti javnih zelenih površina za održivi razvoj urbanih naselja (Justyna R. i sur. 2023.), autori navode da javne zelene površine imaju pozitivan utjecaj na zdravlje i dobrobit urbanog stanovništva međutim, da njihova dostupnost može biti ograničena zbog velikih pritisaka urbanizacije i neadekvatnih ili nedostatnih regulatornih odredbi. Navode da je ovaj problem prepoznat u srednjoj Europi te da je nužno da planeri i javna uprava zajamče stanovnicima pristup javnim zelenim površinama (do 2050. godine 68% posto svjetske populacije živjeti će u gradovima). Potreba da se osiguraju pristupačni i sigurni zeleni prostori izričito su izraženi i u Agendi održivog razvoja do 2030. Autori navode da zelene površine doista, uključujući javne zelene površine kao što su trgovi, parkovi, i druge zelene površine otvorene svima, omogućujući rekreaciju i rasonodu urbanim stanovnicima te su iznimno važni za mentalno i tjelesno zdravlje i dobrobit ljudi. Izloženost zelenilu kako navode, smanjuje stres i podupire psihološku obnovu, potiče tjelesnu aktivnost, omogućuje društvenu interakciju i može poboljšati socijalnu koheziju. Nadalje navode da na učestalost korištenja javnih zelenih površina uvelike utječe njihova neposredna blizina. U radu se navodi da je studijama otkriveno da je najviša razina mentalnog blagostanja postignuta među ljudima koji žive unutar kratke pješačke udaljenosti od parka (400 m) te se ono znatno smanjuje na većim udaljenostima. Također se navodi da korisnici koji žive u blizini parkova imaju bolje tjelesno zdravlje i zadovoljniji su životom te imaju tendenciju razvijanja veće društvene interakcije. Stoga autori navode da se blizina javnih zelenih površina smatra ključnim pokazateljem njihove dostupnosti.

Mnoga istraživanja pokazuju da zelene površine u blizini urbanih područja igraju također važnu ulogu u očuvanju bioraznolikosti i promicanju dobrobiti ljudi. Autori rada na temu zeleno-plave infrastrukture u izgrađenom okruženju (Stagl R. i sur., 2022.) potvrđuju tu činjenicu. Navode da globalni građevinski sektor i industrija visokogradnje značajno utječu na globalnu klimu te čine 38% ukupnih globalnih emisija CO₂ povezanih s energijom. Međutim navode da, šteta povezana s klimom nije samo zbog emisija, već je i posljedica pretjeranog uništavanja i korištenja zemljišta i zdravo tlo, minimizirajući biljni pokrov i stvarajući čvrste, zabrtvljene i nepropusne površine i strukture umjesto toga. U svom radu navode da se općenito, urbane površine zagrijavaju i reflektiraju globalno zračenje, što značajno utječe na urbanu energetsku bilancu. Nadalje navode da siva urbana infrastruktura, budući da se općenito sastoji od monofunkcionalnih, tvrdih, zabrtvljenih, nepropusnih površina, zagrijavanjem i reflektiranjem površina dovodi do niza ozbiljnih izazova kao što su urbani toplinski stresovi, gubitak bioraznolikosti, rizici od poplava i prirodne opasnosti te smanjenje otpornosti gradova.

U radu „Učinak zelenih površina na zadovoljstvo korisnika u povijesnom gradu Nikoziji“ (Selda I. i sur., 2023.) autori navode da urbanu teksturu čine arhitektonska struktura, zelene površine, te njihovi međusobni odnosi i cjelovitost. Kako je već navedeno, i ovi autori navode da urbane zelene površine doprinose gradu kroz ekonomske, fizičke, društvene i estetske funkcije, a kada se pravilno koriste, važni su urbani dijelovi koji gradu daju identitet i utječu na njegov karakter. Navode da su moderni gradovi artefakti dugogodišnjeg razvoja, promjena i transformacija jer svaki proces ostavlja trajne tragove i nasljeđa na gradu. Iz tog razloga povijesne urbane cjeline vrijedna su kulturna baština koje je potrebno očuvati, a koje omogućuju prijenos kulture i identiteta u budućnost, stvarajući vezu između prošlosti i sadašnjosti.

Provedenim istraživanjem u Nikoziji, dokazano je da kvalitetne zelene površine koje se mogu koristiti za društvene aktivnosti ili opuštanje nisu dostupne u starom dijelu grada. Osim toga, utvrđeno je da postojeće zelene površine nisu čiste i sigurne, te da nema dovoljno biljaka za zasjenu, a postojeće biljke su u jako lošem stanju. U tom kontekstu, autori naglašavaju da je bitno izraditi odgovarajuće planove za budući urbani razvoj kako bi u urbanom tkivu postojale zelene površine dovoljnog opsega za sve potrebe korisnika.

6. Park Stari trg u sklopu studije Pazina 2030.

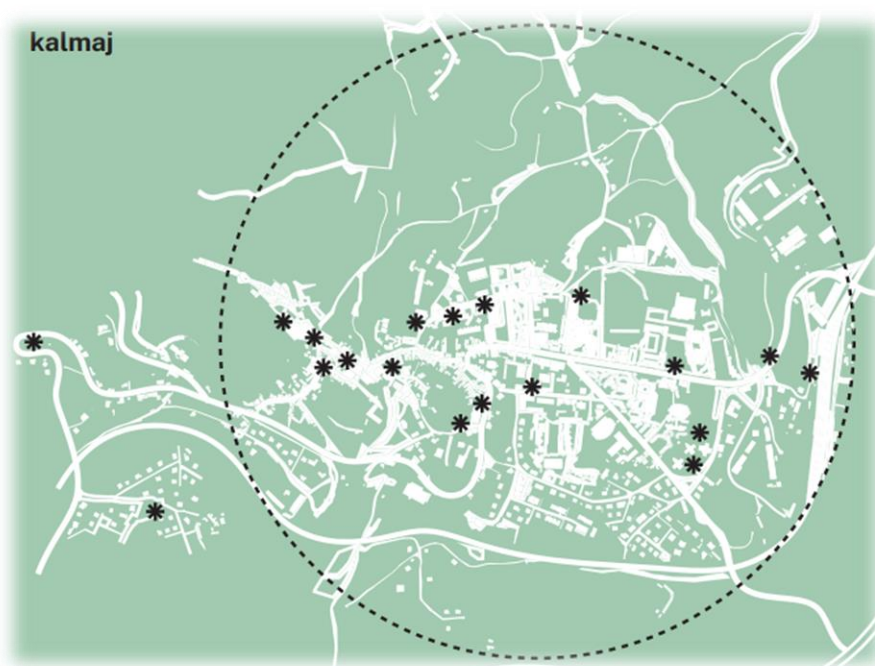
U sklopu studije, konceptualne vizije grada Pazina do 2030. godine, predložen je koncept uređenja sustava javnih površina. On podrazumijeva uključivanje građana i lokalne industrije u uređenje javnih prostora kroz javne prezentacije projekata, radionice s građanima, pod stručnim vodstvom, te zajedničku izvedbu projekata. Sustav javnih površina, opisan je kroz sustav „pocket plazas“, odnosno sustav uređenih točaka javnih površina pod geslom „*kalmaj, fermaj, počini*“. Unutar gesla kategorizirane su javne površine na slijedeći način:

kalmaj = uspori, što označava male površine, niše uvučene između kuća, prostore intimnog karaktera u čije stvaranje se uključuje participacija građana;

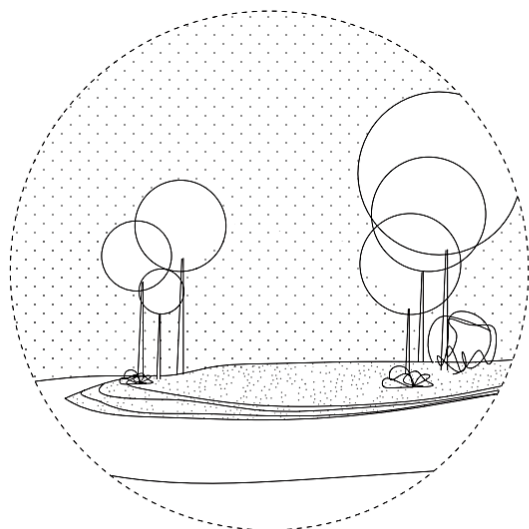
fermaj = stani, predstavlja gradske otvorene površine i parkove srednje veličine prilagođene različitim dobnim skupinama, uređene tematski;

počini = odmori, skupina javnih površina u koju spadaju javni platoi, potpuno otvorenog karaktera sa mnoštvo sadržaja uz mogućnosti organizacije većih događaja na otvorenom.

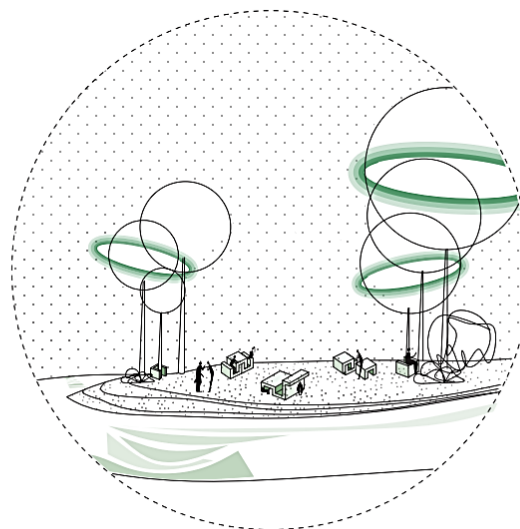
Park Stari trg unutar tog sustava svrstan je u kategoriju „*kalmaj*“. Svojom lokacijom i karakterom prostora odgovara opisu intimnije površine smještene u središtu izgrađenog prostora. Prema navedenoj studiji se preporučuje uključivanje građana u njegovo uređenje. S osvrtnom na dosadašnja istraživanja na temu važnosti participacije građana u oblikovanje javnih površina, jedan od ciljeva ovog rada je provesti anketno istraživanje u kojem će se stanovnicima omogućiti participacija.

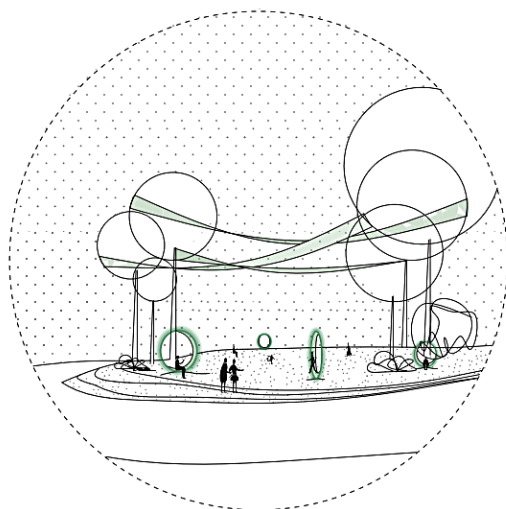
Slika 1 / Prikaz površina u sustavu „*kalmaj, fermaj, počini*“ / izvor: arhitektonsko-urbanistička studija za razvoj Pazina do 2030.

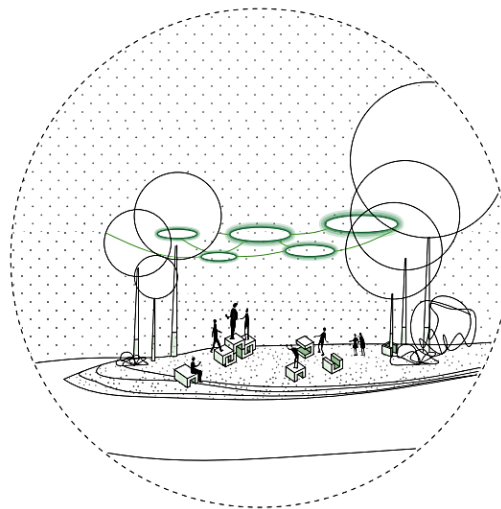
postojeće stanje

mjesto susreta u prirodi, inkubator aktivnosti, igre i zabave poziv na korištenje bojanim rubom, poziv na cjelodnevno korištenje svjetlosnim elementima

osiguravanje ugodnog prostora razapetim trakama boje, svjetlosni prsteni kao osobna zen zona, mjesto kontemplacije i odvajanja od realnosti

urbana oprema omogućuje spajanje i slaganje te stvaranje prostora raznih aktivnosti, natjecanja i zabave, a bojom su naglašena debla stabala kako bi se aktivno istaknula u novoformiranom kontekstu

Slika 2 / Prijedlog uređenja prostora „Stari trg“ iz arhitektonsko-urbanističke studije za razvoj Pazina do 2030.

7. Implementacija parka „Stari trg“ u trenutne projekte grada

Trenutno aktualan projekt „Zeleno srce Grada Pazina“ ima za cilj urediti, unaprijediti i povezati javne i otvorene površine u Gradu Pazinu u vidu zelene infrastrukture. Predmetnim projektom će se uspostaviti zeleni koridor u samom srcu grada Pazina čime će projekt imati pozitivan doprinos na kvalitetu urbanog ekosustava kao i na samu kvalitetu života grada. Obuhvat zahvata odnosi se na potez od autobusnog kolodvora do stare gradske jezgre te uključuje zone koje se prostorno nadovezuju i čine cjelinu koridora. Konkretno, projekt „Zeleno srce grada Pazina“ obuhvaća rekonstrukciju i povezivanje slijedećih prostora: autobusni kolodvor (1), Šetalište pazinske gimnazije (2), park Narodnog ustanka (3), prsten oko Parka istarskih velikana (4), Trg slobode (5), park na Starom trgu (6), park ispred pazinskog Kaštela (7) te zeleni gradski džepovi.

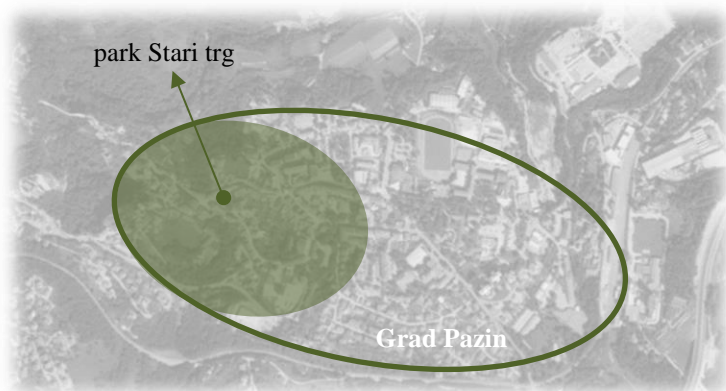

Slika 3 / Javni otvoreni prostori grada Pazina koje se planiraju urediti u sklopu projekta „Zeleno srce Grada Pazina“ / podloga digitalni ortofotosnimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

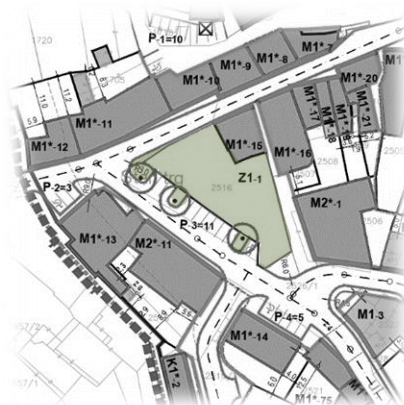
Lokacija promatrana u ovom radu dio je „zelenog srca grada Pazina“, a s obzirom da za nju još ne postoji plan krajobraznog uređenja, ovaj će rad poslužiti kao moguće promišljanje o metodama, alatima i parcipativnom oblikovanju u budućim projektima.

8. Lokacija- zadani obuhvat rada

Promatrana lokacija nalazi se u zapadnom dijelu grada Pazina, u njegovoj staroj gradskoj jezgri, na prostoru Starog trga. Park je smješten na katastarskoj čestici broja 2516, katastarske općine Pazin, a obuhvaća površinu od 904 m². Omeđuju ga ulice Prilaz Kaštelu sa zapada, Ul. Velog Jože s istoka te Vrtlišće s juga. Cjelinu s parkom čini zgrada na sjeveroistočnom rubu zadanog obuhvata. Zgrada je, kao i prostor parka u vlasništvu Grada Pazina.

Slika 4 / Urbana struktura Grada Pazina / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 5 / Uži obuhvat parka „Stari trg“ / izvadak iz prostornog plana

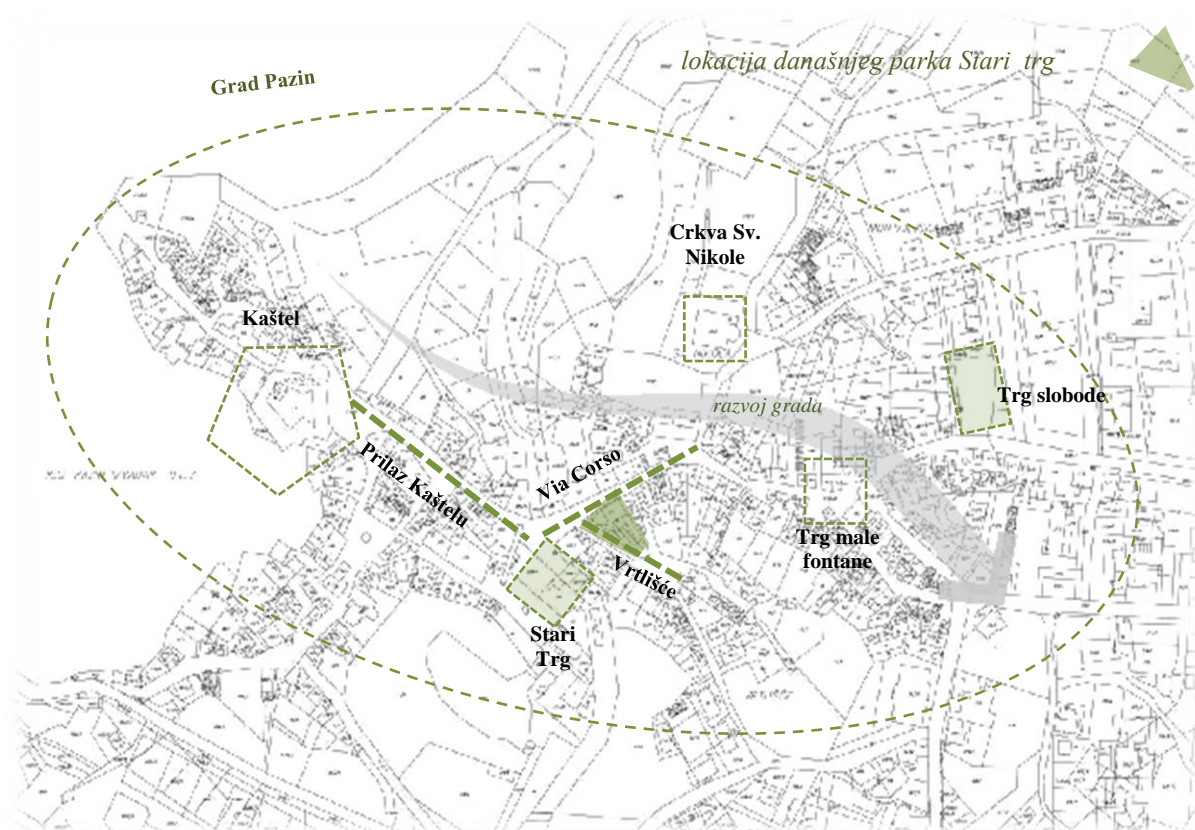

Slika 6 / Zadani obuhvat rada / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020.godine / autorica: Antonina Škrinjar

9. Povijesni pregled parka

9.1. Urbanistički razvoj Pazina od početka 16. do kraja 19. Stoljeća

Grad je od 16. st. polako dobivao oblik i značaj grada na razini središta jedne regije. Za širenje i razvoj grada ponajprije je zaslužno spajanje predjela oko Kaštela i predjela oko župne crkve sv. Nikole na sjeveroistoku. Povezivanjem dviju cjelina omogućen je daljnji razvoj grada, ulica i trgova, ali i širenje njegovih granica. Za Pazin, 19. je stoljeće vrijeme velikih investicija i izgradnji – grade se brojni stambeni objekti, kao i monumentalne građevine javne namjene, formiraju se novi trgovi (Stari trg, trg male fontane), probijaju nove ulice, a osim značajnih izgradnji unutar granica grada utvrđenih ranijim razdobljima, grad se drastično širi na istok i sjever.

Slika 7 / Glavna središta Pazina od početka 16. do kraja 19. st. / podloga: izvadak iz katastra / autorica: Antonina Škrinjar

9.2. Značaj i funkcija Starog trga u 19. st.

Prema Rimaniću (Pazin, srce Istre, 2007.) Stari je trg nekada bio važno mjesto unutar grada. On u svom radu navodi: „Vratite se na poznatu vam ulicu iz koje ste kod turističkog ureda krenuli prema crkvi i zatim nastavite desno prema zapadu. Glavnom ulicom između niza kuća stići ćete na Stari trg, središte grada u 19. stoljeću. Trg se nalazi na ravnjaku podignutom na svodu koji premošćuje bujičnu klisuru koja je nekoć dijelila stari i noviji dio Pazina. Njenim premoštenjem u prvoj polovici 19. stoljeća grad je spojen u jedinstvenu cjelinu. S trga hodočasnika stubište vodi do, postupno uspostavljenoga novoga pazinskoga urbanoga središta, današnjega naziva Stari trg. Kako je zapadni dio grada još u 18.st. počeo gubiti na značaju urbanog težišta, novi je trg postupno oblikovan izgradnjom od 17. do 19. st., a njegov su izgled u potpunosti odredile tri ulice koje se ondje sastaju – *Prilaz Kaštelu*, *Vrtlišće* i *Via Corso*. Te su tri ulice omogućile komunikaciju s ostalim dijelovima grada, a zajedno s trgom i danas čine skladnu cjelinu. Ulica *Via Corso*, koja nas sa Starog trga usmjerava prema župnoj crkvi i istočnom dijelu grada, u 19. je stoljeću bila glavna pazinska ulica i prometnica u kojoj su se nalazili brojni restorani, krčme i trgovine. Izgradnjom trga i pristupnih mu ulica, kao i nekoliko manjih ulica i prečaca, nekadašnje se središte života od prostora kaštela premještao na novoizgrađeni trg, čime je započinjala izgradnja tog dijela grada.“

Slika 8 / Glavna ulica grada Pazina u 19.stoljeću / izvor: Rimanić, 2007.

Oblikovanje *Pristave* i *Nove ulice*, definiran je i budući, današnji glavni pazinski trg, koji je postupno sredinom 19. st. počeo preuzimati funkcije i važnost pazinskoga *Starog trga*. Izgradnjom izvan prijašnjih granica grada, *Stari trg* postaje središtem donjeg dijela grada, dok novi trg preuzima njegovu funkciju sajmišta, okupijališta i središta grada 19.st., a to je i danas.

9.3. Zbirka fotografija i razglednica – izgled nekad i danas

Fotografije u nastavku prikazuju izgled urbane jezgre grada Pazina na području Starog trga nekada i danas. Na njima je vidljiva urbanizacija i drastična promjena prostora iz pješačkog u kolno mobilizirano područje.

Nekad / 1915.

Pogled sa Starog trga, nekadašnjeg glavnog trga grada Pazina, na pročelja zgrada na sjeveru koje su imale trgovačku namjenu.

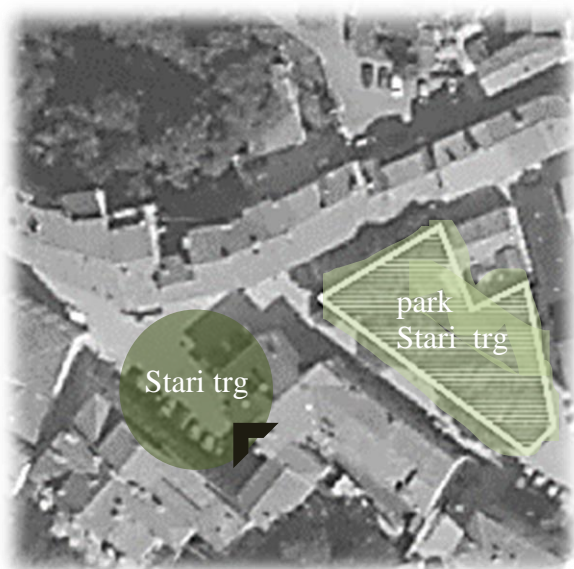
Na karti je označeno područje Starog trga. Na temelju trenutnog stanja prostora, vidljivo je da je nekadašnji glavni trg, centralno mjesto okupljanja ljudi, izgubio na važnosti. Pretvaranje trga u sivu zonu, prouzročilo je gubitak funkcija iz prošlosti. Trg već dugi niz godina nije sajmište, a izgubio je i titulu glavnog mjesta susreta ljudi. Danas se na prostoru trga nalazi besplatno parkiralište čiji korisnici stanuju ili rade u blizini. Da se zaključiti da je ovakvom promjenom zanemaren povijesni kontekst mjesta

Danas / 2023.

Na trgu se posebno ističu automobili parkirani ispred povijesnih zgrada vizualno atraktivnih pročelja čime se narušava vizura i stvara dojam bezvrijednosti prostora. Usporedno s pojavom automobila, na ovom prostoru dolazi do gubitka sadržaja.

Slika 9 / Pogled sa Starog trga na zgrade sa sjevera iz 1915. godine / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 10 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 11 / Pogled sa Starog trga na zgrade sa sjevera iz 2023. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 12 / Pogled sa Starog trga na sjeveroistok iz 1930. godine / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 13 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 14 / Pogled sa Starog trga na zgrade sa sjevera iz 2023. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Nekad / 1930.

Na fotografijama je vidljiv Stari trg s pogledom na crkvu Sv. Nikole u daljini. Trgom i okolnim ulicama prolazi glavni pješački koridor i prostor je isključivo namijenjen za socijalizaciju. Uočljive su otvorene „tende“ u prizemljima zgrada što potvrđuje namjenu i sadržaj.

Na lokaciji označenoj na karti (*) nekada se nalazio poznati restoran „Depiera“, nekadašnje glavno okupljalište ljudi na prostoru Starog trga. Prostor je zračio privlačnošću i osebnim identitetom.

Danas / 2023.

Na prostoru Starog trga se povremeno može uočiti pokoji prolaznik, no naglasak je na kolnom prometu. Nema života na ulicama, trg je pretvoren u parkiralište i usputno stajalište.

Stepenište, nekadašnjeg kultnog mjesta (*), danas prazno i oronulo. Mjesto je izgubilo svoj identitet a s njime i privlačnost. Za razliku od nekad, kada se na njemu skupljalo građanstvo, danas se mogu pronaći nepropisno parkirani automobili.

Slika 15 / Nekadašnji izgled Ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 17 / Ulica Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ iz 2023. godine/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 16 / Pogled na nekadašnji Stari trg iz Ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ / izvor: Rimanić, 2007.

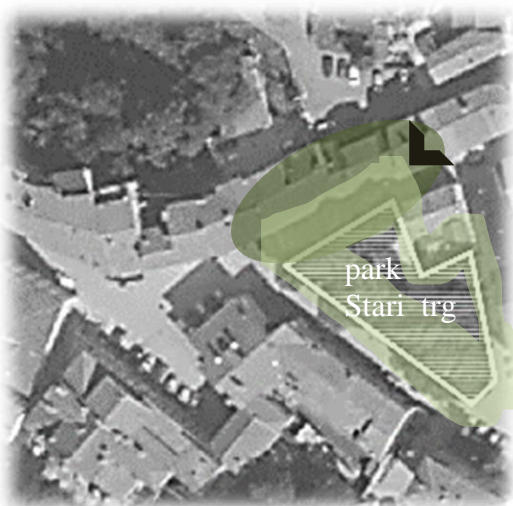
Slika 18 / Pogled na Stari trg iz Ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ iz 2023./ autorica: Antonina Škrinjar

Nekad/ 1909.

Slike 15 i 16 prizori su nekadašnjeg „živog grada“. Vidljivo okupljanje i zadržavanje ljudi na prostoru trga. Na slici 15 uočava se zgrada srušena u ratu na čijem je mjestu danas kolokvijalno zvani park „Torcida“, odnosno park „Stari trg“.

Danas / 2023.

Na slikama 17 i 18 vidljivo je da su ulicom „zavladali“ automobili. Nema više sadržaja u prizemljima zgrada stoga ne dolazi do zadržavanja ljudi. Na lokaciji nekadašnje zgrade, danas istaknuto vrijedno zelenilo.

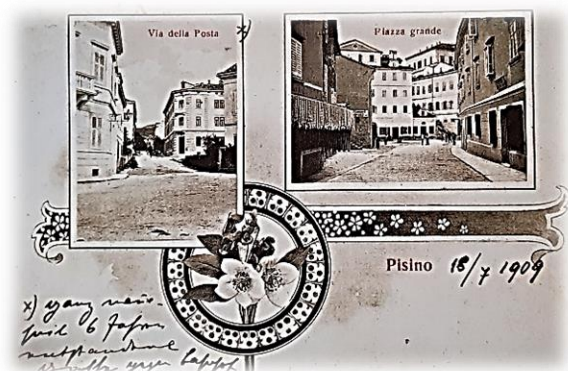
Slika 19 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 20 / Ulica Stari trg iz 1930. godine, za vrijeme velikih „fešta“ / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 21 / Ulica Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg na razglednici iz 1899. godine / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 22 / Prostori na području Starog trga na razglednici iz 1907. godine / izvor: Rimanić, 2007.

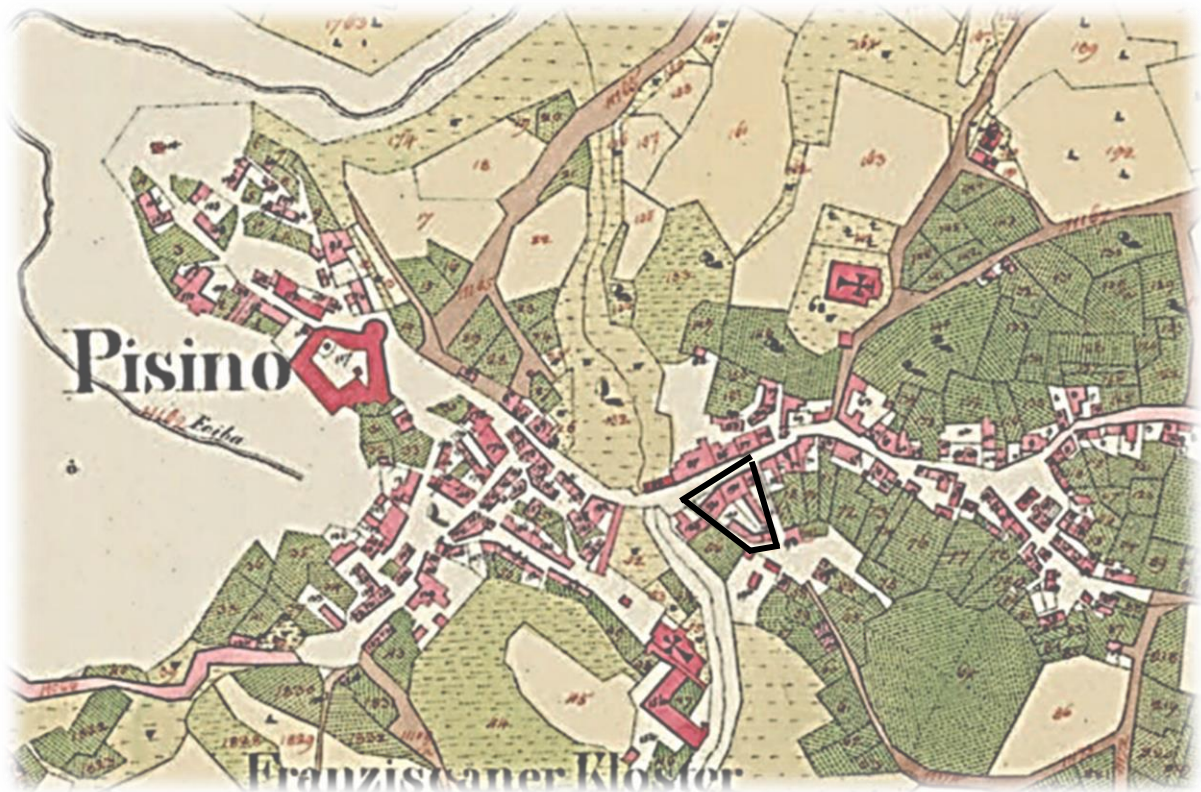
Važnost Starog trga nekad

Lokacija je bila centar upoznavanja, mjesto najvećih okupljanja za vrijeme važnih gradskih događanja, kao što je primjerice „Rim“. Ljudi su tu razmjenjivali iskustava i životne priče te stjecali nova znanja i poznanstva .

Važnost lokacije unutar grada, potvrđuju slike 21 i 22. Prostor Starog trga zauzeo je mjesto na razglednicama što posebno ukazuje na njegovu vrijednost. Prikaz dočarava ekonomsku i društvenu atraktivnost i ljepotu mjesta kojom je on nekada zračio.

9.4. Trg na povijesnim kartama i planovima

Na kartama u nastavku, kronološki poredanim, vidljiv je razvoj grada oko centralnog koridora, stare jezgre grada koja vodi od Kaštela prema današnjem autobusnom kolodvoru. Vidljiva je urbana matrica na području današnjeg parka Stari trg te formiranje parka/trga nakon uklanjanja dijela građevina.

Slika 23 / Kartografski prikaz grada Pazina iz 1820. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin

Na karti se ističe utvrda Kaštel, kao centralna točka grada, od koje su se postepeno zrakasto razvijale ulice. Izgrađenost je bila zastupljena u potezu današnjeg glavnog gradskog koridora, dok je okolni prostor bio ruralnog i poljoprivredno-uzgojnog karaktera. Na prostoru promatranog parka vidljiva je izgrađenost dok je na sjeveru, u potezu prema Kaštelu prostor još uvijek neizgrađen. Grad je malen, linearnog karaktera po postanku, njegove su granice usko vezane uz glavni gradski komunikacijski koridor.

Na karti iz 1876. godine i dalje vidljivo postojanje zgrada na prostoru parka Stari trg. Sjeverni rub trga polako se izgrađuje i poprima današnji izgled. Južni prostor neizgrađen je te i dalje poljoprivrednog karaktera.

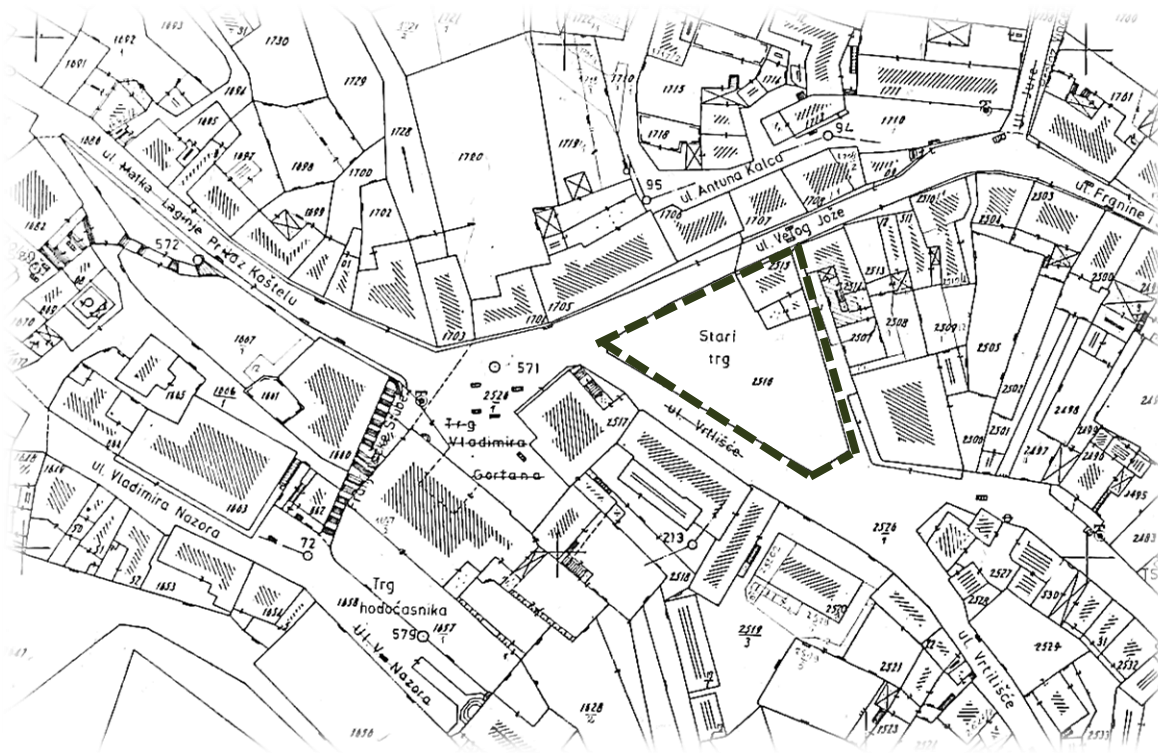
Slika 24 / Kartografski prikaz starog dijela grada Pazina iz 1876. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin

Slika 24, cjelokupni je prikaz grada Pazina iz kojeg je vidljiv linijski smjer širenja i izgradnje prostora. Sjeverni rub trga, potpuno je izgrađen, a grad se počeo širiti na istok i na jug. Vidljive su novonastale gradske ulice zrakastog usmjerenja. Na prostoru današnjeg parka i dalje se nalaze zgrade stambeno-poslovne namjene.

Slika 25 / Kartografski prikaz grada Pazina iz razdoblja između 1914. i 1945. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin

Godine 2016., na lokaciji parka Stari trg nema više zgrada dok se okolni prostor potpuno izgradio. Kroz starogradsku jezgru je formirana ulica s dozvoljenim pristupom za motorna vozila. Stari trg postaje zeleni otok usred sive urbane strukture.

Slika 26 / Kartografski prikaz grada Pazina iz 2016. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin

10. Analize i valorizacija postojećeg stanja

- A Pazinska jama
- B Kamenolom Pazin
- C željeznički kolodvor
- D autobusni kolodvor
- E industrijska zona
- F župna crkva Sv. Nikole
- G Pazinski kaštel-muzej
- 1 željeznička pruga
- 2 autocesta A8-
(dio Istarskog ipsilona)
- 3 glavna gradska
prometnica

- a
- b urbano područje
- c

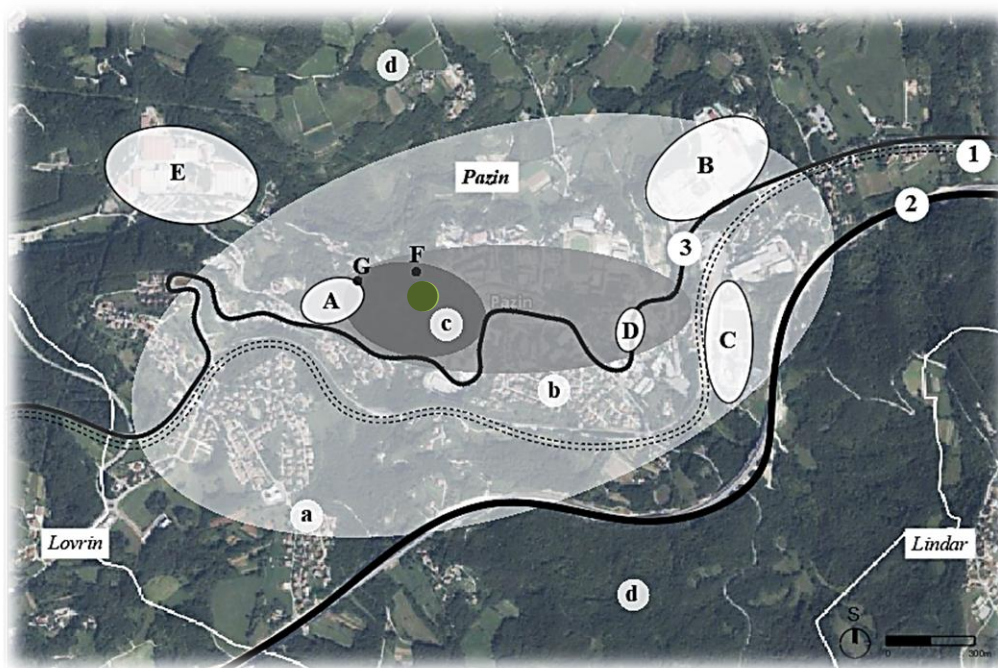
- a Grad Pazin- uža okolica
- b Grad Pazin- centar
- c Grad Pazin- stari grad

- d ruralno područje

- park Stari trg

10.1. Smještaj u širem urbanom kontekstu

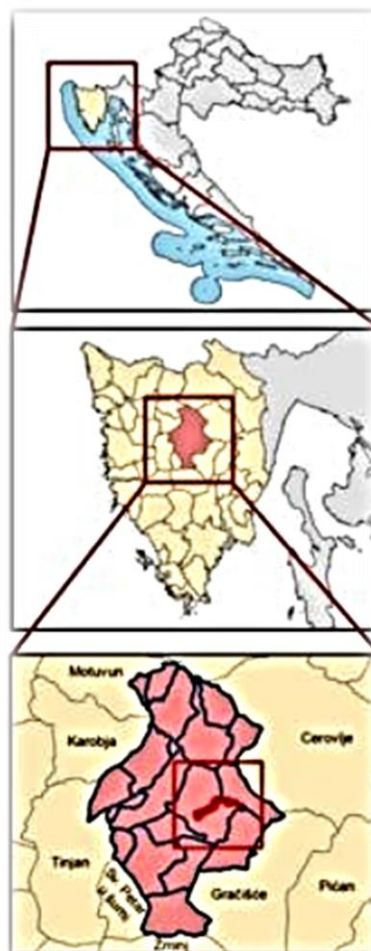
Promatrana lokacija smještena je u urbanom području, staroj jezgri grada Pazina. Takva lokacija od posebne je važnosti za grad te ima veliki udio u cjelokupnoj njegovoj slici. Vidljivo je da se nalazi na potezu koji povezuje željeznički kolodvor i Kaštel, povijesnu baštinu i centar starog grada.

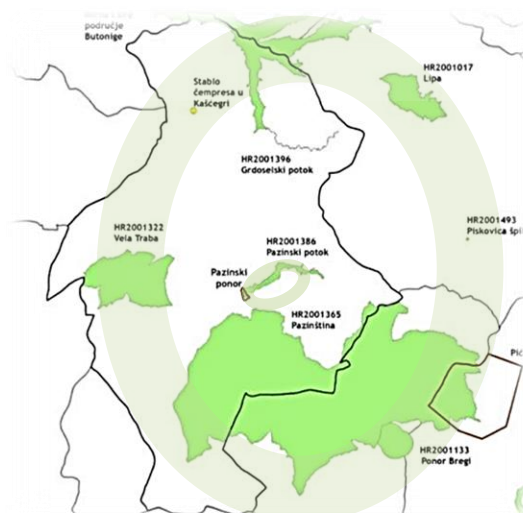
Slika 27 / Širi urbani kontekst grada Pazina / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

10.2. Kontekst prirodne baštine na području grada Pazina

Pazin, uz brojnu baštinu, sadrži dvije lokacije od iznimno velike prirodne vrijednosti, a to su porječje Pazinskog potoka koji vodi do geomorfološkog fenomena Zarečkog krova, te Pazinsku jamu kao završnu točku ponora rijeke Pazinčice. Porječje svojim smještajem i formiranim oblikom tvori prirodni zeleni prsten koji predstavlja prirodnu granicu grada. Pazinska jama nastavlja se na zeleni prsten usmjeravajući se prema gradu. Uređenjem postojećih zelenih površina u gradu i/ili stvaranjem novih, zeleni bi se pojas sa sjeverne granice grada mogao nastaviti kroz jezgru grada tako stvarajući skladnu cjelinu povezujući se na „zeleni prsten“ šire okolice Pazina. Takvom strategijom ostvario bi se kontakt svih zelenih površina u gradu te uspostavio sustav zelene infrastrukture što bi doprinijelo razvoju i pozitivnoj slici grada.

Slika 28 / Širi urbani kontekst grada Pazina s osvrtom na prirodnu baštinu / podloga: izvadak iz Plan upravljanja područjem ekološke mreže i značajnim krajobrazom 2021. – 2030. / autorica: Antonina Škrinjar

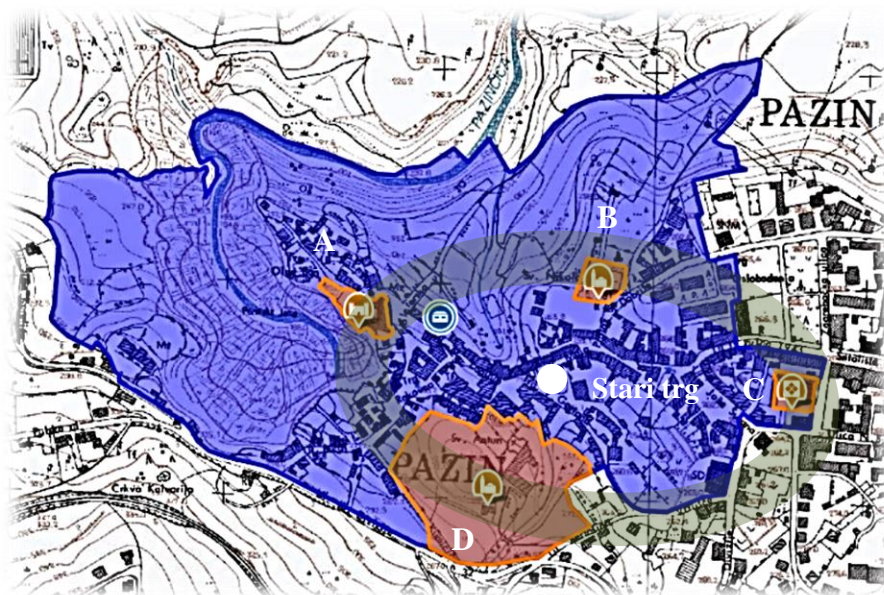
Slika 29 / Prirodna baština pazinskog kraja / podloga: izvadak iz Plan upravljanja područjem ekološke mreže i značajnim krajobrazom 2021. – 2030.

10.3. Kontekst kulturne baštine na području grada Pazina

Osim što obiluje prirodnom baštinom, Pazin sadrži brojne lokacije od velike kulturne važnosti. Stara je urbana jezgra grada, s proširenom okolicom, kulturno-povijesna urbana cjelina i kao takva na listi zaštićenih kulturnih dobara, a njome upravlja konzervatorski odjel u Puli. S obzirom na distribuciju zaštićenih dobara, formiran prstena unutar grada, te bi sadržaje bilo moguće povezati zelenom infrastrukturom te tako uspostaviti kontakt prirodne i kulturne baštine. Takvim holističkim pristupom grad bi se funkcionalno, sociološki, ekološki i ekonomski povezao što bi doprinijelo turističkoj ponudi, ali i samim građanima Pazina.

Kulturno dobro	A	B	C	D
Registarski broj kulturnog dobra	Z-2437	Z-359	Z-583	Z-5305
Status zaštite	Zaštićeno kulturno dobro	Zaštićeno kulturno dobro	Zaštićeno kulturno dobro	Zaštićeno kulturno dobro
Vrsta kulturnog dobra	Pojedinačna kulturna dobra	Pojedinačna kulturna dobra	Pojedinačna kulturna dobra	Pojedinačna kulturna dobra
Klasifikacija	vojne i obrambene građevine	sakralne građevine	memorijalne građevine	sakralni kompleksi
Datacija	10. st. n.e. – 16. st. n.e.	15. st. n.e. - 18. st. n.e.	20. st. n.e.	sred. 15. st. n.e. - poč. 20. st. n.e.

Tablica 1 / Kulturna baština grada Pazina / izvor: Geoportal kulturnih dobara RH

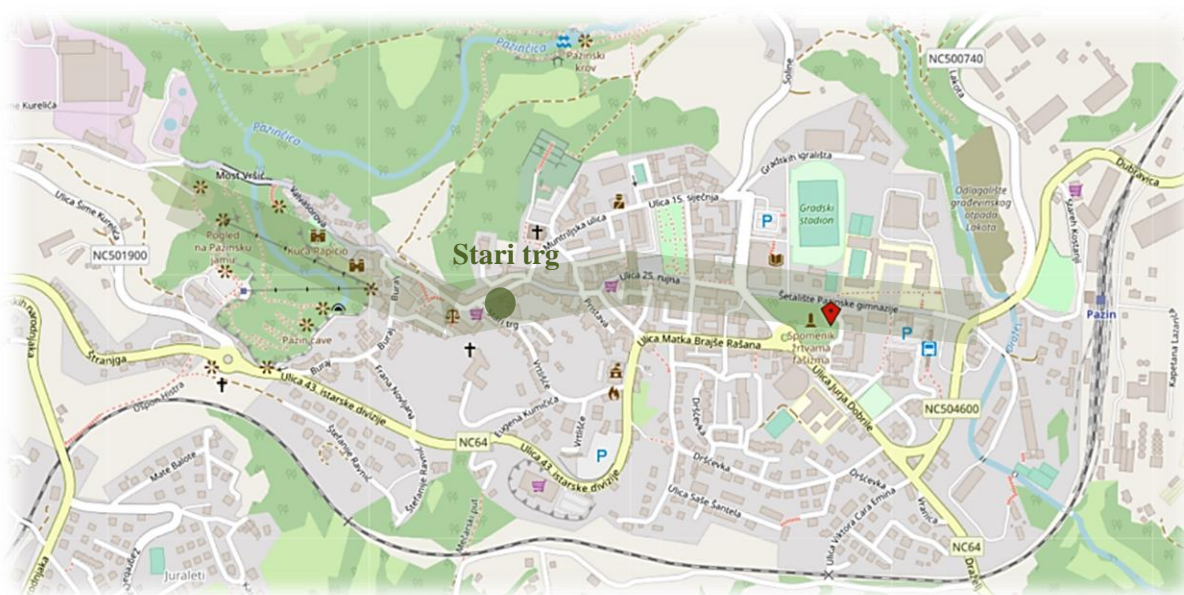

- A Kaštel
- B Crkva Sv. Nikole
- C Zgrada Narodnog Sveučilišta
- D Kompleks Franjevačkog samostana s crkvom

Slika 30 / Kulturna baština grada Pazina / izvor: Geoportal kulturnih dobara RH

10.4. Turistički kontekst grada Pazina

Glavna turistička ruta Pazina vodi kroz srce grada. Početna točka joj je Šetalište Pazinske Gimnazije, a nastavlja se preko Trga Slobode, stare jezgre grada, crkve Sv. Nikole, pazinskog Kaštela pa sve do Pazinske jame koja je završno stajalište za posjetitelje. Iz prikaza je vidljivo da lokacija parka Stari trg ulazi u navedenu rutu. Iz tog razloga park bi trebao biti reprezentativan i funkcionalno uređen kako bi posjetiteljima poslužio kao zelena točka odmora i boravka unutar obilaska grada.

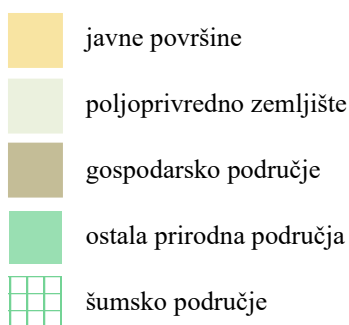
Slika 31 / Park „Stari trg“ na turističkoj karti grada Pazina / izvor podloge: službeni turistički portal Istarske županije / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 32 / Turistička karta grada Pazina / izvor: službeni turistički portal Istarske županije

10.5. Površinski pokrov i korištenje zemljišta

Iz prikaza je vidljivo da je prostor parka u prvom stupnju okružen javnim površinama, nakon čega sjeveroistočno slijedi gospodarsko područje te jugozapadno poljoprivredno zemljište. Drugi stupanj koji okružuje promatranu lokaciju, a i sam grad Pazin je šumsko te ostala prirodna područja. Važnost uređenja ovog prostora doprinosi stvaranju polu prirodnih područja unutar javnih urbanih površina.

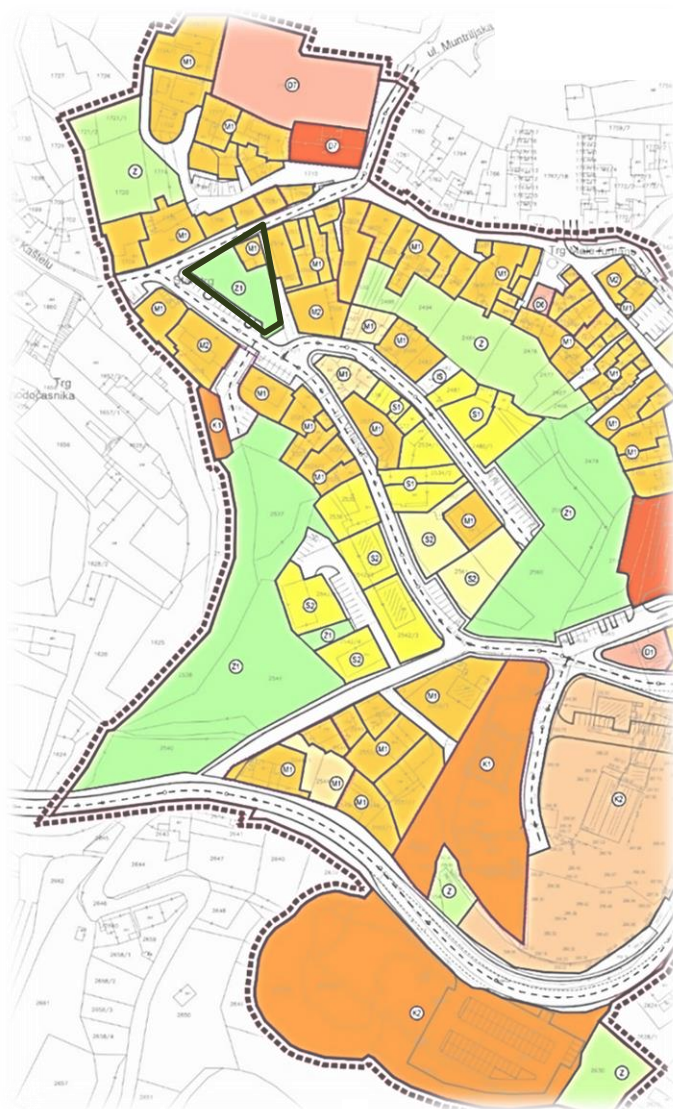

Slika 33 / CROTIS Pokrov i korištenje zemljišta / izvor podloge: Geoportal DGU / autorica: Antonina Škrinjar

10.6. Namjena površina- Prostorni plan Pazin centar II

Na navedenom prikazu vidljivo je da je promatrana lokacija označena zelenom bojom, odnosno da prema namjeni generalnog urbanističkog plana Grada Pazina, spada u javne zelene površine. Oko nje nalazi se mješovita namjena, sa sjevera je zastupljena pretežito stambena dok se na jugu pojavljuje pretežito poslovna mješovita namjena. Unutar generalnog urbanističkog plana Grada Pazina- centar II vidljiv je zeleni pojas koji se pruža u smjeru sjever-jug. Pojas sadrži tri zaštitne zelene površine, jednu sjeverno od parka, drugu jugoistočno i jednu na samom jugu obuhvata Pazin-centar II. Na navedenom prostoru nalaze se uz park Stari trg, još 3 javne zelene površine smještene južno od parka. Površine označene slovima A i B imaju potencijal postati dio zelene infrastrukture grada i zajedno sa parkom Stari trg činiti funkcionalnu cjelinu.

- **S** POSTOJEĆA STAMBENA NAMJENA
/S1 - stambene građevine, S2 - višestambene građevine/
- **S2** PLANIRANA STAMBENA NAMJENA
/S2 - višestambene građevine/
- **M** POSTOJEĆA MJŠOVITA NAMJENA
/M1 - pretežito stambena, M2 - pretežito poslovna/
- **M** PLANIRANA MJŠOVITA NAMJENA
/M1 - pretežito stambena, M2 - pretežito poslovna/
- **D** POSTOJEĆA JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA
/D1 - upravna, D7 - vjerska/
- **D** PLANIRANA JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA
/D1 - upravna, D6 - kultura, D7 - vjerska/
- **K** POSTOJEĆA POSLOVNA NAMJENA
/K1 - pretežito uslužna, K2 - pretežito trgovačka/
- **K** PLANIRANA POSLOVNA NAMJENA
/K2 - pretežito trgovačka/
- **Z1** JAVNE ZELENE POVRŠINE
- **Z** ZAŠTITNE ZELENE POVRŠINE
- **IS** INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE

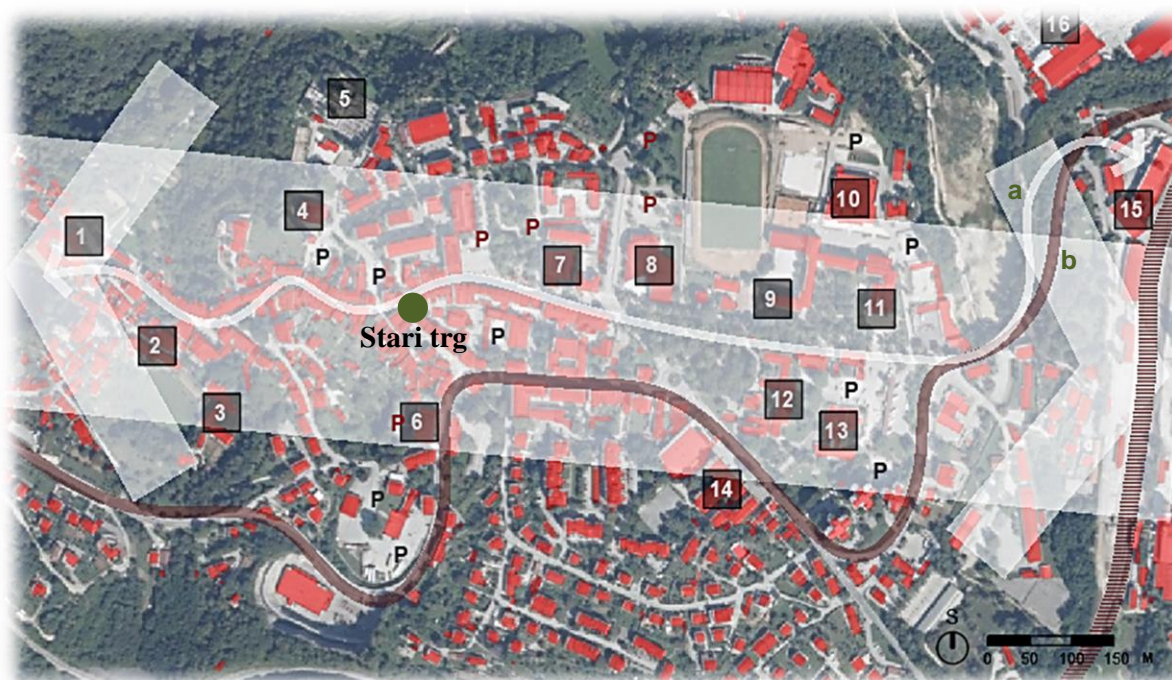

Slika 34 / Izvadak iz prostornog plana grada Pazina / izvor: službene stranice Grada Pazina

10.7. Izgrađenost i javni sadržaj

Na prikazu je vidljiva izgrađenost, označena crvenom bojom. Objekti su se gradili prateći topografiju terena, na temelju čega se formirala glavna pješačka komunikacijska os (a). Zbog takve izgradnje, nova je prometna komunikacija (b) izmaknuta južno, te prolazi novim dijelom grada. Lokacija Starog trga, nalazi se u blizini nekoliko važnih objekata kao što su pazinski Kaštel s etnografskim i zavičajnim muzejom, arhiv, franjevački samostan sa malom crkvom Pohođenja Blažene Djevice Marije te župna crkva Sv. Nikole. Vjerski i kulturni sadržaj primamljiv je svakom novom posjetitelju grada, ali i u čestom posjetu samih građana pa njegova blizina zahtijeva uređenje promatrane lokacije kako bi se tim korisnicima omogućio ugodan odmor i kvalitetan boravak.

1	Kaštel
2	arhiv
3	samostan
4	crkva
5	groblje
6	Grad Pazin
7	banka
8	Spomendom
9	osnovna škola
10	sportska dvorana
11	srednja škola
12	dom zdravlja
13	dječji vrtić
14	Pazinski kolegij
15	željeznički kolodvor
P	parking pod naplatom
P	
■	Izgrađeno
a	glavna pješačka komunikacijska os
b	glavna prometna komunikacijska os

Slika 35 / Izgrađenost i javni sadržaj grada Pazina / izvor podloge: Geoportal DGU / autorica: Antonina Škrinjar

10.8. Park Stari trg u sklopu zelene infrastrukture grada Pazina

Na karti su inventarizirane i analizirane zelene i otvorene površine na području grada Pazina. Vidljivo je da i one prate linijsko usmjerenje grada. Kreću se od Željezničkog parka na istoku, preko Šetališta Pazinske Gimnazije, oko kojeg je smješteno najviše sadržaja „zelenog karaktera“ pa sve do Pazinske jame. Takva distribucija zelenih površina nalaže stvaranje „zelenog pojasa“ kroz cijeli grad i uspostavljanje sustava zelene infrastrukture. Park Stari trg mini je lokacija u takvom sustavu koja doprinosi povezivanju prostora.

- 1 Željeznički park
 - 2 Šetalište pazinske gimnazije
 - 3 Park Narodnog ustanka
 - 4 Park istarskih velikana
 - 5 park Stari trg
 - 6 Hrvatski trg
 - 7 park kod nebodera
 - 8 dječje igralište – vrtić
 - 9 vanjski prostor srednje škole
 - 10 šetnica Lakota
 - 11 porječje rijeke Pazinčice
 - 12 Pazinska jama
 - 13 kompleks samostana
-
- a igralište – kolegij
 - b košarkaško igralište
 - c nogometno igralište
 - d nogometni teren sa atletskom stazom
 - e tenisko igralište

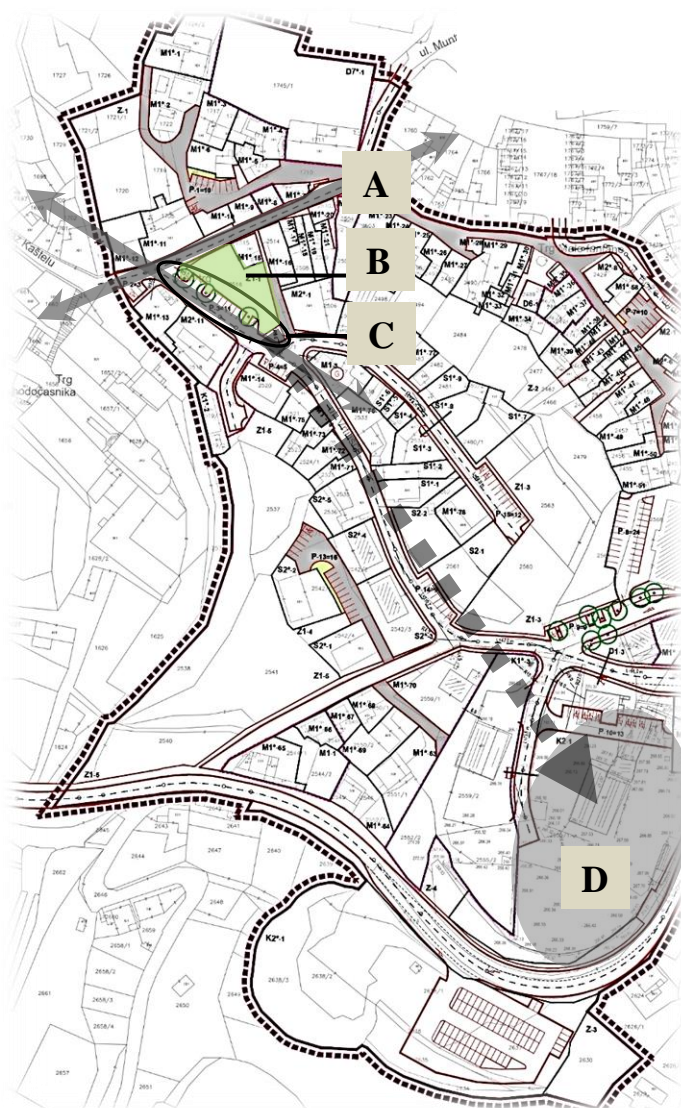

Slika 36 / Otvoreni i zeleni prostori grada Pazina / izvor podloge: Geoportal DGU / autorica: Antonina Škrinjar

10.9. Prometna mreža oko parka Stari trg

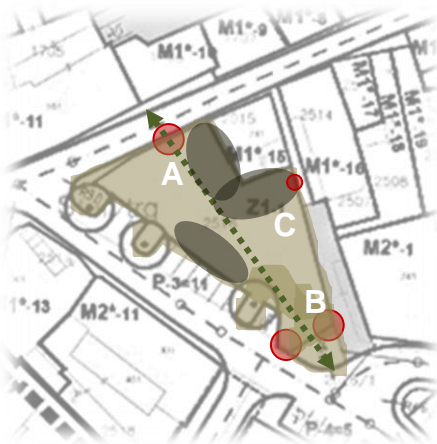
Park je trokutastog oblika, a prometnicama je okružen s dvije strane. Sjeverni rub čini Ulica Velog Jože, dok je na jugu granica obuhvata Vrtlišće. Obe su ulice dvosmjerne te jednake prometne frekvencije, a na rubovima parka stapaju se u ulicu Prilaz Kaštelu. Treći rub parka čine pročelja zgrade starijeg nastanka. Na južnom rubu nalazi se parkiralište s 15-tak parkirališnih mjesta. Kako bi se povećala površina parka te boravišna kvaliteta unutar parka predlaže se uklanjanje parkirališta duž rub parka. Nova lokacija parkirališta bila bi lokacija gdje se već nalazi neformalno parkiralište na jugu, udaljeno tek tri minute hoda od Starog trga. Parkiralište je gotovo uvijek poluprazno stoga je idealno za uređenje i povećanje kapaciteta. Predlaže se oblikovanje zelenog parkirališta sa drvodredima i zelenim pojasevima radi stvaranja kontinuirane zasjene i ugodnije mikroklimе.

- A prometnice uz rub obuhvata
promatrane lokacije
- B park Stari trg
- C parkiralište uz rub parka
- D predložena lokacija za
izmještanje parkirališta

Slika 37 / Izvadak iz prostornog plana grada Pazina / izvor podloge: službene stranice Grada Pazina / autorica: Antonina Škrinjar

10.10. Ulazi i komunikacijski pravci unutar parka

Park ima dva glavna ulaza, sa sjevera (A) i s juga (B). Sporedni ulaz se nalazi uz zgradu s istočne strane (C). Glavni se komunikacijski pravac kroz park, prateći ulaze, pruža u smjeru sjever-jug. Područja označena tamnozelenom bojom trenutne su zone zadržavanja korisnika zbog klupa postavljenih na tim lokacijama.

Slika 38 / Komunikacijski pravci unutar zadane obuhvata rada / podloga: izvadak iz prostornog plana grada Pazina / autorica: Antonina Škrinjar

Na fotografiji je prikazan ulaz sa sjevera i smjer pružanja vizure na jug parka. Vizualno je uočljiv rubnjak postavljen u sklopu nogostupa koji stvara prepreku i otežava pristup parku. Također su vidljivi korisnici parka

Slika 39 / Sjeverni ulaz u park Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Travnate površine na području cijelog parka su u iznimno lošem stanju. Na fotografiji vidljivi zeleni otok sa stablom na južnom ulazu u park.

Slika 40 / Južni ulaz u park Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Prikazan je sporedni ulaz sa istočne strane parka. Nije čitljiva distinkcija između površina različite površinske obrade, odnosno formirani rub između travnjaka i pošljunčane staze.

Slika 41 / Istočni ulaz u park Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

10.11. Pojava sadržaja na prostoru parka Stari trg

Na prikazanim kartama vidljiva je razlika u izgledu prostora Starog trga unutar 40-tak godina. Na karti iz 1968. godine, park Stari trg prazna je ploha, okružena urbanom strukturom. Prostor ne sadrži nikakav sadržaj niti vegetaciju. Razlog tome je što je prostor 20-tak godina prije bio izgrađen. Tijekom tih godina prostor nije poprimio nikakav identitet.

Slika 42 / Isječak ortofoto snimke iz 1968. godine/ izvor: Geoportal DGU

Prema digitalnim ortofoto snimkama, prostor dobiva sadržaj i namjenu tek kasne 2011. godine kada je pretvoren u park, odnosno dječje igralište. Sadržavao je tek osnovnu urbanu opremu (nekoliko klupa i koševa za otpad), a glavna atrakcija prostora bila je višenamjenska sprava za dječju igru. Sastojala se od prostora za penjanje, kućice te kružnog crvenog tobogana. Tobogan u parku bio je drugačiji od svih koji su postojali na prostoru grada Pazina, pa je zbog toga bio prepoznatljiv i rado posjećen. Vidljivo je također postojanje parkirališta na jugozapadnom rubu parka.

Slika 43 / Isječak ortofoto snimke iz 2011. godine/ izvor: Geoportal DGU

Slika 44 / Izgled parka dok je sadržavao spravu za dječju igru / izvor: Google maps

Godine 2017., prema ortofoto snimci, na prostoru parka Stari trg uklanja se postojeći sadržaj. U parku ostaje osnovna urbana oprema (klupe i koševi za otpad). Park čini nekoliko zelenih površina te centralna prazna šljunčana površina.

Slika 45 / Isječak ortofoto snimke iz 2017. godine/ izvor: Geoportal DGU

10.12. Trenutno stanje parka

Park sadrži 10 odraslih stabala vrsta *Celtis australis* (košćela, ladonje), *Acer sp.* (javora), *Tilia sp.* (lipe) i *Sophora japonica* (sofore). Kroz park prolazi šljunčana staza s izdignutim betonskim rubnjakom. Od sadržaja park posjeduje šest klupa s naslonom te pet koševa za otpad. Na istočnom rubu zbog visinske razlike u odnosu na kolnik, formiran je zid sa već dotrajalom metalnom ogradom.

Slika 46 / Sjeverni rub parka Stari trg s Ulice Velog Jože / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 47 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 17 (veljača, 2023.) prikazuje pogled na sjeverni ulaz u park. Vidljiv je izdignuti nogostup uz rub parka s ostatkom postolja za montažni kiosk (20) koji se nekada nalazio na prostoru parka. Uz definirane rubove, unatoč lošem stanju postojećih rubnjaka, vidljiv je neodržavan travnjak (18). U sklopu parkirališta, smješten je spremnik za otpad (19) čime se narušava boravišna i vizualna kvaliteta prostora. Vidljivi su ostaci opločenja različitih intervencija iz prošlih faza uređivanja.

Slika 48 / Neodržavani travnjak na sjevernom rubu parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

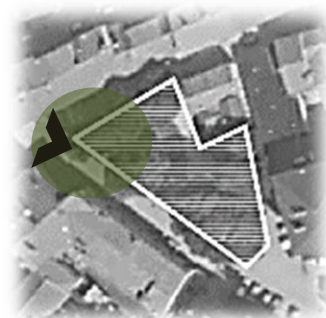
Slika 49 / Spremnik za otpad u neposrednoj blizini parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 50 / Ostaci intervencija iz prošlih faza uređivanja parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 51 / Sjeverni rub parka Stari trg s ulice Prilaz Kaštelu / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 52 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 21 (kolovoz, 2023.) prikazuje pogled na park sa sjeveroistoka. Uočljivo je parkiralište omogućeno uz zapadni rub parka. Također, na slici se vidi visoka vegetacija dobrog vitaliteta i pravilnog habitsa koja tvori gusti i kvalitetan hlad. Kroz krošnje se u pozadini vidi pročelje zgrade koja je u obuhvatu parka Stari trg.

Slika 53 / Južni dio parka Stari trg s ulice Vrtlišće / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 54 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Pogled s južnog ulaza prikazan je na slici 22 (veljača, 2023.). Iz ove perspektive pruža se pogled na pročelja okolnih zgrada koje su danas većinom stambene namjene. U parku je vidljiva središnja pošljunčana površina te parkiralište. Uočava se denivelacija terena s istočne strane parka koja je riješena izvedbom podzida na kojem se nalazi dotrajala metalna ograda. Vidljiva su južna pročelja zgrada koja se nalazi na obuhvatu parka.

Slika 55 / Centralni prostor parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

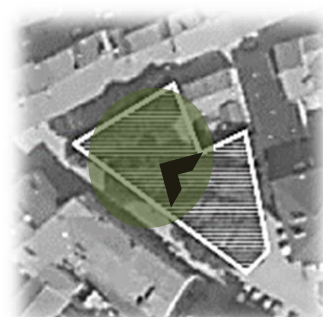

Slika 56 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Na slici 55 (lipanj, 2023.) prikazana je unutrašnjost parka iz vizurom sa sjevernog ruba. Iz ove pozicije pružaju se vizure na pročelja zgrada na jugu. Na slici se uočavaju i klupe postavljene uz pročelje zgrade na kojoj su vidljivi grafiti.

Slika 57 / Sjeverozapadni prostor parka Stari trg/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 58 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Unutrašnjost parka, vizura s južnog ruba, vidljiva je na slici 24 (lipanj, 2023.). U prvom se planu uočava pošljunčana središnja površina iza čega je vidljiva površinom najveći travnjak parka. U pozadini travnjaka vidi se parkiralište te nadzemni spremnik za otpad.

Slika 59 / Sjeveroistočni prostor parka Stari trg/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 60 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 61 / Grafiti na pročelju zgrade koja se nalazi na prostoru zadanog obuhvata rada / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 62 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Cijeli grafiti na pročelju objekta, vidljivi su na slici 26. Grafit koji se uočljivo najviše ističe je natpis „park torcide“. Nakon njegovog nastanka, Stari je trg ostao obilježen vandalizmom koji je danas nositelj prepoznatljivosti. Na boravišnu kvalitetu utječu dotrajale klupe upitne funkcionalnosti.

Slika 63 / Postojeća urbana oprema na prostoru parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slike 64, 65 / Grafiti na pročeljima zgrada u blizini promatranog obuhvata rada / autorica: Antonina Škrinjar

Osim u samom parku, grafiti se pojavljuju i na okolnim pročeljima što govori o problematici šireg obuhvata. Natpisi raznoraznih značenja i simbolike ispisani na zidovima objekata koji se nalaze u prolazi između, sa istočne strane parka.

Slika 66 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

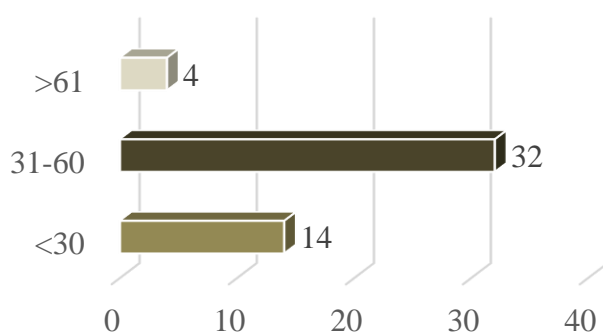
11. Rezultati ankete

Opće poznati problem parka Stari trg je njegova zapuštenost i nedostatak sadržaja. Istraživanje se provodi s ciljem uključivanja građanstva u procese planiranja i uređenja prostora kako bi se stvorio prostor po mjeri stanovnika. Kako bi se prikupile informacije za definiranje kvalitetnog i funkcionalnog projektnog programa provedeno je istraživanje na uzorku od 50 sudionika. U anketi su ispitani stavovi te želje i potrebe korisnika vezano za prostor Starog trga. Osim participacije građanstva, cilj ankete je prikupiti podatke o tome što korisnicima predstavlja problem u parku, što im nedostaje te kako se osjećaju boraveći u njemu. Također, u anketi su ponuđene moguće intervencije u prostoru s ciljem da se sazna što bi građani i građanke Pazina bili spremni podržati prilikom novog uređenja parka Stari trg.

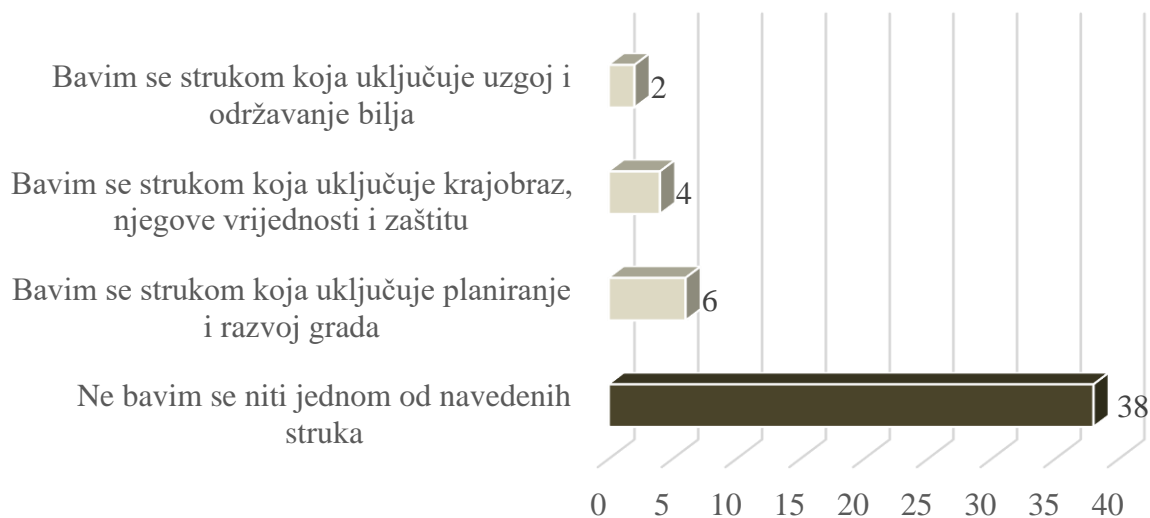
Anketa je provedena tokom srpnja odlaskom na teren gdje su odgovori sudionika zabilježeni u online anketni obrazac. Kada je bilo sakupljeno ukupno 50 odgovora anketa se analizirala te su dobiveni slijedeći rezultati.

Opći podaci o ispitanicima

U anketi je sudjelovalo 50 sudionika od kojih 64 %, njih 32, ima između 31 i 60 godina. Četrnaest je sudionika mlađe je od 30 godina (28 % sudionika) te samo četvero starijih od 61 godine (0,08 %). Što se tiče spola, 41 sudionik (82 %) bile su žene te ostatak, devetero njih (18 %), bili su muškarci. Više od polovice sudionika, njih 38 (76 % sudionika), izjavilo je da se ne bavi strukom vezano za krajobraz, planiranje ili uzgoj i održavanje bilja dok je dvoje sudionika (0,04 % sudionika) odgovorilo je da se bavi uzgojem i održavanjem bilja. Strukom koja uključuje planiranje i razvoj grada bavi se njih šestero (0,12 % ispitanika), a krajobrazom, njegovim vrijednostima i zaštitom bavi se tek četvero sudionika (0,04 % ispitanika).

Graf 1 / Starost sudionika ankete

Graf 2 / Struka sudionika ankete

Na temelju dobivenih podataka da se zaključiti da su sudionici većim dijelom ljudi zrele dobi (31-60) te se većina njih ne bavi strukom koja uključuje krajobraz, planiranje i oblikovanje prostora.

Doživljaj i važnost zelenih površina u gradu

Rezultati ankete pokazali su da svi sudionici smatraju da javne zelene površine mogu poboljšati kvalitetu života u gradu. Isto tako svi su se složili da uređene i održavane javne zelene površine/parkovi doprinose pozitivnoj slici grada. Da su parkovi važan dio grada odgovorilo je 49 sudionika dok o tome nema mišljenje samo 1.

Na temelju dobivenih podataka da se zaključiti da Pazinjani vrednuju gradski krajobraz, odnosno da su im važni parkovi, ali i zelene površine općenito iako njihova struka u velikom postotku nema veze s krajobrazom.

Naziv parka

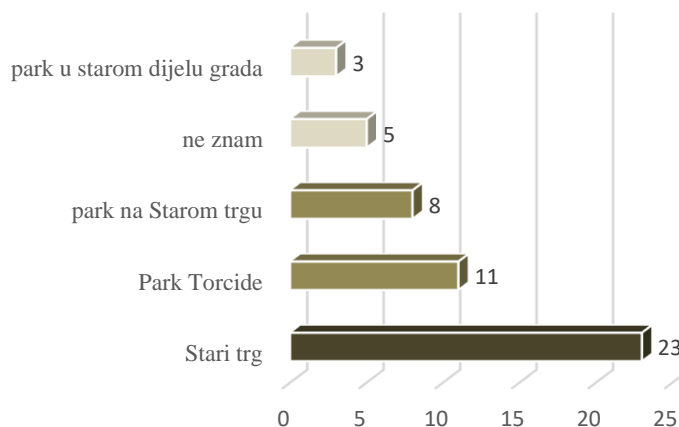
Većina sudionika je u anketi odgovorilo da prepoznaju park no gotovo 50 % sudionika je za ime dalo krivi odgovor ili je odgovorilo sa *ne znam* ili *mislim da nema ime*.

Slika 67 / Fotografija parka priložena u provedenoj anketi / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 68 / Tlocrtni prikaz parka priložen u provedenoj anketi / izvor: Geoportal DGU

Graf 3 / Naziv parka

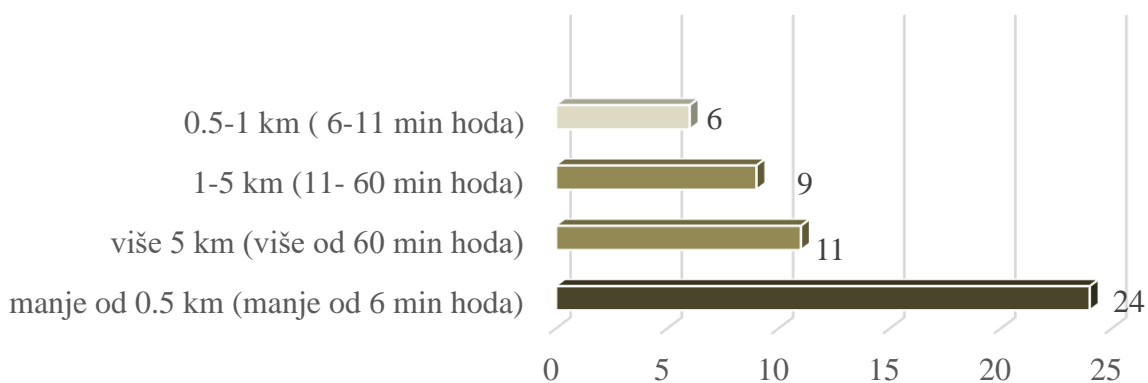
Dio sudionika odgovorilo je da je na slici *park na starom trgu*, odnosno *park u starom dijelu grada* što je točno, ali to nije njegovo pravo ime. Preostali dio, uključujući i mlađu i zrelu dob, za ime parka navodili su *park Torcide*. Navodili su kako je park tako prozvan od kada je, na pročelju zgrade unutar parka, osvanuo grafit s natpisom „park Torcide“. Sudionici navode da se to ime provlači i zbog učestalih korisnika tog prostora, navijača te ljudi s margine društva koji na lokaciji parka konzumiraju alkohol nakon čega se neprimjereno ponašaju. Prema dobivenim podacima, da se zaključiti da je ime parka velikom broju ljudi nepoznanica te da ga se naziva krivim imenom zbog trenutno lošeg održavanja te nepoželjnih korisnika.

Ovakvi rezultati otvaraju mogućnost za stvaranje novog prepoznatljivog imena koji bi sa preuređenjem lokacije donio promjenu cjelokupnoj slici grada. Nažalost, ime park Torcida duboko se uvukao u vokabular građana pa će biti izazov pronaći prikladno i zvučno ime koje bi izbrisalo trenutno izrazito loše konotacije vezane za park. U osmišljavanju imena važno je uključiti građane kao dio participacije grada u uređenju javnih prostora.

Udaljenost od lokacije

Među ispitanim građanima, gotovo polovica njih (24 sudionika, odnosno 48 % sudionika) odgovorilo je da žive na lokaciji udaljenoj manje od 0.5km, odnosno manje od 6 min hoda do parka Stari trg. Da im je prebivalište od parka udaljeno između 0.5-5km, odgovorilo je njih 15 (30 % sudionika). Da žive udaljeno pet i više kilometara izjavilo je 11 sudionika (22 % sudionika). Prema dobivenim podacima može se zaključiti da su sudionici ankete, velikim dijelom, stanovnici užeg obuhvata oko promatrane lokacije, odnosno parka Stari trg.

Na temelju tog podatka, anketirano stanovništvo predstavlja adekvatan uzorak ispitanika jer je pri planiranju prostora ovakvog karaktera važno uzeti u obzir želje i potrebe korisnika koji prostor koriste najčešće ili su mu stalno vizualno izloženi.

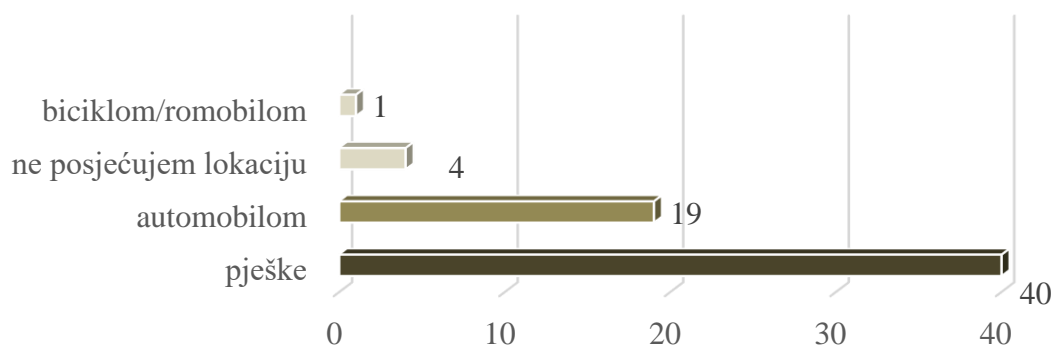
Graf 4 / Udaljenost od parka

Način dolaska u park

(sudionici su imali mogućnost odabira više odgovora pa zbroj svih odgovora premašuje broj od 50 sudionika)

Kao način dolaska na lokaciju, 80% sudionika (njih 40) odgovorilo je da do parka dolaze pješke. Dobiveni podatak ne iznenađuje s obzirom na prije analizirani rezultat da gotovo pola sudionika živi u neposrednoj blizini parka. Kao drugi najučestaliji način dolaska na lokaciju, sudionici su navodili korištenje automobila (19 sudionika). Jedna je osoba navela da do parka dolazi biciklom/romobilom, a četvero sudionika navelo je kako lokaciju uopće ne posjećuju.

Iz dobivenih podataka vidljivo je da park koriste ljudi koji žive nedaleko parka ili u njegovoj neposrednoj blizini. Tendencija pješčenja do parka, pozitivan je pokazatelj da pješčka udaljenost parka od mjesta stanovanja u dužini do 10-tak minuta pješčenja, ne predstavlja nikakvu prepreku u korištenju parka.

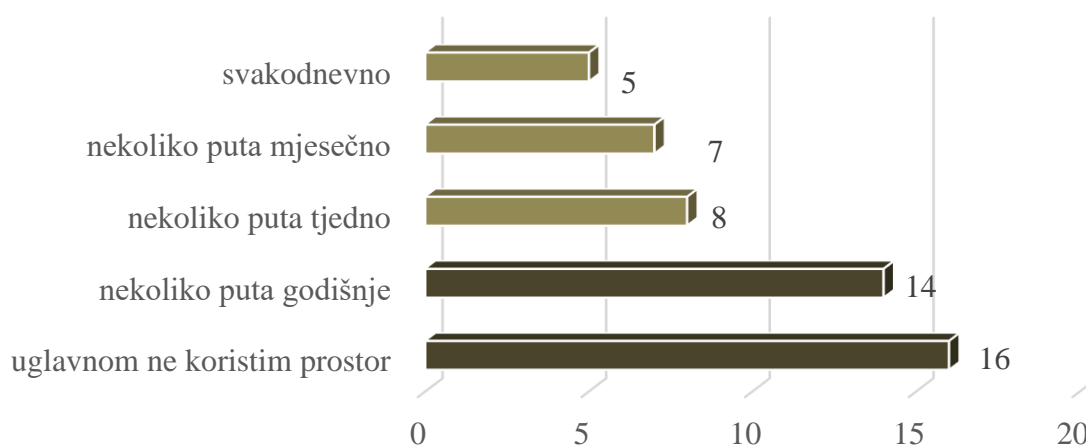

Graf 5 / Način dolaska u park

Učestalost korištenja parka

Vežano za učestalost korištenja prostora parka Stari trg, više od četvrtine sudionika navelo je da uglavnom ne posjećuje i ne koristi park. Zanimljiva je činjenica da su se među tim sudionicima nalazili oni koji žive na udaljenosti od 5 km od parka kao i oni sudionici koji žive u neposrednoj blizini lokacije, na pješačkoj udaljenosti između 1-6 minuta hoda. Sudionici su navodili kako park ne koriste, iako im je iznimnu blizu, upravo zbog postojeće loše situacije i neodržavanja. Četrnaest je sudionika (28 % sudionika) navelo da park koristi nekoliko puta godišnje. Među njima je bilo onih koji žive na nekoliko stotina metara udaljenosti od parka te onih kojima je park udaljen više od 60 minuta hoda. Isti spektar sudionika odgovorio je kako prostor koristi nekoliko puta mjesečno, njih sedmero (14 % sudionika). Park najčešće, kako je bilo i za očekivati, koriste stanovnici u njegovoj neposrednoj blizini. Četvrtina sudionika navela je da park koristi nekoliko (8 sudionika, 16 % svih sudionika) ili svaki dan u tjednu (pet ispitanika, 10 % svih ispitanika). Da park posjećuju nekoliko puta tjedno, pretežito su navodili sudionici koji stanuju u blizini, na udaljenosti manje od 6 minuta hoda do parka. Među njima, našla su se dva sudionika koja žive udaljeno više od 5 km od parka, no kako navode to ih ne sprječava da park posjećuju nekoliko puta tjedno. Također jedna je osoba, čije je mjesto stanovanja na udaljenosti između 1-5 km od parka, navela kako nekoliko puta tjedno posjećuje park.

Analizom navedenih podataka zaključuje se kako se park od strane sudionika većinski ne koristi ili se koristi povremeno, nekoliko puta godišnje. Taj rezultat ukazuje na to da potencijal ovog gradskog krajobraza nije iskorišten te da je zanemariva njegova boravišna i rekreacijska funkcija.

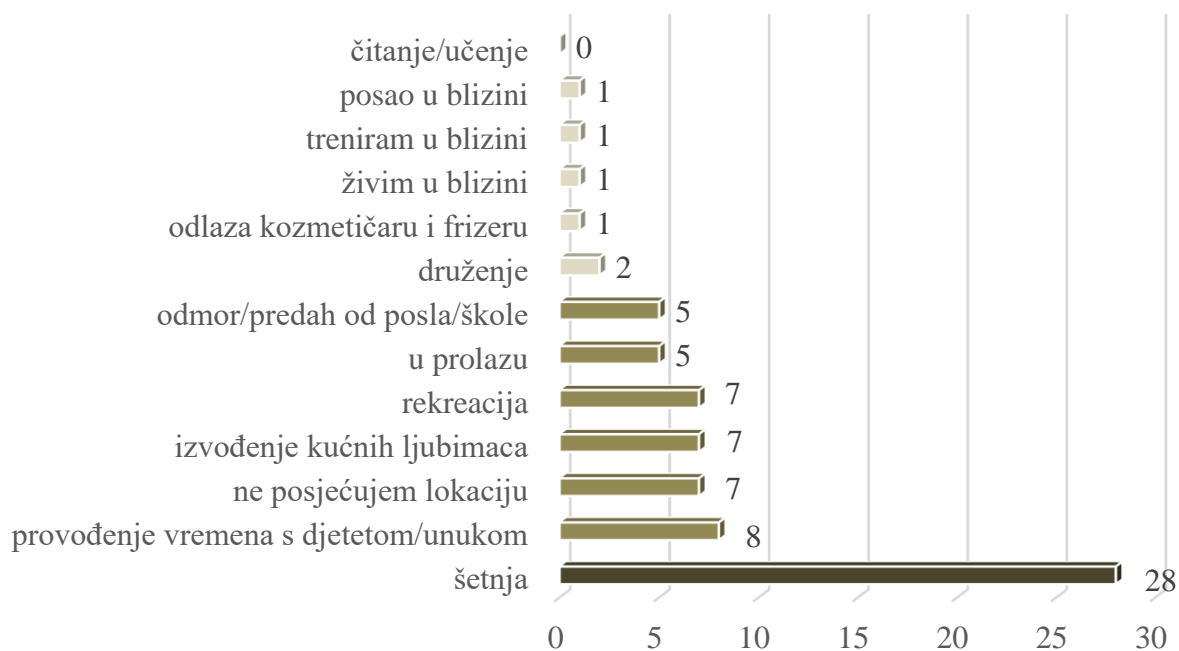
Graf 6 / Učestalost korištenja parka

Razlog posjećivanja parka

(sudionici su imali mogućnost odabira više odgovora pa zbroj svih odgovora premašuje broj od 50 sudionika)

Kao najčešći razlog posjećivanja parka, sudionici su navodili šetnju (28 odgovora). Kao drugi najučestaliji razlog boravka u parku je navedeno provođenje vremena s djetetom/unukom (8 odgovora). Ostali česti odgovori (po 7 odgovora), bili su izvođenje kućnih ljubimaca, rekreacija ili odmor, predah od škole ili posla. Da ne posjećuju lokaciju navelo je također njih sedmero, a da prostor parka koriste u prolazu navelo je samo pet sudionika. Još neki od razloga posjećivanja parka koje su sudionici navodili jesu: druženje (2 odgovora), to da žive u blizini (2 odgovora), odlazak frizeru/kozmetičaru (1 odgovor), treniranje u blizini (1 odgovor) ili zaposlenje u blizini parka (1 odgovor).

Dobiveni podaci ukazuju na tendenciju prolaska kroz park, bez dugog zadržavanja. Tek manji postotak sudionika boravi u parku radi provođenja vremena s djetetom ili radi izvođenja kućnih ljubimaca. Ovakav rezultat ponovno može aludirati na nepostojanje adekvatnog sadržaja koji bi prolaznike i stanovnike zadržao u parku duži period.

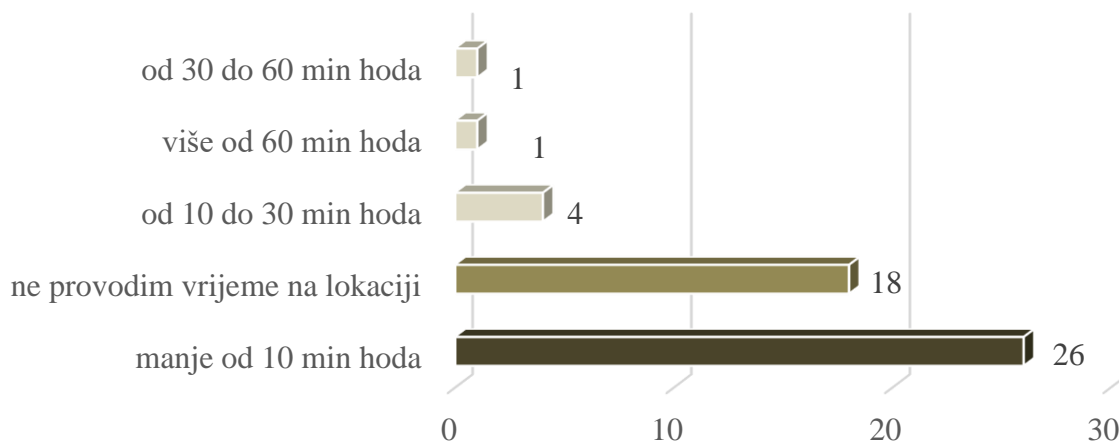

Graf 7 / Razlog posjećivanja parka

Vremenski period boravka u parku

Na pitanje o vremenskom periodu boravka u parku, najveći udio, njih 26 (52 % sudionika) navelo je da u parku provode manje od 10 minuta dnevno. Četvero je sudionika (8 % sudionika) navelo kako provode između 10 i 30 minuta dnevno u parku. Od 50 sudionika, samo je jedan odgovorio kako u parku provodi između 30 i 60 minuta te je isti naveo da je razlog druženje. Također, samo jedan sudionik navodi da u parku provodi više od 60 minuta, a isti park posjećuje radi posla, dok mu je od mjesta stanovanja park udaljen više od 60 minuta hoda. Uz maksimalno 10 minuta boravka u parku, sudionici su najčešće navodili (18 sudionika, 36 % sudionika) da uopće ne provode vrijeme na navedenoj lokaciji.

Iz dobivenih rezultata da se zaključiti da sudionici na navedenoj lokaciji (88 % sudionika) uglavnom ne provode vrijeme ili u parku borave manje od 10 minuta dnevno. Ovaj podatak ukazuje na neiskorišten potencijal prostora te zanemarenu funkciju parka. Prostor se ne doživljava, a samim time i ne koristi, kao prostor boravka, odmora i druženja na otvorenom. Ovako negativno dobivenim rezultatima postavlja se pitanje omogućava li uopće park svojim sadržajem funkcije koje bi navele prolaznike da u njemu provode više vremena.

Graf 8 / Vremenski period boravka u parku

Vrijednost prostora

Kao vrijednost prostora, najveći broj sudionika navodi zelenilo, odnosno visoku vegetaciju koja, kako tvrde, tvori ugodan hlad i pridonosi ugodnijoj klimi. Hladovina stvara ugodan osjećaj koji im omogućuje opuštanje, mir i tišinu. Sudionici opisuju lokaciju kao vrijedan prostor za druženje s djecom i prijateljima, te kao prostor pogodan za sklapanje novih poznanstava. Isto tako navode kako je njegova vrijednost u prošlosti bila veća, kada je park sadržavao spravu za igru djece. Nekoliko ispitanika kao vrijednost prostora navode upravo to, njegovu prošlost, radi sjećanja na odrastanje u njemu. Dio sudionika u parku vidi potencijal, smatraju da bi mogao biti bolje uređen što bi doprinijelo njegovoj privlačnosti i zadržavanju korisnika. Navode da je vrijednost parka u njegovoj lokaciji. Vrijednost mu povećava smještaj u starom dijelu grada, u prostoru mirnog karaktera. U njemu vide potencijal stvaranja kulturnog spomenika ili kulturnog mjesta okupljanja, odnosno kako navode, muzeja na otvorenom. Drugi pak dio sudionika u parku ne vidi nikakvu vrijednost. Park opisuju kao „nimalo privlačan za posjećivanje s obzirom na neuređenost i nebrigu“. Isto tako navode kako se u parku skuplja nekolicina ljudi vrlo neugodnog ponašanja te da ih to odbija od boravka u njemu.

Prema navedenom, da se zaključiti da park Stari trg za većinu Pazinjana ima vrijednost, a za nju uglavnom vežu zelenilo odnosno ekološki karakter ili sjećanja na nekadašnju spravu za dječju igru, dok postoji nekolicina stanovnika koja vrijednost parka ne prepoznaju radi trenutno lošeg stanja parka. Uz navedene odgovore neki sudionici naglašavaju potencijal prostora.

Prepoznatljivost i identitet prostora

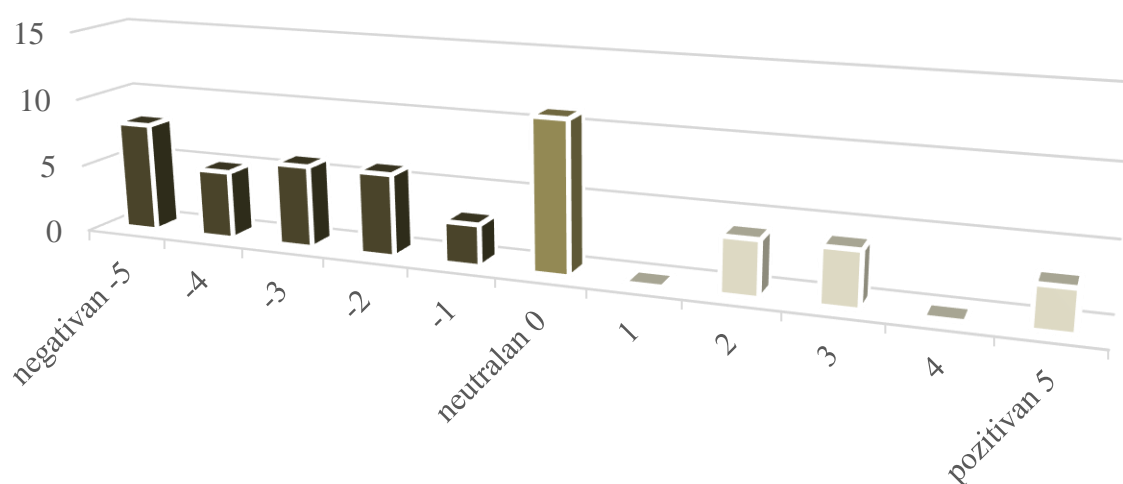
Sudionici uglavnom navode da park Stari trg nema identitet te da je poznat po „više loših stvari nego onih lijepih“. Neki su naveli: „poznat više nego prepoznatljiv, budući se tamo skuplja određena skupina osoba, negativan radi grafita "park Torcide", dok drugi navode: „park punkera, prepoznatljiv je, ali trenutno ne po dobrom i lijepom; okupljanje ljudi s margine, opijanje, psi bez povodca...“. Neki su kazali kako park ima identitet i to „najgore zelene površine u gradu“. Mnogi su naveli problem okupljanja navijača, po čemu je park danas poznat. Među negativnim konotacijama navodi se i da je park: „lokacija koja predstavlja trenutno stanje grada. Propast, nepomičnost. Stagnacija. Nepostojanje prilika. Nije bilo bolje ni prije, dok je tamo bio tobogan.“ Kao nekadašnji identitet, sudionici navode spravu za dječju igru koja se nalazila u parku. Dok neki sudionici ne znaju odgovor na postavljeno pitanje, ili odgovaraju negativno, drugi navode da park posjeduje identitet, a opisuju ga kao oazu među zgradama. Sudionici, usprkos negativnim konotacijama, navode: „bilo bi korisno oživjeti ga za mlade naraštaje.“, a za identitet kažu: „mogao bi ga dobiti, ukoliko bi se uredio na adekvatan način“.

Dobiveni rezultati pokazuju da sudionici u velikoj mjeri imaju negativnu sliku o parku čemu je rezultiralo trenutno stanje. No unatoč, većinski lošoj slici o parku, postoje pojedinci koji identitetom prostora smatraju njegovu prošlost, ili pak budućnost kao oni koji u parku vide potencijal.

Ugođaj na lokaciji parka Stari trg

Na postavljeno pitanje o ugođaju koje im pruža navedena lokacija, jedanaestero sudionika, odnosno njih 22 %, odgovorilo je kako im boravak u parku pruža pozitivan ugođaj. Isto toliko sudionika odgovorilo je kako su im osjećaji u vezi boravka na navedenoj lokaciji neutralni. Od ukupno 50 sudionika, njih 28, čak 56 % ispitanika, odgovorilo je kako im navedena lokacija pruža negativan ugođaj.

Dakle, iz analize navedenih odgovora, može se zaključiti da većini sudionika, park Stari trg pruža negativan ugođaj.

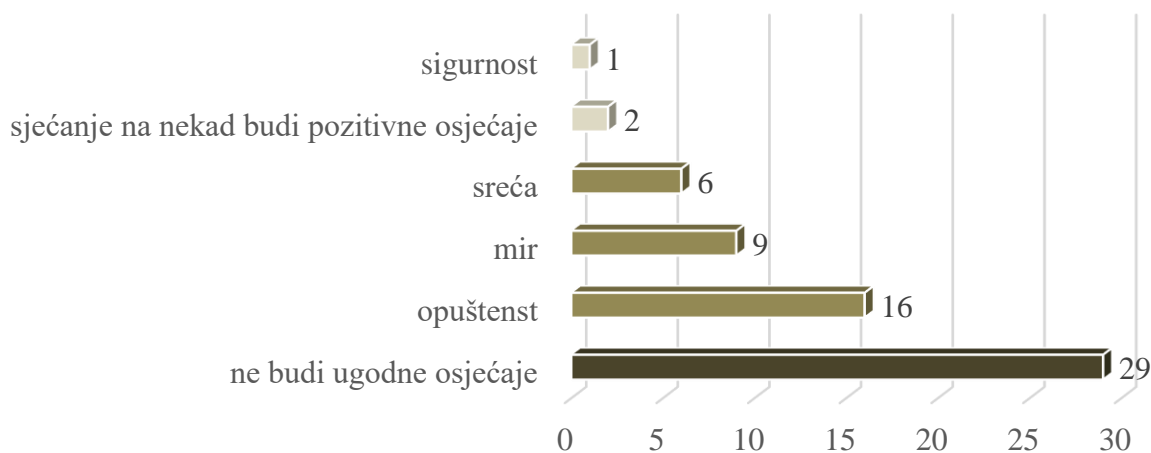
Graf 9 / Ugođaj na lokaciji parka Stari trg

Ugodni osjećaji

(sudionici su imali mogućnost odabira više odgovora pa zbroj svih odgovora premašuje broj od 50 sudionika)

Na pitanje o ugodnim osjećajima koje im boravak u parku pruža, sudionici navode slijedeće. Čak 29 sudionika navodi da im boravak u parku ne pruža ugodne osjećaje. Kod šesnaest sudionika pri boravku u parku javlja se opuštenost, a devetero sudionika navodi da im park pruža mir. Da im boravak u parku donosi sreću, navodi tek šestero sudionika. Dvoje sudionika navodi da mu tek sjećanja na nekadašnji park bude pozitivne osjećaje. Najmanje je sudionika, tek jedan, navelo da mu park pruža sigurnost. Jedan ispitanik navodi da se u neposrednoj blizini parka nalazi polu nadzemni spremnik za otpad koji širi neugodan miris zbog čega osjećaji u vezi parka ne mogu biti pozitivni.

Dakle, najveći postotak odgovora (46 % svih odgovora) povezan je s činjenicom da boravak na navedenoj lokaciji sudionicima ne budi ugodne osjećaje. Prema prethodno analiziranim podacima može se pretpostaviti da neodržavanost i trenutni korisnici prostora, potencijalnim korisnicima ne pružaju mogućnost stvaranja pozitivnog dojma u vezi parka.

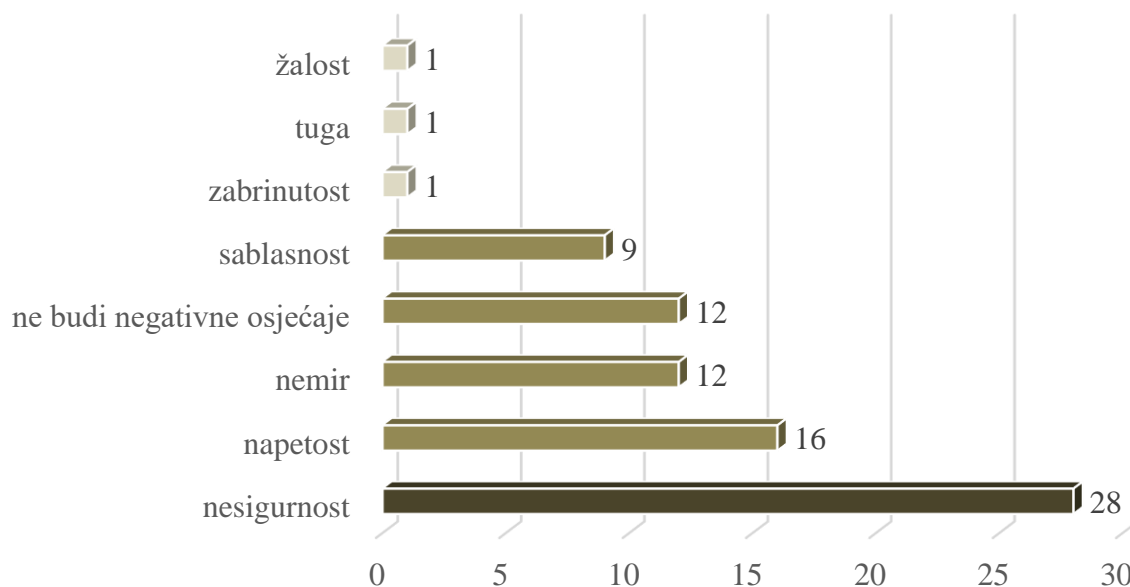
Graf 10 / Ugodni osjećaji koji se bude u korisnicima tijekom boravka u parku

Neugodni osjećaji

(sudionici su imali mogućnost odabira više odgovora pa zbroj svih odgovora premašuje broj od 50 sudionika)

Na pitanje o negativnim osjećajima koji se bude pri boravku u parku, sudionici navode slijedeće. Kao najzastupljeniji negativni osjećaj pojavljuje se nesigurnost (28 odgovora), nakon čega odmah dolazi i napetost (16 odgovora). Neki od češćih odgovora su također nemir (12 odgovora) i sablasnost (9 odgovora). Dvanaestero sudionika navelo je da im park Stari trg ne bude negativne osjećaje. Osjećaji povezani sa zabrinutošću, tugom i žalosti, navedeni su u 3 odgovora. Sudionici također navode razloge zbog kojih park u njima bude negativne osjećaje. Neki sudionici naveli su da je park „prljav i neuredan“, te da ih odbija to što se u njemu mogu naći ostaci alkohola, cigareta i izmeta pasa. Jedan od sudionika naveo je: „grozim se ekipe koja tamo boravi“, što ponovno naglašava negativne konotacije vezane za korisnike parka. U jednom se sudioniku bude tuga i nezadovoljstvo, a razlog tome je „zapuštenosti predivne lokacije koja ima povijesni, ambijentalni, turistički i društven značaj“. Navodi se i da park daje loš primjer djeci te to u sudionicima izaziva zabrinutost.

Prema navedenim podacima, može se zaključiti da park, više od polovici sudionika, ne ulijeva povjerenje, već u njima bude osjećaj nesigurnosti. Također prolaskom ili boravkom u parku u sudionicima se bude osjećaji poput nemira i napetosti što nikako ne pridonosi pozitivnoj slici parka. Razlog ovakvim rezultatima mogu biti do sada navedeni problemi parka koje sudionici stalno navode.

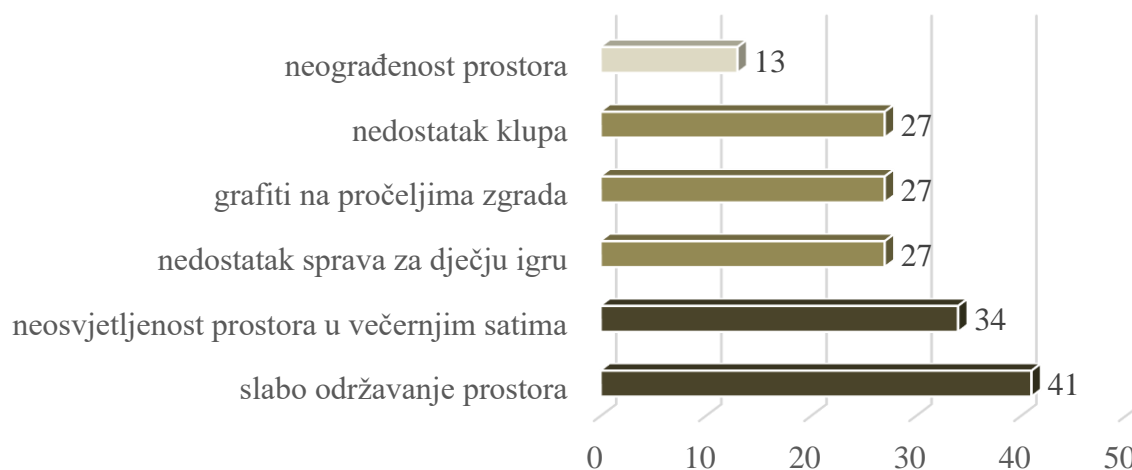
Graf 11 / Neugodni osjećaji koji se bude u korisnicima tijekom boravka u parku

Problemi parka

(sudionici su imali mogućnost odabira više odgovora pa zbroj svih odgovora premašuje broj od 50 sudionika)

Na postavljeno pitanje o problemima parka, gotovo su svi sudionici (41 odgovora) kao najveći problem naveli slabo održavanje prostora, što je u prije analiziranim odgovorima pokazalo da pridonosi stvaranju neugodnih i/ili negativnih osjećaja prilikom boravka na navedenoj lokaciji. Slijedećim velikim problemom većina (34 odgovora) smatra neosvijetljenost prostora u večernjim satima. Problemom, nedostatak sprava za dječju igru, grafiti na pročeljima zgrada i nedostatak klupa, smatra više od polovica sudionika (po 27 odgovora za svaki navedeni problem). Neograđenost prostora se također navodi kao problem, no u značajno manjoj mjeri. Problemi koje sudionici također navode su smrad i onečišćenost (boce i staklo na podu), trenutni korisnici prostora, manjak koncepta prostora te skupljanje pijanaca.

Iz navedenih rezultata vidljivo je da se kod sudionika ponavljaju isti odgovori vezani uz negativne konotacije na park, a tiču se neodržavanja, trenutnih korisnika i problem sakupljanja otpada na prostoru parka.

Graf 12 / Problemi parka

Podržane mjere uređenja

(sudionici su imali mogućnost odabira više odgovora pa zbroj svih odgovora premašuje broj od 50 sudionika)

Kao mjeru uređenja parka koju bi svakako podržali, 92 % sudionika (46 sudionika) navelo je postavljanje novih klupa, koševa za smeće i rasvjete. Gotovo svi sudionici, njih čak 45 (90 % sudionika), spremni su podržati obogaćivanje prostora biljem sadnjom grmlja i cvjetnih vrsta. Više od polovice sudionika, čak 72 % (36 sudionika), podržali bi postavljanje sprava za dječju igru na prostor parka. Također, veliki broj sudionika, njih 33 (66 % sudionika), podržalo bi oslikavanje pročelja zgrada. Nešto manje od polovice, 21 sudionik (42 % sudionika), kao mjeru koju bi podržali navode ograđivanje prostora parka dok bi samo desetero sudionika podržalo uklanjanje parkirne zone uz park.

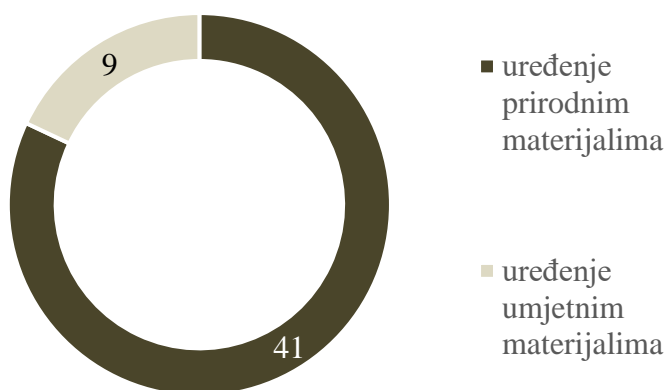
Iz dobivenih rezultata vidljivo je da se niti jedan sudionik ne bi složio s konstatacijom da parku nije potrebno uređenje. Prema navedenom, da se zaključiti da park ne sadrži adekvatnu urbanu opremu te da ima manjak zelenog sadržaja. Također, izražena je potreba za dječjom igrom na prostoru parka.

Graf 13 / Mjere uređenja koje bi sudionici ankete podržali prilikom obnove parka

Materijali uređenja prostora za dječju igru

Na pitanje o preferiranom načinu uređenja prostora od 50-ero sudionika, samo devetero sudionika (18 % svih sudionika), odgovorilo je da im se više dopada uređenje dječjeg igrališta uporabom umjetnih materijala, dok je 41 sudionik (njih 82 %) odgovorio kako preferira opciju uređenja parka prirodnim materijalima.

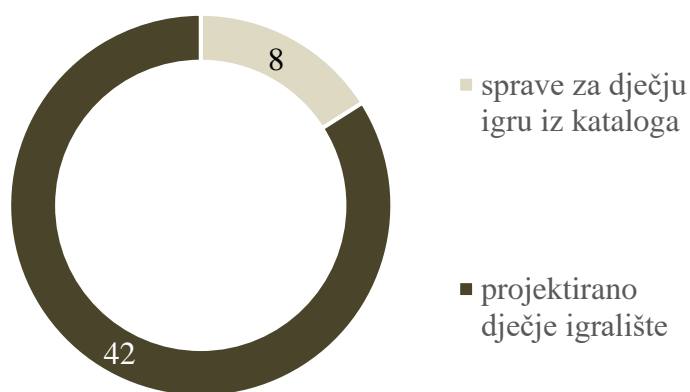
Graf 14 / Preferiranje materijala za uređenje prostora za dječju igru

Slike 69, 70 / Fotografije uređenja prostora za igru prirodnim i umjetnim materijalima parka; iz provedene ankete / izvor: Pinterest

Tipovi uređenja prostora za dječju igru

Čak 84% sudionika, njih 42, je na pitanje o tipu uređenja prostora navelo da preferira projektirano dječje igralište. Od 50 sudionika samo je 8-ero sudionika (16% svih sudionika) odgovorilo da za dječju igru preferiraju klasične sprave iz kataloga

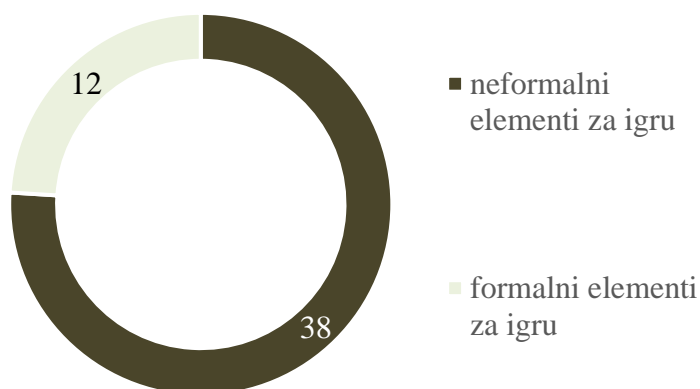
Graf 15 / Preferiranje tipa uređenja prostora za dječju igru

Slike 71, 72 / Fotografije tipova uređenja prostora za dječju igru; iz provedene ankete / izvor: Pinterest

Tipovi elemenata za dječju igru

Na grafu su prikazani odgovori sudionika na pitanje o tome koji od tipova elemenata za dječju igru preferiraju - formalni ili neformalni. Prema dobivenim podacima, 12 sudionika (24 % svih sudionika), odgovorilo je kako preferira formalne elemente za dječju igru, dok je ostatak, njih čak 38 (76 % svih sudionika), odgovorilo da im se više dopadaju neformalni elementi za dječju igru.

Graf 16 / Preferiranje tipova elemenata za dječju igru

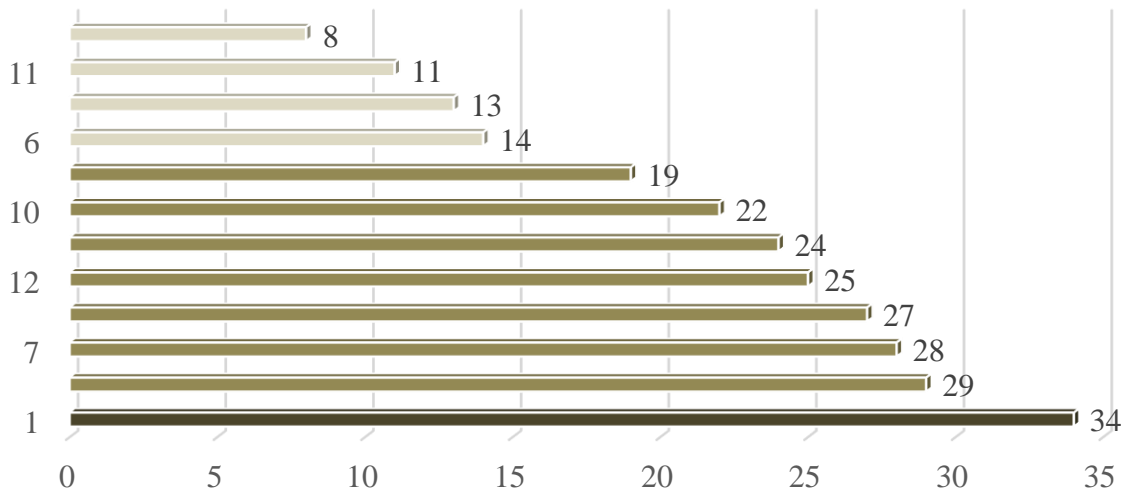

Slike 73,74 / Fotografije tipova elemenata za dječju igru; iz provedene ankete / izvor: Pinterest

Iz dobivenih rezultata vidljiva je pozitivna reakcija sudionika na neformalan oblik dječje igre. Sudionici u velikom broju više podržavaju korištenje prirodnih, umjesto umjetnih, materijala za uređenje igrališta. Osim toga vidljivo je da ne preferiraju kataloške sprave za igru, već navode da im se više dopada projektiran način izvedbe dječjeg igrališta. Dobiveni rezultati odskočna su daska za buduće uređenje prostra u vidu dječje igre. Podržano je neformalno oblikovanje prostora za igru čime se djecu potiče na kreativnost te time omogućuje daleko više oblika igre nego li postavljenim spravama iz kataloga.

Uvođenje novih elemenata za dječju igru u park

Na grafu su prikazani odgovori ispitanika na pitanje: „Koji od elemenata uređenja prostora za dječju igru biste podržali pri uređenju parka Stari trg?“. Priložene fotografije ponuđeni su odgovori elemenata koje je moguće uvesti u novouređen park Stari trg.

Graf 17 / Podržani novi sadržaj za dječju igru

Slika 75 / Elementi za dječju igru predloženi za unos u park prilikom njegovog uređenja; iz provedene ankete / izvor: Pinterest

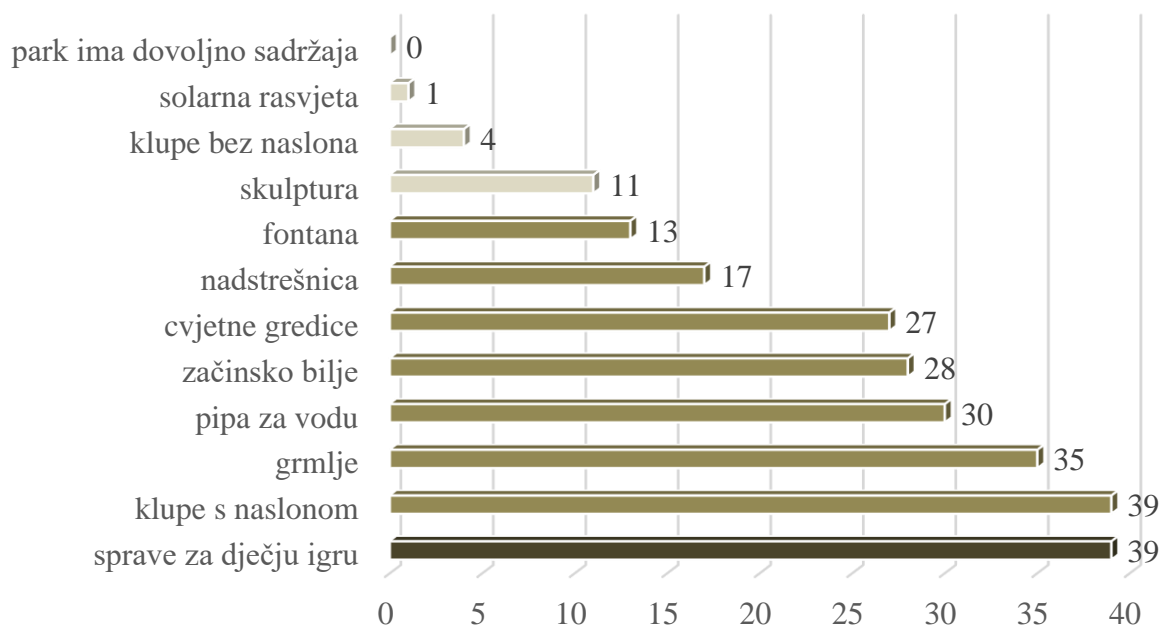
Element za dječju igru pod rednim brojem 1, odnosno betonski stupovi u različitim visinama, podržalo je najveći broj sudionika, njih čak 34-vero. Više od polovice sudionika (29 odgovora) navelo je da im se dopada zid skulpturalnog karaktera po kojem djeca mogu hodati (element pod brojem 3). Sa razlikom u samo nekoliko odgovora, oko polovice sudionika dalje navode elemente pod rednim brojevima 7 (elementi za penjanje postavljeni na zid), 8 (iscrtani elementi u podu-linije), 12 (senzorna staza), 2 (metalofon), 10 (iscrtana podloga za igru twister) i 5 (skulpturalni element za penjanje). Tek oko četvrtine sudionika podržalo bi uvođenje vodenih elemenata za igru kao što su elementi navedeni pod brojevima 4 (prskalice) i 11 (vodeni kanali).

Iz dobivenih rezultata, može se zaključiti da su sudionici prilikom odabira elemenata za igru, imali na umu prostor u koji se oni namjeravaju unijeti, pa su tako često odabirali zidne elemente koje je moguće postaviti na pročelja zgrada unutar parka Stari trg. Sudionici su i ovim rezultatima pokazali da preferiraju neformalne oblike elemenata za igru, kao što su skulpturalni stupovi ili linijski elementi u podu. Elementi za igru sa zvučnim efektom slabije su podržani čemu može biti uzrok blizina stambenih zgrada. Neočekivani rezultati su slabije podržani elementi za igru s vodom kao što su elementi navedeni pod brojevima 4 i 11.

Novi elementi i sadržaji parka

Na grafu su prikazani odgovori sudionika na pitanje o tome koje bi elemente voljeli vidjeti kao novi sadržaj pri uređenju parka Stari trg. Sprave za dječju igru i klupe s naslonom, prijedlozi su s najvećom podrškom ispitanika (po 39 odgovora za svaki prijedlog). Drugi prijedlog podržan s više od polovice sudionika je obogaćivanje park zelenim sadržajem. Sadnju grmova podržalo je 35-ero sudionika, a cvjetne gredice kao element uređenja parka podržalo je 27-ero sudionika. Sadnju začinskog bilja kao zelenog sadržaja podržalo je 28-ero sudionika. Postavljanje nadstrešnice, kao jedno od mogućih novih sadržaja, podržalo je 17 sudionika. Postavljanje pipe s pitkom vodom podržalo bi 30-ero sudionika dok samo njih 13 podržalo bi postavljanje fontane. Nešto manje sudionika (11-ero) podržalo bi postavljanje skulpture. Jedan sudionik navodi kako bi podržao postavljanje solarne rasvjete radi smanjenja svjetlosnog zagađenja. Jedan sudionik također daje prijedlog da se park prilagodi starijoj djeci, pošto su svi ostali parkovi u gradu prilagođeni djeci male uzrasti. Navedeno je i kako bi bilo dobro kada bi se na prostoru parka mogli održavati manje glazbene i umjetničke manifestacije.

Niti jedan sudionik nije se složio s tvrdnjom da park ima dovoljno sadržaja, a za elemente koji im najviše nedostaju navode sprave za dječju igru, klupe te zeleni sadržaj. Prilikom osmišljavanja projektnog programa za novo uređenje parka potrebno je uzeti u obzir navedene prijedloge i potrebe korisnika.

Graf 18 / Mjere uređenja parka Stari trg podržane od strane sudionika provedene ankete

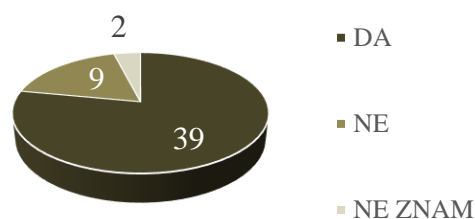
Poznavanje prošlosti parka

Prostor sa slika koje prikazuju park Stari trg u različitim povijesnim razdobljima prepoznalo je svih 50-ero sudionika.

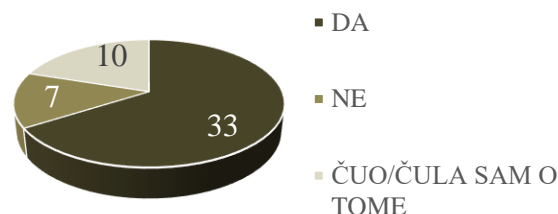
Slike 76,77 / Fotografije ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka Stari trg; iz provedene ankete / izvor: Rimanić. 2007.: Antonina Škrinjar

Na pitanje smatraju li sudionici da su prostori prikazani na slikama isti prostori u različitim povijesnim razdobljima, njih 78 % (39 ispitanika) odgovorilo je pozitivno, dok je 18 % sudionika (njih 9) odgovorilo je da se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Samo je dvoje sudionika (4 % svih sudionika) odgovorilo s „ne znam“.

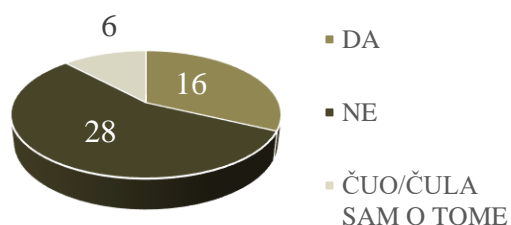
Graf 19 / Prepoznavanje prostora sa slike

Na pitanje o tome znaju li da je prostorom sa slike nekada prolazila žila kućavica grada, odnosno pazinski korzo, 33 sudionika (66 % sudionika) odgovorilo je da im je ta činjenica poznata, dok je 20 % sudionika (njih 10-ero) samo čulo o tome. Njih 14%, odnosno 7-ero sudionika nije čulo za tu činjenicu.

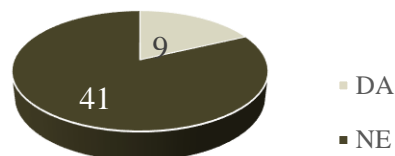
Graf 20 / Poznavanje važnosti prostora Starog trga u prošlosti

Na pitanje o tome je li sudionicima poznato to da su se na mjestu današnjeg parka Stari trg nekada nalazile građevine, 56% sudionika (njih 28-ero) odgovorilo je da ne zna za tu činjenicu. Da zna za taj podatak odgovorilo je njih 16-ero (32% sudionika), a 12% sudionika (njih 6-ero) odgovorilo je kako je samo čulo o tome.

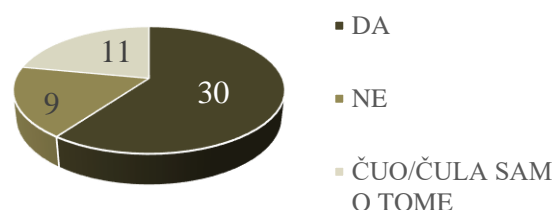
Graf 21 / Poznavanje prošlosti parka Stari trg

Na pitanje o tome znaju li sudionici kada i zašto su građevine s prostora današnjeg parka Stari trg porušene, 82% sudionika (njih 41 od 50) odgovorilo je da ne zna razlog i vrijeme rušenja građevina, dok 9-ero sudionika (18% sudionika) zna razlog i vrijeme rušenja građevina s prostora parka.

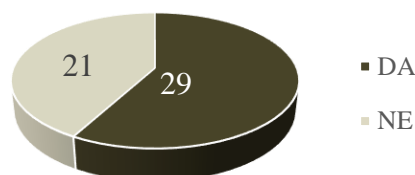
Graf 22 / Poznavanje činjenice o nekadašnjem postojanju zgrada na prostoru parka Stari trg

Na grafu su prikazani odgovori sudionika na pitanje o tome znaju li da se u neposrednoj blizini današnjeg parka nekada nalazio glavni pazinski trg. Na ovo pitanje pozitivan odgovor dalo je 60% sudionika, dakle njih 30-ero. Negativan odgovor na isto pitanje dalo je 18% sudionika, tj. njih 9-ero, a 22% sudionika (11-ero sudionika) samo je čulo za tu činjenicu.

Graf 23 / Poznavanje činjenice o nekadašnjem postojanju glavnog trga nedaleko parka Stari trg

Na pitanje o tome ima li park potencijal vratiti funkciju glavnog trga 58% sudionika, njih 29, odgovorilo je da park ima potencijal vratiti navedenu funkciju, dok je ostatak od 42% (21 sudionik) odgovorio kako ne smatra da park ima taj potencijal. Dakle, iz prikupljenih podataka, može se zaključiti da su, o ovom pitanju, mišljenja podijeljena, ali ipak većina ljudi iz ispitanog uzorka optimistično gleda na budućnost parka Stari trg.

Graf 24 / Prepoznat potencijal parka Stari trg za vraćanje funkcije glavnog gradskog trga

Provedena anketa potvrdila je unaprijed postavljene hipoteze. Sudionici su pokazali nezadovoljstvo uređenjem parka te iskazali potrebu za preuređenjem. Kao jedan od većih problema prostora, naveli su devijantno ponašanje i neodržavanost. Kao što se moglo pretpostaviti, najviše korisnika park koristi tek u prolazu, dok manji dio u njemu boravi više od 30 minuta. Sudionici također, kako je bilo za očekivati, nisu upućeni u povijesni aspekt parka, a javne zelene površine smatraju važnim za cjelokupnu sliku grada. Dobiveni podaci koristiti će se pri izradi projektnog programa u koji će se nastojati uključiti što više navedenih želja i sugestija.

12. Projektni program

Projektni program parka potrebno je formirati prema potrebama korisnika, o kojima ovisi njegova posjećenost i funkcionalnost. Iz tih razloga u izradu programa s smjericama uređenja potrebno je uključiti rezultate dobivene u provedenom anketnom istraživanju, prema kojima bi Stari trg, u svom novom izdanju trebao sadržavati slijedeće sadržaje.

Prostoru prvenstveno nedostaje identitet stoga je pri njegovom uređenju važno obratiti pažnju na prepoznatljivost i reprezentativnost. Prema dobivenim rezultatima provedene ankete, park nema vlastiti identitet već mu je on dodijeljen na temelju loših konotacija, prošlog i trenutnog stanja prostora. Reprezentativna funkcija, kao doživljaj cjelokupnog prostora, od iznimne je važnosti za sliku cijelog grada, stoga je nužno da uređenje proizlazi iz filozofije bliske korisnicima, ali i novim prolaznicima, park bio vizualno privlačan i zanimljiv. U tu svrhu, kao jedan od načina stvaranja identiteta prostora, je unos akcenta. Postavljanjem skulpturalnog elementa, na prostorno adekvatno mjesto, a pritom ga povezujući s filozofijom oblikovanja prostora, može se stvoriti vrlo prepoznatljiv identitet parka. Korisnicima takav pristup može biti inovativan, zanimljiv i privlačan.

Od velike važnosti za funkcionalnost prostora parka, je formiranje boravišnih zona. Prema podacima ispitanika, trenutni sadržaj nedovoljan je da korisnike zadrži u prostoru dulje od 10 minuta, stoga je nužno, sadržajem privući korisnike na duže korištenje. Kako ispitanici navode u prvom planu, potrebno je u prostor unijeti sadržaj za dječju igru te nove klupe. S obzirom na lokaciju parka te njegov reprezentativni potencijal, u prostor nije pogodno unositi formalne elemente za igru u vidu kataloških sprava, već je prikladnije dječju igru uklopiti na neformalan način. To se može postići unosom neformalnih elemenata za igru koji u djeci potiču znatiželju i kreativnost. Kroz elemente, kao što su primjerice, taktilna staza, prskalice, metalne i druge konstrukcije, može se omogućiti igra, ali pritom i sačuvati reprezentativan karakter prostora. Oblikovanje opločenja, promjenom boje i teksture, također djeci može poslužiti kao zanimljiva podloga za igru. Dječjoj igri mogu pridonijeti i prirodni elementi. Sadnja vegetacije zanimljivog habitusa, teksture i oblika kore, listova i plodova, isto tako može potaknuti kreativnu dječju igru. Prilikom odabira vegetacije potrebno je paziti da vrste koje se planiraju saditi nisu otrovne niti na bilo koji način opasne za djecu (trnovi i sl.). Također, prednost pri sadnji potrebno je dati vrstama otpornim na gradsko zagađenje te onima koje potiču razvoj staništa u urbanim sredinama. Za sadnju u takvim prostorima preporučuje se jestivo, začinsko i aromatično bilje. Osim sadržaja za djecu, koji svakako zadržava korisnike u parku, u prostor je potrebno unijeti i ostale boravišne elemente. Kako bi boravak bio u ugodnom i funkcionalnom ambijentu, važno je pomno odabrati urbanu opremu, kao što su klupe, koševi za smeće (po mogućnosti reciklaže kante za otpad) te rasvjeta. Oni moraju biti u skladu sa konceptualnim oblikovanjem prostora.

13. Opće smjernice uređenja parka Stari trg

Europska agencija za okoliš navodi da su osiguravanje zelenih i plavih površina u središtu grada i integracija javnog prijevoza sa sustavima aktivne mobilnosti (kao što su vožnja bicikla i pješaćenje) te razvoj djelotvornijih sustava recikliranja samo neki od primjera koraka koje gradske vlasti mogu poduzeti kako bi postigle veću razinu održivosti u svojim gradovima.

Prilagodba učincima klimatskih promjena jedan je od glavnih prioriteta u Europskoj uniji. U novoj Strategiji za prilagodbu klimatskim promjenama, prepoznat je potencijal gradova kao snažnog pokretača društveno-ekološke promjene. Istraživanja koja proizlaze iz načela spomenute Strategije ukazuju da ne postoji univerzalno rješenje koje bi odgovaralo svim gradovima. Pokretači i prepreke dominantno su sadržani u sedam ključnih područja, a to su: aktualno stanje stvari, način upravljanja, raspoloživo znanje, kulturološko ozračje, zastupljenost modernih tehnologija, dostupnost potrebnih podataka i raspoloživost financijskih sredstava.

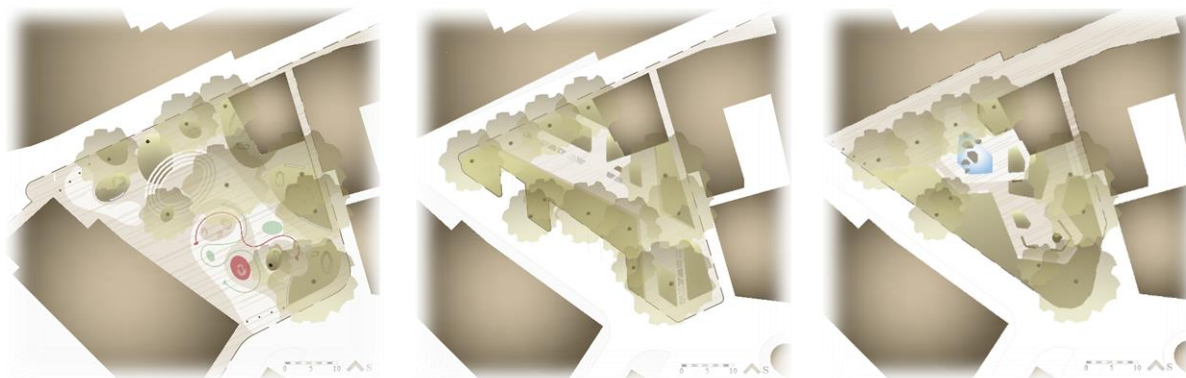
Jedna autorica na temu održivosti gradova (Ivana G., 2022.) navodi načine povećanja održivosti zelenih površina u gradskim sredinama. Kao prvi primjer navodi sadnju stabala koja imaju vitalnu ulogu, apsorbirajući ugljični dioksid i onečišćujuće čestice iz zraka. Autorica također navodi kako su gradovi izuzetno ranjivi u kontekstu poplava zbog nepropusnih betonskih površina ulica, nogostupa i parkirališta. Nadalje, navodi da upravo gradske zelene i plave površine imaju važnu ulogu u kontroli poplava jer omogućavaju prirodnu propusnost vode u tlo čime se smanjuje betonsko akumuliranje vode koje bi moglo dovesti do poplava. Kao mjeru povećanja održivosti, u kontekstu javne rasvjete, navodi zamjenu običnih žarulja rasvjetom sa svjetlećim diodama (LED).

Navedene mjere moguće je primijeniti prilikom uređenja parka Stari trg. Uz to s ciljem poticanja razvoja „*ride and bike*“ sustava (sustav najma gradskih bicikli) predlaže se ukidanje prometa na pojedinim ulicama. Na taj bi se način povećala površina parka te bi se kvalitetnije iskoristio sav potencijal prostora. Ukidanjem prometa otvorila bi se mogućnost za formiranje novog primjerenijeg urbanog krajobraza čime bi se povećala kvaliteta življenja, vrijednost prostora što bi pozitivno utjecalo na mentalno zdravlje stanovnika. Još neke od mjera održivosti koje je potrebno razmotriti kao opciju ekološki prihvatljivog oblikovanja krajobraza jesu integralna odvodnja, zeleni zidovi/ krovovi i tome slična rješenja.

Za motiv stvaranja prepoznatljivosti i reprezentativnosti predlaže se korištenje kulturnih i prirodnih značajki grada kao i njegove baštine. Na taj način prostor bi dobio nov edukativan karakter, a naglašavanjem baštine unijela bi se u percepciju korisnika kultura i tradicija pazinskog kraja.

14. Mogućnosti krajobraznog uređenja parka Stari trg

Na temelju inventarizacija i prostornih analiza, te analize rezultata provedene ankete, formirane su tri mogućnosti krajobraznog uređenja parka Stari trg. U Nastavku biti će prikazao svako od rješenja s detaljnim opisom, tlocrtnim prikazom te vizualizacijom.

Slika 78 / Konceptualna rješenja uređenja parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 79 / Prostorni prikazi konceptualnih rješenja / autorica: Antonina Škrinjar

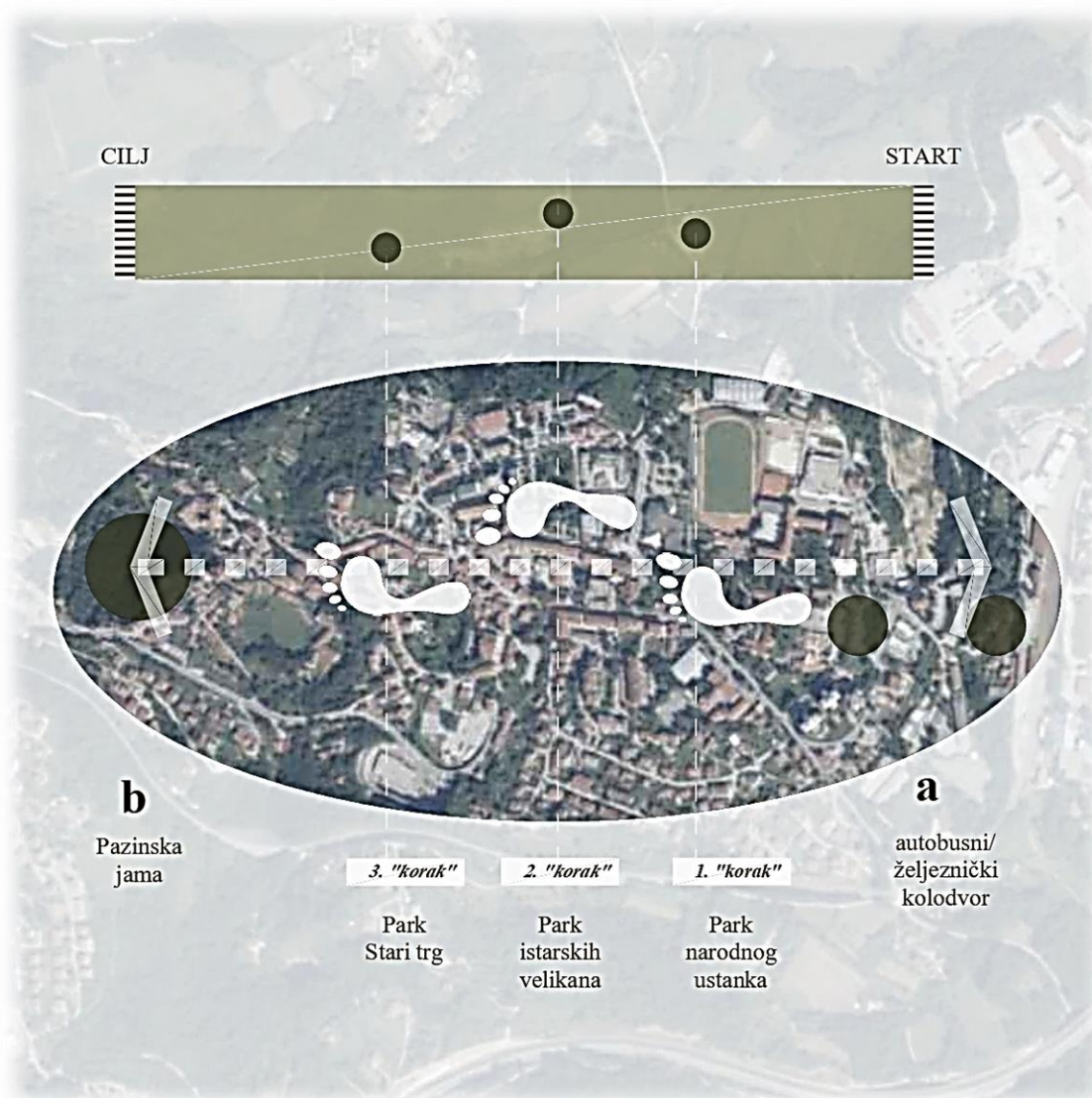
KONCEPT	1	2	3
naziv koncepta	Veli Jože	Pazinska jama	park Grada Pazina
tip oblikovanja prostora	trg	park	park s obilježjima trga
vrsta boravka prema aktivnosti	aktivan boravak	pasivan boravak	aktivan i pasivan boravak
prostorni obuhvat	širenje na zapad	zadržavanje trenutnog obuhvata	Širenje na sjever
ulazi	sa svih strana	sa sjevera i juga	sa sjevera i istoka

Tablica 2 / Karakteristike varijantnih rješenja krajobraznog uređenja parka Stari trg

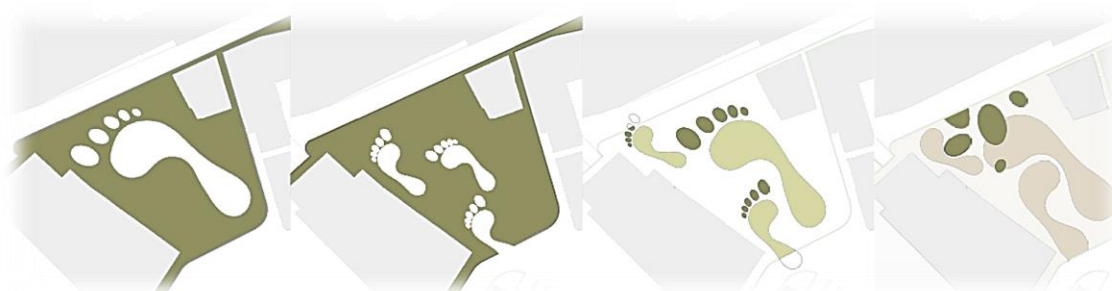
14.1. Konceptualno rješenje „Veli Jože“

Rješenje je temeljeno na legendi o nastanku Pazinske jame u kojoj je glavi akter div Veli Jože. Srž ideje uređenja prostora je provući lik Velog Jože kroz park Stari trg te na taj način prepričati legendu i približiti tradiciju i kulturu grada djeci, stanovnicima i novim budućim posjetiteljima. Oblikovanje parka proizlazi iz dijela legende gdje Veli Jože udara nogom o zemlju nakon čega se stvara Pazinska jama. Njegov udarac simbolično se može prikazati „stopom“ pa je ona uzeta kao polazišna forma oblikovanja prostora. Stopa simbolizira trag, a u kontekstu uređenja parka može pridonijeti stvaranju identiteta prostora. Prema legendi, div je u istarskom tlu ostavio tragove, odnosno tri trajne stope (tri brazde: Mirna, Dragonja i Pazinčica) pa se u oblikovanju stoga koristi simbolika broja tri. Također sa tri koraka, odnosno stope može se povezati i položaj te značaj Starog trga unutra grada. Naime park se nalazi na važnoj turističkoj pješačkoj ruti koja kreće od autobusnog/željezničkog kolodvora do Pazinske jame koja je krajnja točka turističkog obilaska grada. Stari trg treći je korak na putu do krajnjeg cilja (jedan od tri najveće zelene površine grada Pazina, površina u sustavu zelene infrastrukture grada), pa kao takav, uz Park narodnog ustanka i Park istarskih velikana, ima potencijal postati trajna „stopa“ odnosno važna zelena površina grada.

U provedenoj anketi, pri samom vrhu želja za budućnost, sudionici su istakli dječju igru. Odabrana simbolika diva Velog Jože prikladna je za uređenje parka u vidu dječjeg igrališta jer pruža pregršt mogućnosti za unošenje edukativnog kulturno-povijesnog sadržaja koji se može uklopiti u raznolike oblike dječje igre. Takvim uređenjem, park bi omogućio traženu funkciju, dobio bi novu edukativnu te poboljšao estetsku i boravišnu funkciju. Edukativni karakter prostora moguće je dodatno naglasiti postavljanjem edukativnih tabli ili panoa.

Slika 80 / Razvoj ideje konceptualnog rješenja „Veli Jože“ / izvor podloge: Geoportal DGU / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 81 / Razvoj oblikovnog koncepta rješenja „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Kako bi se iskoristio sav potencijal prostora predlaže se ukidanje prometa na zapadnom rubu parka. Takvim postupkom, prostor bi postao cjelovit i funkcionalno povezan, a njegova bi se boravišna i estetska funkcija povećala. U oblikovanje prostora bi se tada mogle uključiti i okolne zgrade (u vlasništvu Grada Pazina) u kojima bi bilo moguće stvoriti novi „dječji centar“. U zgrade označene na prikazu moglo bi se smjestiti primjerice igraonicu, prostor za radionice, izložbene prostore za dječje radove, edukativni kutak o povijesnim i kulturnim znamenitostima grada prilagođen djeci te sličan sadržaj koji bi upotpunio navedeni koncept.

Prostor sadrži dvije glavne zone: zelena zona(uz sjeverni i istočni rub) te centralna boravišna zona. Unutar boravišta smješten je glavni prostor za dječju igru.

Slika 82 / Zoning konceptualnog rješenja „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Prostor je oblikovan kao trg za zelenim otocima uz sjeverni i istočni rub. Centrala otvorena površina namijenjena je dječjoj igri, a boravak je omogućen na manjim boravištima na jugu te centralnom boravištu (tribinama) na sjeveru. Prometnica koja se nalazi uz sjeverni rub parka smanjuje kvalitetu boravka stoga je taj prostor namijenjen prolazu ili kratkom boravku. Na prostoru nekadašnje prometnice (zapadni rub parka) omogućen je interventni put, a promet je reguliran zaštitnim stupovima.

- b** glavno bravište
- c** dječje igralište
- "zeleni otoci"
- opločenje tip A
- opločenje tip B

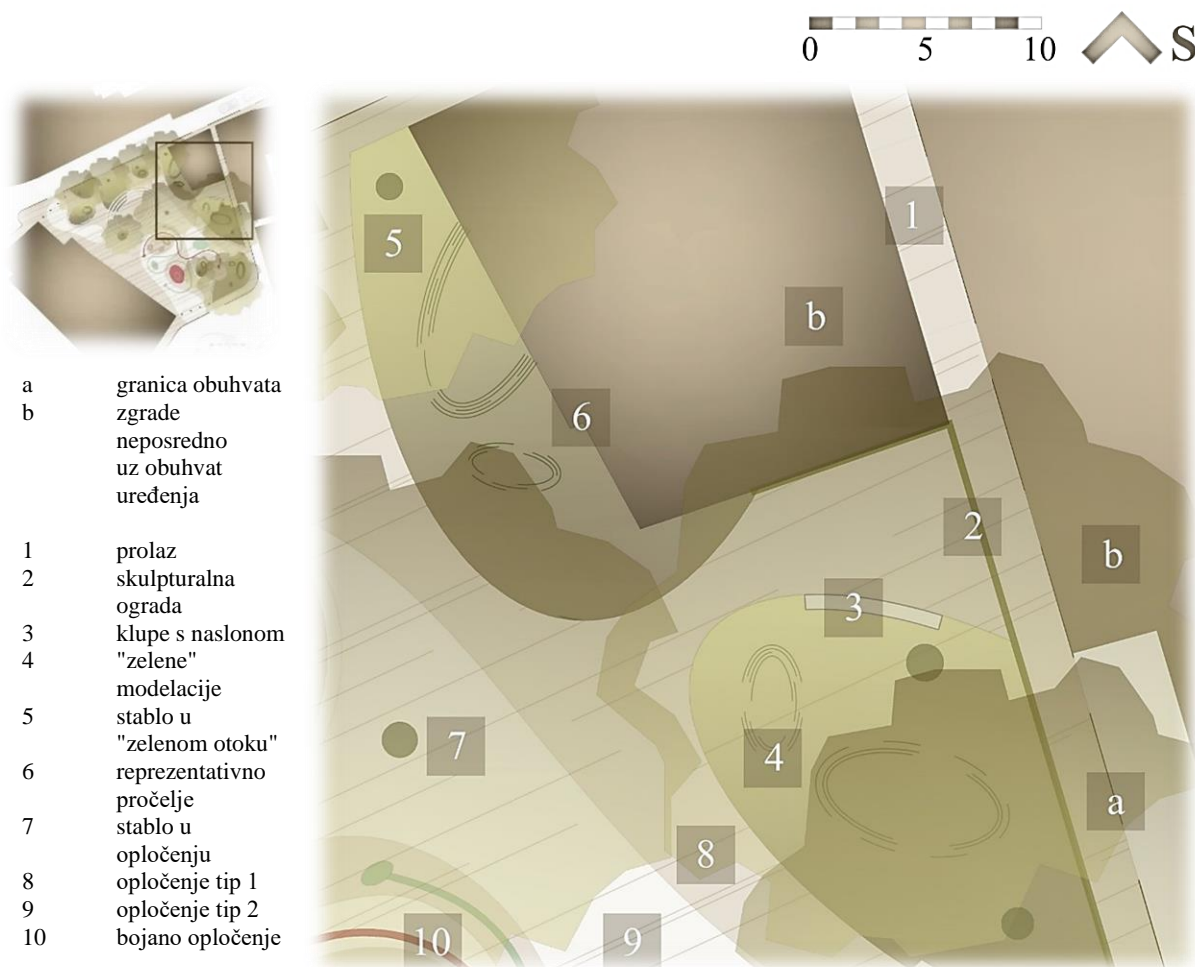

Slika 83 / Konceptualna skica rješenja „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 84 / Konceptualno rješenje „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

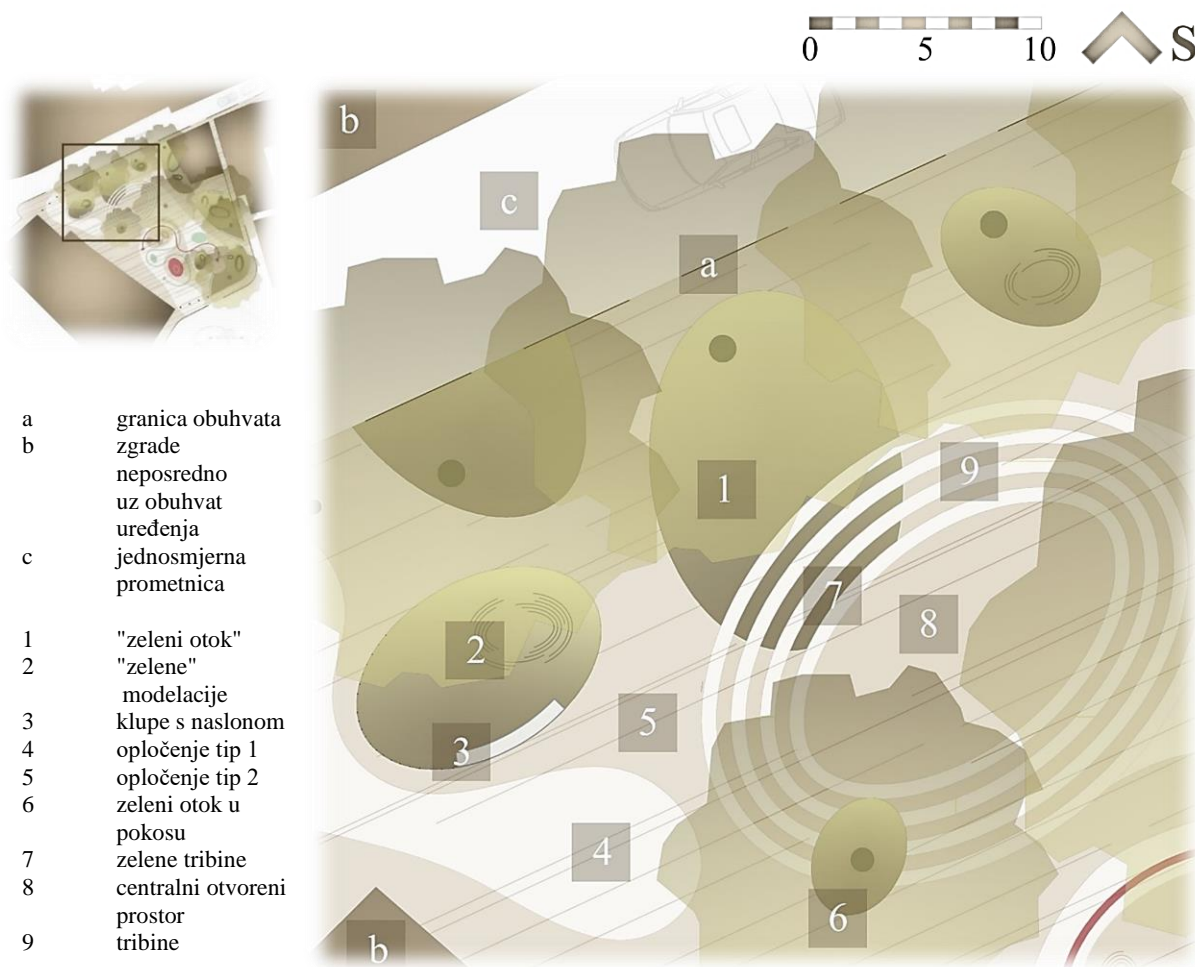
Park svojim novim izgledom poprima karakteristike trga. Prostor nekadašnjeg parka širi se na zapad, te otvara za korisnike sa svih strana. Veći dio prostora čini popločena površina koja je mjestimice isprekidana zelenim sadržajem. Novim sadržajem koji se unosi u prostor sugerira se aktivno korištenje. Novo uređenom prostoru vrijednost daje potencijal postanka novog centralnog okupljališta ljudi, mjesto organizacije dječjih priredbi, festivala i drugih manifestacija. Neki od sadržaja uvedenih u park su tribine, zeleni otoci, modelacije terena, kontrastno opločenje, atipične ljuljačke, podni abakus i sl.

Slika 85 / Prikaz segmenta rješenja „Veli Jože“- zona sjeveroistok / autorica: Antonina Škrinjar

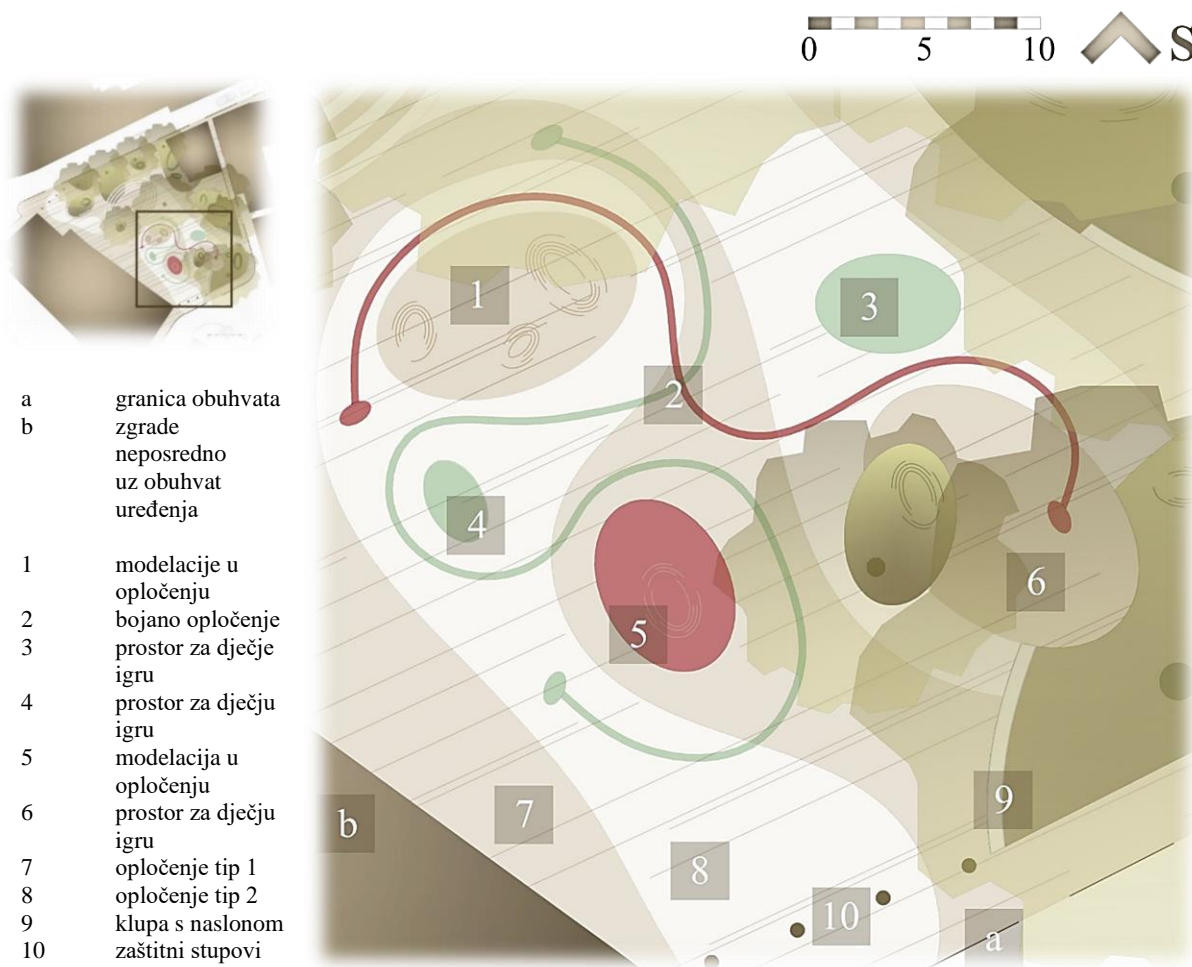
Slika 86 Vizualizacija mogućih izvedbi modelacija terena prikladnih za konceptualno rješenje „Veli Jože“ / izvor: Pinterest

Slika 87 / Prikaz segmenta rješenja „Veli Jože“- zona sjeverozapad / autorica: Antonina Škrinjar

Slike 88 / Vizualizacija mogućih rješenja prikladnih za uređenje boravišnog prostora u konceptualnom rješenju „Veli Jože“ / izvor: Pinterest

Slika 89 / Prikaz segmenta rješenja „Veli Jože“- zona na jugu / autorica: Antonina Škrinjar

Slike 90 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje prostora za dječju igru u konceptualnom rješenju „Veli Jože“ / izvor: Pinterest

Slika 91 / Cjelovit prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“ / autorica Antonina Škrinjar

Slika 92 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“; sjever parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 93 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“; jug parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 94 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“; tribine / autorica Antonina Škrinjar

14.2. Konceptualno rješenje „Pazinska jama“

Prijedlog rješenja je zasnovan na bogatoj prirodnoj baštini pazinskog kraja i okolice. U gradu Pazinu, posebno se ističe Pazinska jama, kao najvrjednija prirodna ljepota, stoga je ona nositeljica ideje uređenja. Ovim konceptom se postojećim i novim korisnicima žele približiti prirodne vrijednosti te istaknuti važnost njihovog očuvanja. Naglasak je dakle stavljen na očuvanju bioraznolikosti i prirode kao takve.

Prostor uređen na ovaj način imao bi naglašeno boravišno-edukativnu funkciju s elementima reprezentativnog karaktera. Prostor bi sadržavao veće zelene površine te manje intimnije boravišne prostore.

Sudionici ankete naveli su kako im u parku, nakon sprava za dječju igru i klupa, najviše nedostaje zeleni sadržaj. Rezultati ankete pokazali su da bi građani u velikoj većini podržali uvođenje raznolike niže i srednje visoke vegetacije, posebice sadnjom grmolikog bilja, stoga bi ovakav način uređenja mogao biti prihvatljiv budućim korisnicima.

Oblikovanjem se simbolički želi prenijeti slika Pazinske jame stoga glavne elemente uređenja predstavljaju zelene površine u pokosu. Vertikalno se zelenilo, po uzoru na stijenske poteze Pazinske jame, uzdiže prema središtu park otvarajući tako simboličnu „jamu“ kao središnji boravišni prostor.

Slika 95 / Razvoj ideje konceptualnog rješenja „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar

IZVOR SLIKE:

<http://www.viadukt.hr/pjesacki-most-pazinska-jama>

Ovim se konceptom dijelom zadržava, ali preuređuje postojeće parkiralište na istočnom rubu parka. Navedeni koncept uređenja, sa zelenim površinama u pokosu, smanjio bi vizualnu degradaciju prostora parkiralištem te omogućio ugodniji boravak u parku.

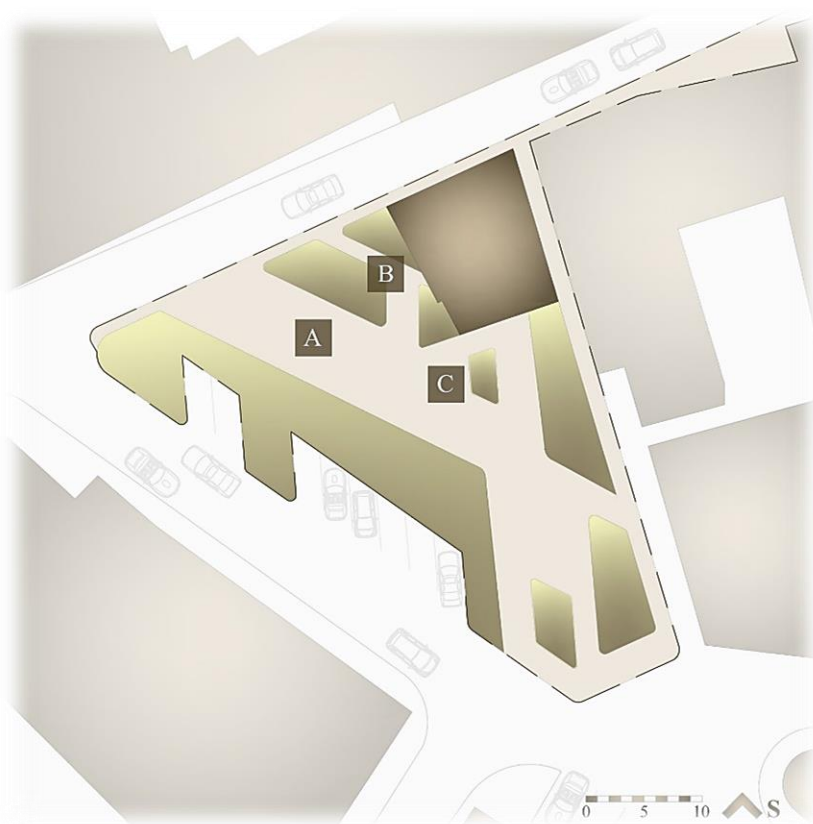
Prostor je podijeljen u tri zone no karakterno se razlikuju samo dva tipa prostora. Središnji prostor parka koji predstavlja boravišnu zonu te bočne strane koje čine zelene koridore. Unutar centralnog boravišta smjestili bi se elementi za sjedenje te elementi reprezentativnog karaktera koji mogu biti neformalni elementi dječje igre. U sklopu uređenja parka moguće je u prostor zgrade koja se nalazi unutar obuhvata parka osmisliti dodatne edukacijsko kulturne sadržaje. Kao mogućnost revitalizacije navedenog prostora predlaže se uvođenje sadržaja prirodoslovne naravi koji bi upotpunio koncept cjelokupnog uređenja prostora. Pročelja istog objekta moguće je iskoristiti u reprezentativne svrhe no isto tako prilagođenim elementima u njihovoj se blizini može omogućiti dječja igra.

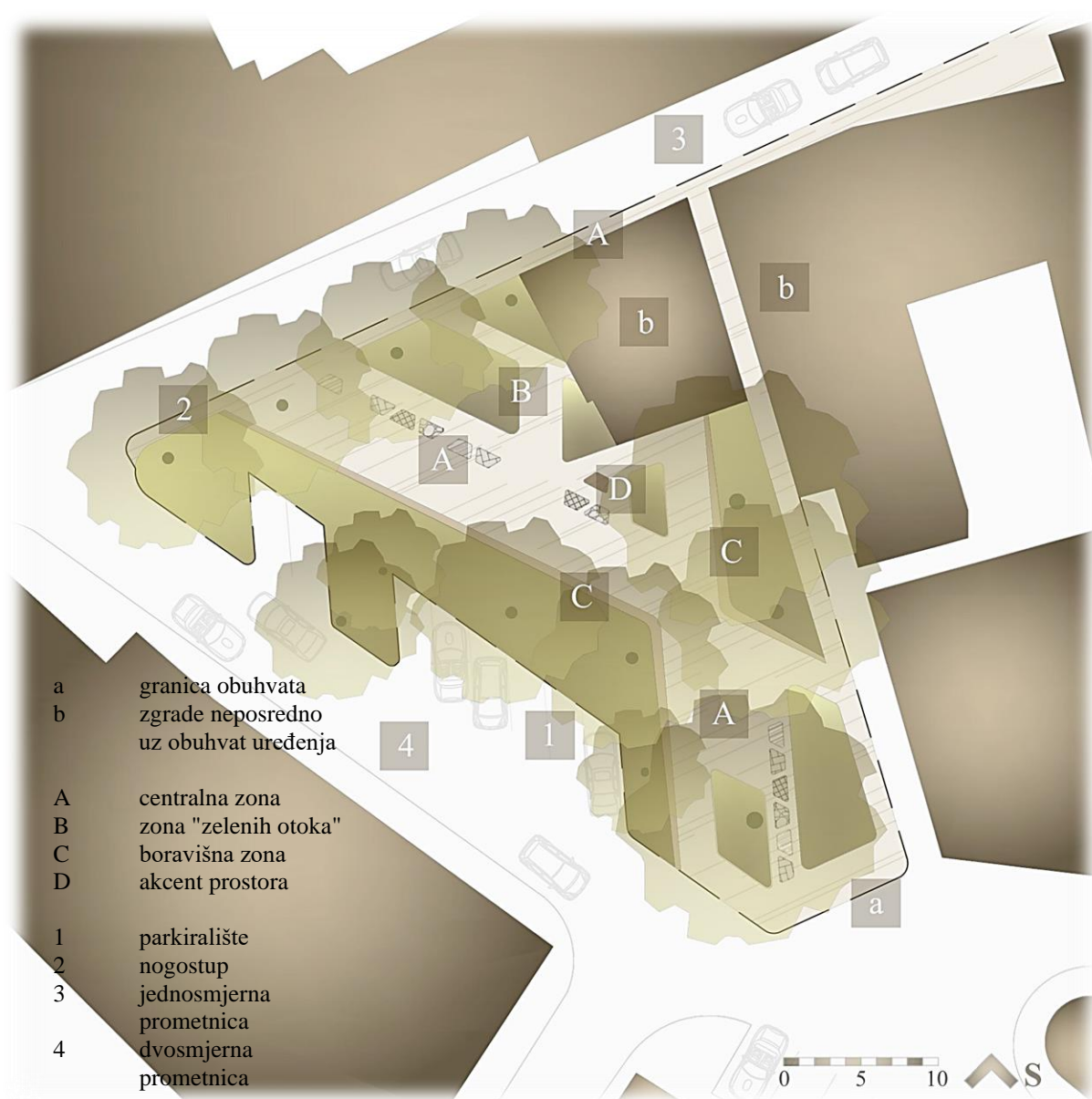
Slika 96 / Zoning konceptualnog rješenja „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar

Park je oblikovan na način da je naglašena longitudinalnost prostora. Prostor je podijeljen u tri zone. Prvu i glavnu zonu parka predstavlja središnji izduženi prostor kojeg čini glavna staza na koju se vežu boravišta u obliku zidnih klupa koje prate longitudinalne zelene pokose. Drugu zonu predstavljaju zeleni bočni koridori, odnosno zelene površine koje čine travnjaci. Trećoj zoni pripadaju zeleni otoci na sjeveru parka koji volumenom nasada dijele prostor na manje pod cjeline, a istovremeno doprinose povećanju ekoloških stanišnih kvaliteta prostora. Nasadi su sačinjeni od kombinacija autohtonih vrsta, trava, trajnica i nižeg grmlja.

- A glavna staza
- B sporedne staze
- C akcent prostora
- "zeleni otoci"
- opločenje tip A

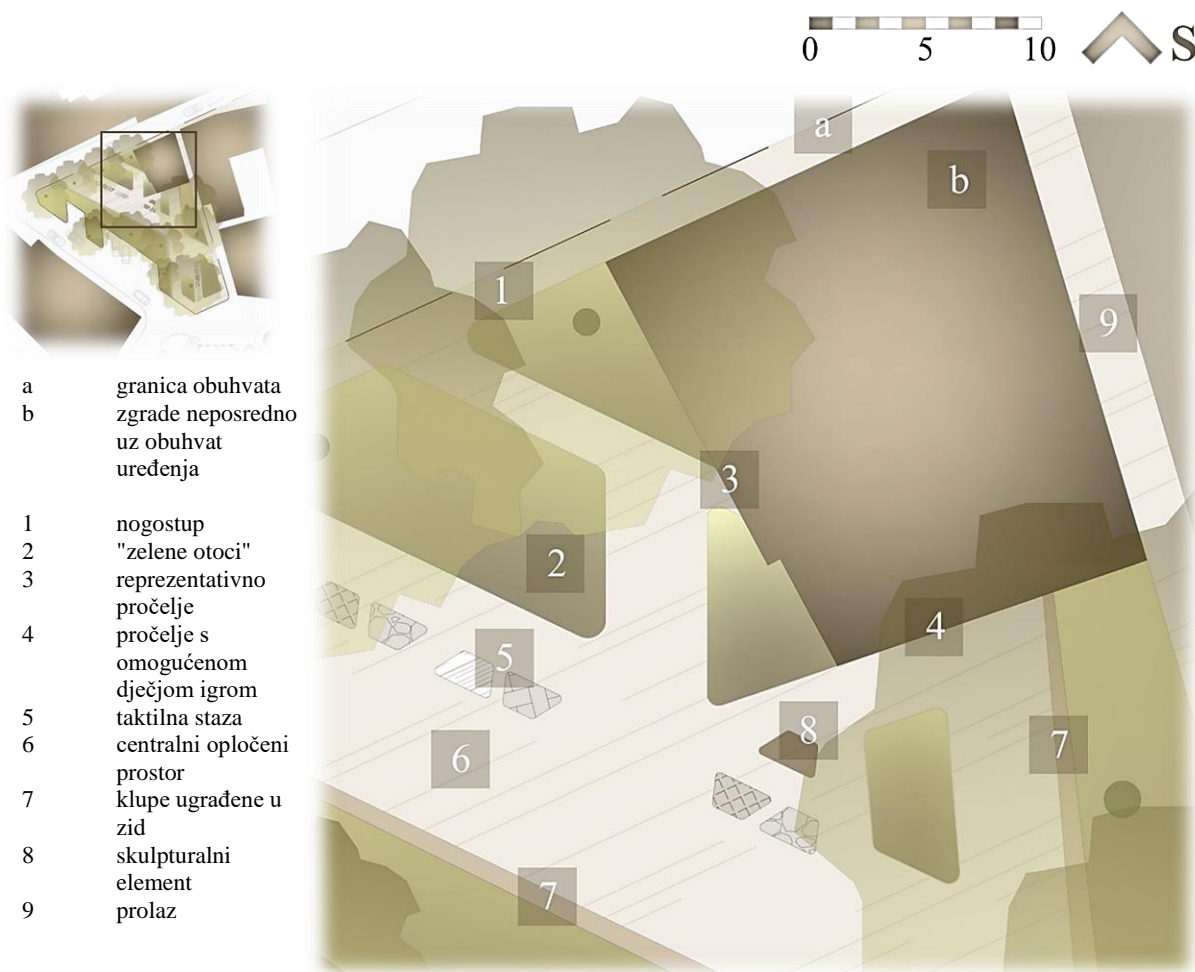

Slika 97 / Konceptualna skica rješenja „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 98 / Konceptualno rješenje „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar

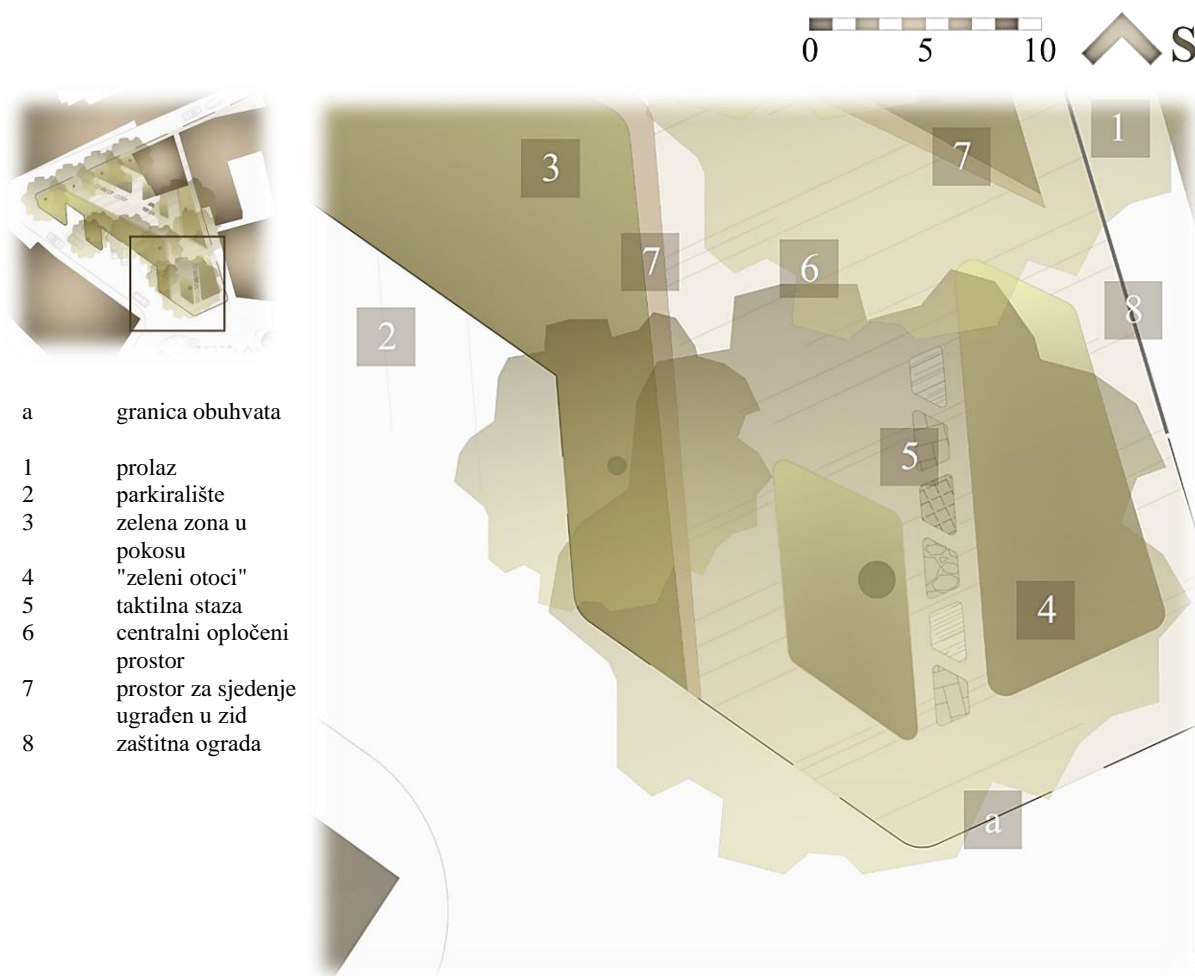
Navedenim uređenjem, prostor zadržava karakter parka, a ulazi su omogućeni sa sjevera i juga. Sadržajem unesenim u prostor sugerira se pasivan i intiman oblik boravka. U prostoru nije omogućeno okupljanje većeg broja ljudi. Iako nije stavljen naglasak na dječju igru, ona je omogućena neformalnim elementima kao što su taktilne staze, penjalica uz pročelje zgrade i sl. U parku je naglašeniji kreativno-istraživački oblik igre jer prostor obiluje brojnim biljnim vrstama koje su staništa brojnim pticama i kukcima. Park je zamišljen kao novi „biološki centar“ pa se za akcent prostora predlaže postavljanje hotela za kukce.

Slika 99 / Prikaz segmenta rješenja „Pazinska jama“- zona sjever / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 100 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje prostora za dječju igru u konceptualnom rješenju „Pazinska jama“ / izvor: Pinterest

- a granica obuhvata
- 1 prolaz
- 2 parkiralište
- 3 zelena zona u pokosu
- 4 "zeleni otoci"
- 5 taktilna staza
- 6 centralni opločeni prostor
- 7 prostor za sjedenje ugrađen u zid
- 8 zaštitna ograda

Slika 101 / Prikaz segmenta rješenja „Pazinska jama“- zona sjever / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 102 / Vizualizacija mogućih rješenja prikladnih za uređenje boravišnog prostora u konceptualnom rješenju „Pazinska jama“ / izvor: Pinterest

Slika 103 / Cjelovit prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“ / autorica Antonina Škrinjar

Slika 104 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“; sjever parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 105 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“; jug parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 106 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“; akcent parka / autorica Antonina Škrinjar

14.3. Varijanta 3: Konceptualno rješenje „Park grada Pazina“

Rješenje je proizašlo iz povijesnog konteksta i značaja prostora koje je nekada Stari trg imao. Ovim konceptom želi se vratiti funkcija trga, kao glavnog okupljališta ljudi te naglasiti vrijednost i ljepotu starogradske pazinske jezgre. Novo uređenje bi za cilj imalo stvaranje identiteta prostora Starog trga, ali i reprezentativne cjeline na razini grada. Položajem se park nalazi na glavnoj turističkoj ruti stoga je stvaranje tematskog parka pogodno za ovo lokaciju. Park bi svojim oblikovanjem simbolično prenosio sliku grada, odnosno sadržao bi elemente koji bi skulpturalno predstavljali njegovu prirodnu i kulturnu baštinu. Na taj način park bi ostvario reprezentativnu i boravišnu funkciju, a simbolikom prostora dobio bi nov edukativan karakter. U oblikovanje je također moguće uklopiti dječju igru te na taj način zadovoljiti potrebe korisnika navedene u anketi. Prema rezultatima provedene ankete, park nema identitet ili je on povezan sa lošim trenutnim održavanjem i nepoželjnim korisnicima. Novi prijedlog uređenja mogao bi imati ulogu stvaranja novog prepoznatljivog imena odnosno identiteta parka.

Slika 107 / Pazinski Kaštel

Slika 108 / Element koji simbolizira Pazinski Kaštel

Skulpturalni element
SKULPTURA / IGRA

Slika 109 / zidine Kaštela

Slika 110 / Element koji simbolizira zidine Kaštela

Skulpturalni element
**SKULPTURA / IGRA/
BORAVAK**

Slika 111 / Pazinska jama

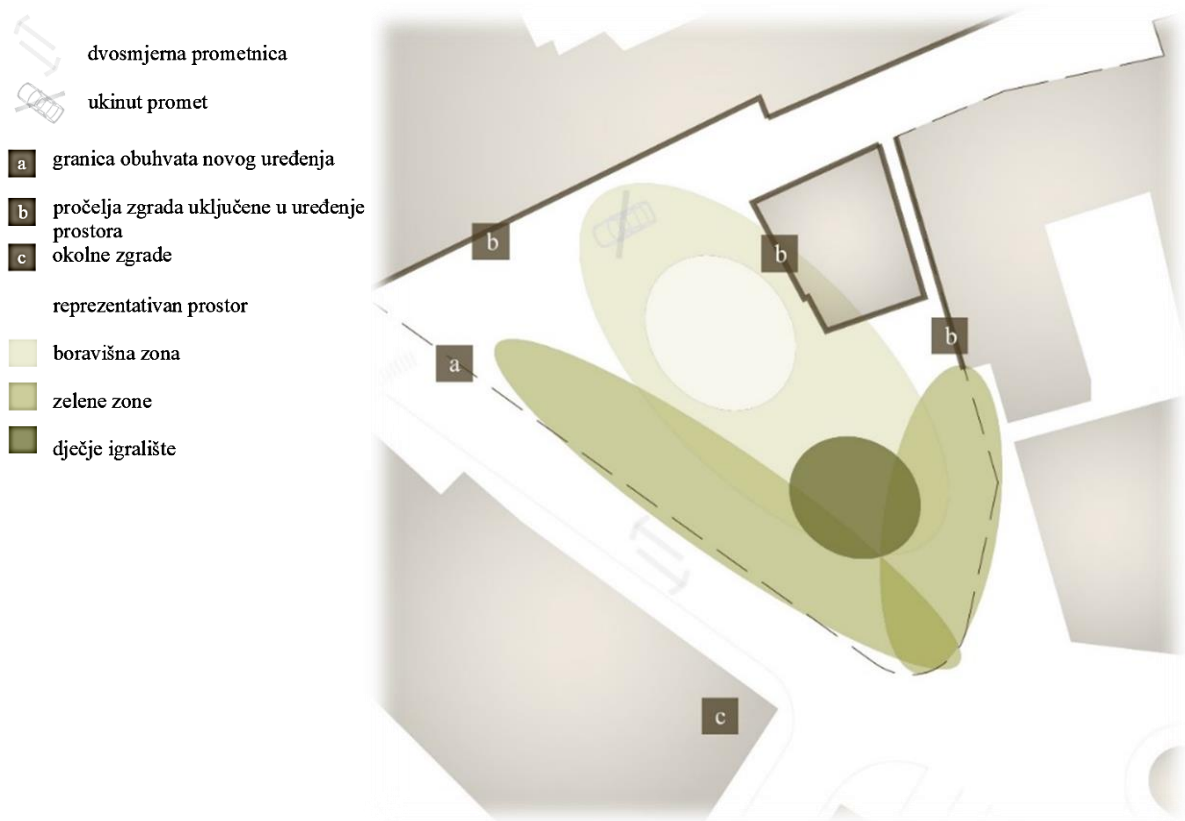

Slika 112 / Element koji simbolizira Pazinsku jamu

Vodeni element
**AKCENT / IGRA/
BORAVAK**

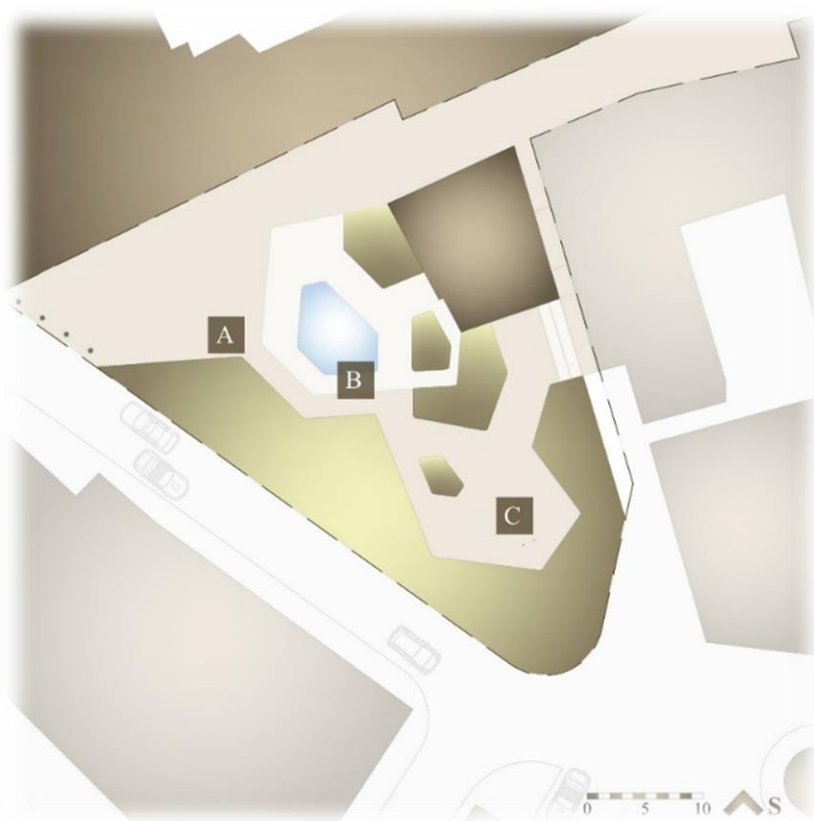
Kako bi prostor iskoristio svoj reprezentativni potencijal, predlaže se zatvaranje prometnice na sjevernom rubu te stvaranje veće pješačke zone. Na prostoru nekadašnje ulice bio bi omogućen prolaz interventnim vozilima, ali za ostali promet, ulica bi bila trajno zatvorena. Park bi tako povećao svoju površinu, a produžila bi se i pješačka ruta čiji je početak kod autobusnog kolodvora na ulazu u grad. Park je zamišljen kao zeleni trg, sadržajem usmjeren prema sjeveru. U središnjem se dijelu nalazi glavno boravište dok je dječja igra smještena južnije uz zelenu površinu. U uređenje parka moguće je uključiti i zgradu koja se nalazi na obuhvatu parka, formirajući u njoj zanimljiv edukativan sadržaj povezan s novim konceptom prostora.

Slike 113 / Zoning konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“ / autorica: Antonina Škrinjar

Oblikovanje parka prati geometrijsku formu koja je proizašla iz značajnog kulturološkog akcenta grada, Pazinskog Kaštela. Na jugu je stvorena zelena oaza koja zatvara unutrašnjost parka stvarajući tako intiman i miran prostor u kojem je omogućen siguran boravak i dječja igra. Prostor dječje igre je od glavnog boravišnog prostora odijeljen zelenim otocima koji su obogaćeni biljnim materijalom. Površinom manje otoke sačinjavale bi vrste nižeg rasta, usklađenih boja listova i cvijeta tvoreći tako monokromatsku nasad. Veći zeleni otok sadržavao bi više vrsta različite visine koje bi bojom tvorile šarenu plohu. Na sjeveru uz nekadašnji rub parka, formirano je boravište s vodenim elementom u središtu. Vodeni element zamišljen je kao plitki bazen u razini opločenja koji ne predstavlja opasnost za djecu već pridonosi stvaranju kreativnog načina igre. U uređenje parka uključuje se i pročelja zgrade unutar obuhvata, na kojima se smješta reprezentativni mural i elementi zanimljivi djeci.

- B** reprezentativan prostor
- C** dječje igralište
- zeleno zelene površine
- opločenje tip A
- opločenje tip B
- vodeni element

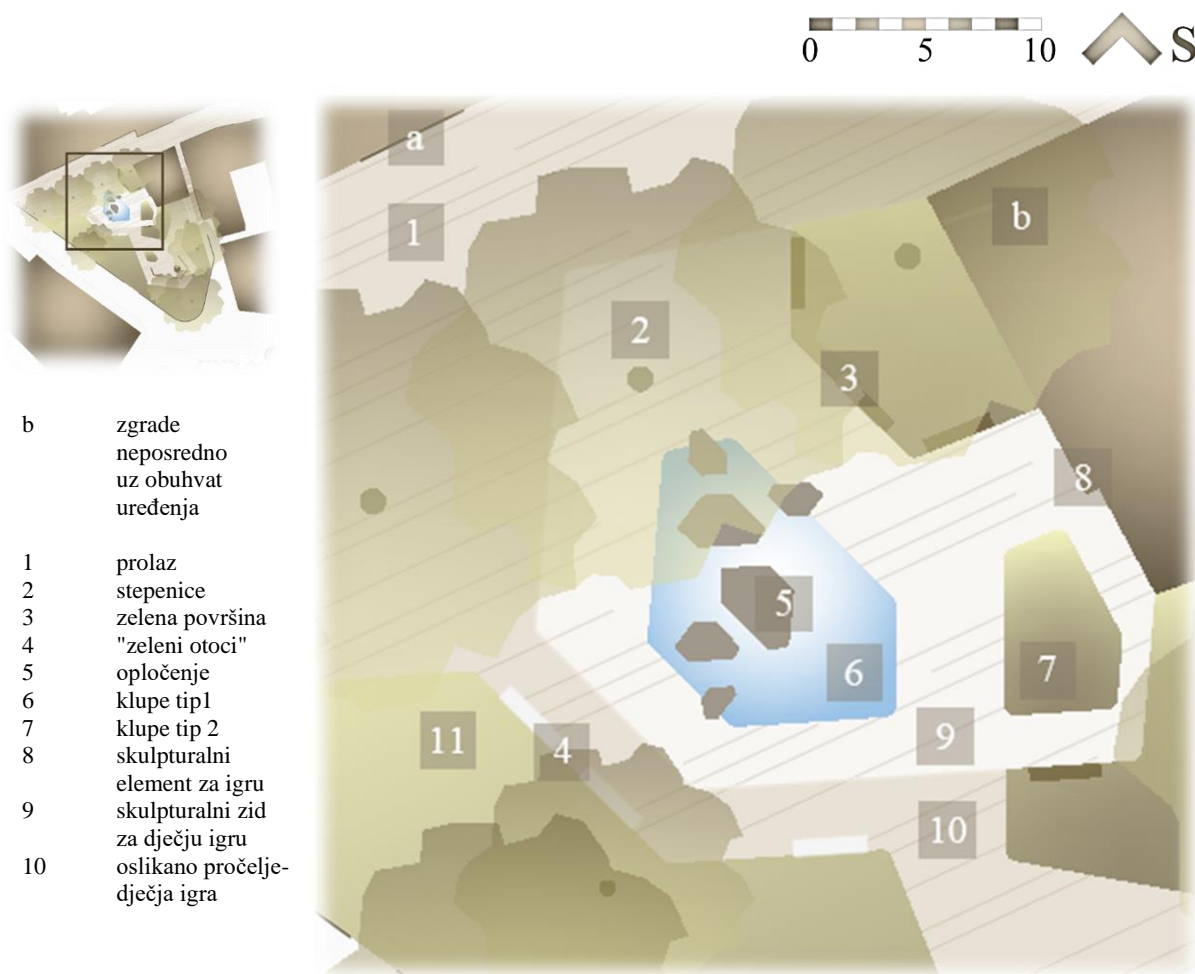

Slike 114 / Konceptualna skica rješenja „park Grada Pazina“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 115 / Konceptualno rješenje „park Grada Pazina“ / autorica: Antonina Škrinjar

Park svojim novim izgledom poprima obilježja trga, ali zadržava karakter parka. Glavni ulaz u prostor je sa pješačkog koridora na sjevera, ali ulaz je omogućen i sa istoka. Središnji dio prostora čini veća popločena površina koja parku daje karakter trga dok je na jugu zastupljeniji zeleni sadržaj što stvara ambijent parka. Novim sadržajem u prostoru je omogućeno i aktivan i pasivan boravak. Prostor je izrazito reprezentativnog karaktera, a prepoznatljivost mu daju elementi kulturne i prirodne baštine simbolično preneseni u prostor.

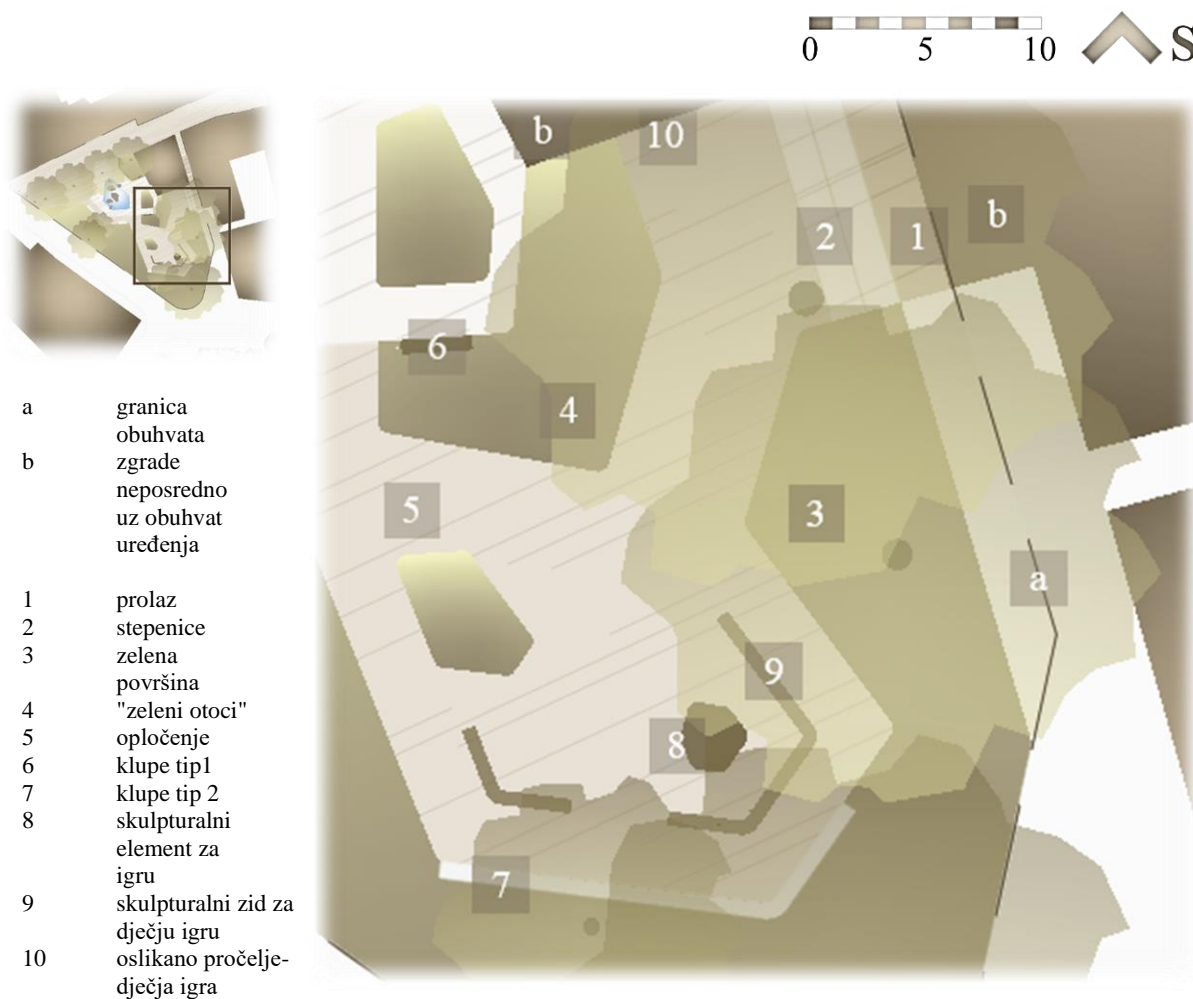
- b zgrade
neposredno
uz obuhvat
uređenja

- 1 prolaz
- 2 stepenice
- 3 zelena površina
- 4 "zeleni otoci"
- 5 opločenje
- 6 klupe tip 1
- 7 klupe tip 2
- 8 skulpturalni
element za igru
- 9 skulpturalni zid
za dječju igru
- 10 oslikano pročelje-
dječja igra

Slika 116 / Prikaz segmenta rješenja „park Grada Pazina“- zona sjever / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 117 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje boravišne zone u konceptualnom rješenju „park Grada Pazina“ / izvor: Pinterest

Slika 118 / Prikaz segmenta rješenja „park Grada Pazina“- zona jug / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 119 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje prostora za dječju igru u konceptualnom rješenju „park Grada Pazina“ / izvor: Pinterest

Slika 120 / Cjelovit prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“ / autorica Antonina Škrinjar

Slika 121 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“; sjever parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 122 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“; jug parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 123 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“; vodeni element / autorica Antonina Škrinjar

15. Zaključak

S obzirom na činjenicu da je urbano stanovništvo u stalnom porastu i da površine gradova diljem svijeta rastu, neophodno je pronaći rješenja koja će gradovima omogućiti održiv razvoj. Zelena infrastruktura kao instrument implementacije održivog razvoja donosi koristi za cijelo društvo na ekološkoj, gospodarskoj i društvenoj razini.

Izravna ekološka korist zelene infrastrukture u urbanim područjima najbolje se ogleda u očuvanju i obnavljanju kvalitete zraka, vode i tla. Razvijena zelena infrastruktura u urbanim područjima utječe na smanjenje zagađenja filtriranjem štetnih lebdećih čestica u zraku i smanjenjem stakleničkih plinova. Zeleni sustavi za cilj imaju i zaštitu bioraznolikosti. Učinci takvih sustava također su gospodarski mjerljivi. Direktni gospodarski doprinos očituje se u smanjenju toplinskih otoka u gradu, pri čemu će se smanjenjem temperature ostvaruje energetska ušteda. Vrlo važnu gospodarsku korist čini utjecaj zelene infrastrukture na poboljšanje zdravlja ljudi. Znanstvene studije pokazuju produljenje životnog vijeka ljudi u zemljama sa zdravim gradskim okolišem. Zelena infrastruktura uključuje i sadržaje kojima se promovira identitet te prirodno i kulturno naslijeđe, kao i uspješna integracija arhitekture i urbanizma u kontekstu krajobraznog urbanog prostora.

S ciljem poboljšanja sustava zelene infrastrukture Pazina te promoviranja identiteta i pazinskog kulturnog naslijeđa, formirani su prijedlozi krajobraznog uređenja parka Stari trg. Park predstavlja prostor od velike važnosti, za grad ali i širu okolicu, povezujući tako prirodne i kulturne značajne turističke destinacije. Osim specifičnog položaja u gradu i trenutno negativnih konotacija od strane pazinskih građana, prostor nema posebno prepoznatljivih obilježja pa je budućim oblikovanjem potrebno postići prepoznatljivost. Na temelju povijesnih i prostornih analiza, u skladu s ciljevima rada, dane su tri mogućnosti krajobraznog uređenja parka Stari trg. Sva tri koncepta mogla bi pridonijeti rješavanju početno uočenih problema, pritom osiguravajući ugodan i siguran boravak na lokaciji.

Prema rezultatima dobivenim analizom provedene ankete najveći problem korisnicima predstavlja nedostatak sprava za dječju igru. Prvim konceptualnim prijedlogom moguće je zadovoljiti navedenu potrebu korisnika, pa je oblikovanje prostora, prilagođeno djeci. Park je oblikovan na način da poprima karakteristike trga. Vegetacija se pojavljuje u vidu zelenih otoka, dok ostatak površine čini popločenje. Prostor je podijeljen u 4 glavne zone: zeleni otoci, glavno boravište, prostor za dječju igru te intimno boravište. Kako bi se postigla prepoznatljivost i oformio identitet prostora, za polazište ideje uzeta je legenda o nastanku Pazinske jame. Njezin glavni akter Veli Jože, središnji je motiv novouređenog parka koji se simbolički pojavljuje kroz više elemenata i na različite načine. Osim legendom, odabir diva Velog Jože, opravdan je zbog postojanja ulice na sjevernom rubu obuhvata koja nosi njegovo ime. Uređenjem zgrada u neposrednoj blizini Starog trga, prostoru se dodatno može povećati vrijednost i kvaliteta te na taj način stvoriti nova prostorna cjelina grada Pazina.

Druga izražena potreba korisnika, koja je vidljiva u dobivenim rezultatima ankete, je ugodan i siguran boravak na otvorenom. Sudionici su u anketi navodili kako smatraju zelene prostore važnim za cjelokupnu sliku grada, a u odgovorima je bilo vidljivo nezadovoljstvo trenutnim stanjem promatranog parka. Drugo rješenje dakle za cilj ima poboljšati sliku prostora te omogućiti boravak u prirodnom okruženju. Konceptom se želi naglasiti ekološki aspekt zelene infrastrukture te potaknuti promicanje vrijednosti i očuvanje prirodnih ljepota. Polazište ideje predstavlja Pazinska jama, kao najvažniji dio prirodne baštine grada Pazina, koja je simbolično prenesena u oblikovanje. Park sadrži dvije glavne zelene površine smještene rubno, zatvarajući tako središnji prostor u kojemu je smješteno boravište. Unutar parka na neformalan je način omogućena igra koja za cilj ima poticati edukativan i kreativan oblik igre.

U trećem prijedlogu krajobraznog uređenja, na prostoru Starog trga predlaže se formiranje tematskog parka koji bi kroz svoje oblikovanje prikazivao grad i njegove znamenitosti. Ovaj koncept za cilj ima stvoriti reprezentativan prostor, jasnog i prepoznatljivog identiteta. Ideja je zasnovana na trenutnoj problematici parka i lošim konotacijama koje se za njega vežu. Prostor je formiran tako da se park otvara prema sjeveru gdje se nalazi nova pješačka zona. Centralni dio prostora okružen je zelenim površinama uz rubove sa južne, jugoistočne i jugozapadne strane. Reprezentativnost prostora se u sjevernom dijelu parka očituje u vodenom elementu no u prostoru je omogućen i boravak. Južni dio parka također ima reprezentativan karakter zbog skulpturalnih elemenata simboličkog značenja koji se u njemu nalaze. On također omogućava boravak, ali i igru na neformalnim dječjim spravama.

Pri novom uređenju prostora, važno je pridati pažnju odabiru materijala i urbane opreme koja se unosi u prostor. Važno je odabirati elemente sukladno zadanoj temi te pritom prilagođavati izbore s obzirom na boju, teksturu i oblik. Od iznimnog je značenja osvjetljene prostora, stoga je prilikom formiranja sustava rasvjete potrebno prilagoditi izbor rasvjetnih tijela s obzirom ekološku održivost te efekt koji se želi postići. Isto tako, potrebno je obratiti pažnju na odabir biljnih vrsta koje se namjerava saditi. Na prostoru parka, s obzirom da se potiče dječja igra koja uključuje istraživanje i kreativnost, ne smiju se naći otrovne vrste te one koje su oštre i opasne morfologije i habitusa.

Sva tri konceptualna prijedloga, u sebi nose novi i prepoznatljiv identitet čime se rješava problem neprepoznatljivosti prostora. Unutar parka je uređena pješačka komunikacija što olakšava i omogućuje sigurnije i ugodnije korištenje prostora. U svim varijantama omogućen je boravak te dječja igra čime se ispunjavaju želje i potrebe korisnika dobivene analizom rezultata provedene ankete. Parku je povećana boravišna, funkcionalna i vizualno-estetska kvaliteta. Kako bi se prostor što kvalitetnije uredio, potrebno je provesti dodatna istraživanja u koja bi javnost bila uključena kako bi participacijom definirala koje od navedenih rješenja ima najveći potencijal. Važnost u takvom, holističkom, pristupu oblikovanja prostora je stvaranje prostora po mjeri korisnika te povećanje osjećaja pripadnosti i odgovornosti za javne prostore.

Popis literature

1. Abdullah I.Q., Rasheed K.G. (2023). The impact of urban democracy as a policy in evolution and developing the master plan of the city. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics*, Vol. 18, No. 1, pp. 39-49. <https://doi.org/10.18280/ij dne.180105> (pristupljeno: 5. travnja 2023.)
2. da Silva P.W.S., Duarte D. i Pauleit S. (2023). The Role of the Design of Public Squares and Vegetation Composition on Human Thermal Comfort in Different Seasons a Quantitative Assessment. *Land*, 12(2), pp.1-20.
3. Državna geodetska uprava (DGU). Geoportal. Dostupno na: <http://geoportal.hr/> (pristupljeno: 3. svibnja 2023.)
4. Gabor A., Reinwald F. i Damyanovic D. (2023). Methodological Framework for Fostering the Implementation of Climate-Responsive Public Spaces and Streetscapes to Support Multifunctional Design. *Sustainability*, 15(4), p.3775.
5. Geoportal kulturnih dobara RH. Dostupno na: <https://geoportal.kulturnadobra.hr/> (pristupljeno: 10. svibnja 2023.)
6. Gudelj I. (2022). Prema zelenim, održivim i pametnim gradovima. Portal energetika-net. Dostupno na: <https://www.energetika-net.com/nove-tehnologije/prema-zelenim-odrzivim-i-pametnim-gradovima-34210> (pristupljeno: 19. rujna 2023.)
7. İnançoğlu S., Uzunahmet H.A. i Özden Ö. (2023). The Effect of Green Spaces on User Satisfaction in Historical City of Nicosia. *Sustainability* 15(16). doi: 10.3390/su151612198. (pristupljeno: 17. lipnja 2023.)
8. Kesselring S., Simon-Philipp C., Bansen J., Hefner B., Minnich L. i Schreiber J. (2023). Sustainable Mobilities in the Neighborhood: Methodological Innovation for Social Change Sustainability 15 3583 Online: <http://dx.doi.org/10.3390/su15043583> (pristupljeno: 13. travnja 2023.)
9. Klemm W., Lenzholzer S. i van den Brink A. (2017). Developing green infrastructure design guidelines for urban climate adaptation. *Journal of Landscape Architecture*, 12(3), 60–71. doi:10.1080/18626033.2017.1425320 (pristupljeno: 20. ožujka 2023.)
10. McDonald R.I., Aronson M.F., Beatley T., Beller E., Bazo M., Grossinger R., ... i Spotswood E. (2023). Denser and greener cities: Green interventions to achieve both urban density and nature. *People and Nature*, 5(1), 84-102.
11. Müller H., Rehn-Groenendijk J. i Wasmer A. (2023). Small-scale urban design interventions: A framework for deploying cities as resource for mental health and mental health literacy. *Front Psychol.* doi: 10.3389/fpsyg.2023.1112209. (pristupljeno: 20. ožujka 2023.)
12. Pereković P. i Kamenečki M. (2017). Parkovni elementi kao nositelji rekreacijskog potencijala. *Prostor*, 2 (54), 344-351.
13. Pereković P., Kamenečki M., Hrdalo I. i Tomić Reljić D. (2022). Approach to the setting of a unique typology of urban landscapes. *Glasilo Future*, 5(4), pp.37-56.

14. Rimanić M. (2007). Pazin: srce Istre. Pazin: Pučko otvoreno učilište.
15. Rubaszek J., Gubański J. i Podolska A. (2023). Do we need public green spaces accessibility standards for the sustainable development of urban settlements? The evidence from Wrocław, Poland. *International journal of environmental research and public health*, 20(4), p.3067.
16. Scharf B. i Kraus F. 2019. Green roofs and greenpass. *Buildings*, 9(9), p.205.
17. Službena stranica Europske unije (Internet). Dostupno na: https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en (pristupljeno: 14. svibnja 2023.)
18. Službene stranice Grada Pazina. Dostupno na: <https://www.pazin.hr/> (pristupljeno: 3. svibnja 2023.)
19. Stangl R., Minixhofer P., Wultsch T., Briefer A. i Scharf, B., (2022). September. Green-blue infrastructure in the built environment—sustainable and resource-saving designs for urban structures and open spaces. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (1078(1), p. 012132). IOP Publishing.
20. White M., Langenheim N., Yang T. i Paay J. (2023). Informing streetscape design with citizen perceptions of safety and place: an immersive virtual environment E-participation method. *International journal of environmental research and public health*, 20(2), 1341. <https://doi.org/10.3390/ijerph20021341> (pristupljeno: 5. travnja 2023.)
21. Zidarić M. (2014). Urbanistički razvoj Pazina od početka 16. do kraja 19. stoljeća/ VIA svezak 21

Popis tablica

Tablica 1 / Kulturna baština grada Pazina / izvor: Geoportal kulturnih dobara RH

Tablica 2 / Karakteristike varijantnih rješenja krajobraznog uređenja parka Stari trg

Popis grafova

Graf 1 / Starost sudionika ankete

Graf 2 / Struka sudionika ankete

Graf 3 / Naziv parka

Graf 4 / Udaljenost od parka

Graf 5 / Način dolaska u park

Graf 6 / Učestalost korištenja parka

Graf 7 / Razlog posjećivanja parka

Graf 8 / Vremenski period boravka u parku

Graf 9 / Ugođaj na lokaciji parka Stari trg

Graf 10 / Ugodni osjećaji koji se bude u korisnicima tijekom boravka u parku

Graf 11 / Neugodni osjećaji koji se bude u korisnicima tijekom boravka u parku

Graf 12 / Problemi parka

Graf 13 / Mjere uređenja koje bi sudionici ankete podržali prilikom obnove parka

Graf 14 / Preferiranje materijala za uređenje prostora za dječju igru

Graf 15 / Preferiranje tipa uređenja prostora za dječju igru

Graf 16 / Preferiranje tipova elemenata za dječju igru

Graf 17 / Podržani novi sadržaj za dječju igru

Graf 18 / Mjere uređenja parka Stari trg podržane od strane sudionika provedene ankete

Graf 19 / Prepoznavanje prostora sa slike

Graf 20 / Poznavanje važnosti prostora Starog trga u prošlosti

Graf 21 / Poznavanje prošlosti parka Stari trg

Graf 22 / Poznavanje činjenice o nekadašnjem postojanju zgrada na prostoru parka Stari trg

Graf 23 / Poznavanje činjenice o nekadašnjem postojanju glavnog trga nedaleko parka Stari trg

Graf 24 / Prepoznat potencijal parka Stari trg za vraćanje funkcije glavnog gradskog trga

Popis slika

Slika 1 / Prikaz površina u sustavu „kalmaj, fermej, počini“ / izvor: arhitektonsko-urbanistička studija za razvoj Pazina do 2030.

Slika 2 / Prijedlog uređenja prostora „Stari trg“ iz arhitektonsko-urbanističke studije za razvoj Pazina do 2030.

Slika 3 / Javni otvoreni prostori grada Pazina koje se planiraju urediti u sklopu projekta „Zeleno srce Grada Pazina“ / podloga digitalni ortofotosnimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 4 / Urbana struktura Grada Pazina / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 17. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 5 / Uži obuhvat parka „Stari trg“ / izvadak iz prostornog plana

Slika 6 / Zadani obuhvat rada / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020.godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 7 / Glavna središta Pazina od početka 16. do kraja 19. st. / podloga: izvadak iz katastra / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 8 / Glavna ulica grada Pazina u 19.stoljeću / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 9 / Pogled sa Starog trga na zgrade sa sjevera iz 1915. godine / izvor: Rimanić, 2007

Slika 10 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 17. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 11 / Pogled sa Starog trga na zgrade sa sjevera iz 2023. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 12 / Pogled sa Starog trga na sjeveroistok iz 1930. godine / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 13 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 17. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 14 / Pogled sa Starog trga na zgrade sa sjevera iz 2023. godine / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 15 / Nekadašnji izgled Ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 16 / Pogled na nekadašnji Stari trg iz Ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ / izvor: Rimanić, 2007.

Slika 17 / Ulica Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ iz 2023. godine/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 18 / Pogled na Stari trg iz Ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ iz 2023./ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 19 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 17. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 20 / Ulica Stari trg iz 1930. godine, za vrijeme velikih „fešta“ / izvor: Rimanić, 2007

Slika 21 / Ulica Velog Jože na sjevernom rubu parka „Stari trg“ na razglednici iz 1899. godine / izvor: Rimanić, 2007.

- Slika 22** / Prostor na području Starog trga na razglednici iz 1907. godine / izvor: Rimanić, 2007
- Slika 23** / Kartografski prikaz grada Pazina iz 1820. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin
- Slika 24** / Kartografski prikaz starog dijela grada Pazina iz 1876. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin
- Slika 25** / Kartografski prikaz grada Pazina iz razdoblja između 1914. i 1945. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin
- Slika 26** / Kartografski prikaz grada Pazina iz 2016. godine / izvadak iz katastarskog ureda Pazin
- Slika 27** / Širi urbani kontekst grada Pazina / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 17. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 28** / Širi urbani kontekst grada Pazina s osvrtom na prirodnu baštinu / podloga: izvadak iz Plan upravljanja područjem ekološke mreže i značajnim krajobrazom 2021. – 2030. / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 29** / Prirodna baština pazinskog kraja / podloga: izvadak iz Plan upravljanja područjem ekološke mreže i značajnim krajobrazom 2021. – 2030,
- Slika 30** / Kulturna baština grada Pazina / izvor: Geoportal kulturnih dobara RH (pristupljeno: 10. svibnja 2023.)
- Slika 31** / Park „Stari trg“ na turističkoj karti grada Pazina / izvor podloge: službeni turistički portal Istarske županije (pristupljeno: 13. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 32** / Turistička karta grada Pazina / izvor: službeni turistički portal Istarske županije (pristupljeno: 13. svibnja 2023.)
- Slika 33** / CROTIS Pokrov i korištenje zemljišta / izvor podloge: Geoportal DGU (pristupljeno: 10. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 34** / Izvadak iz prostornog plana grada Pazina / izvor: službene stranice Grada Pazina (pristupljeno: 18. svibnja 2023.)
- Slika 35** / Izgrađenost i javni sadržaj grada Pazina / izvor podloge: Geoportal DGU (pristupljeno: 10. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 36** / Otvoreni i zeleni prostori grada Pazina / izvor podloge: Geoportal DGU (pristupljeno: 10. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 37** / Izvadak iz prostornog plana grada Pazina / izvor podloge: službene stranice Grada Pazina (pristupljeno: 18. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 38** / Komunikacijski pravci unutar zadanog obuhvata rada / podloga: izvadak iz prostornog plana grada Pazina / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 39** / Sjeverni ulaz u park Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 40** / Južni ulaz u park Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 41** / Istočni ulaz u park Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 42** / Isječak ortofoto snimke iz 1968. godine / izvor: Geoportal DGU (pristupljeno: 10. svibnja 2023.)

Slika 43 / Isječak ortofoto snimke iz 2011. godine/ izvor: Geoportal DGU (pristupljeno: 10. svibnja 2023.)

Slika 44 / Izgled parka dok je sadržavao spravu za dječju igru / izvor: Google maps (pristupljeno: 27. travnja 2023.)

Slika 45 / Isječak ortofoto snimke iz 2017. godine/ izvor: Geoportal DGU (pristupljeno: 14. svibnja 2023.)

Slika 46 / Sjeverni rub parka Stari trg s Ulice Velog Jože / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 47 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine / autorica: Antonina Škrinjar (pristupljeno: 17. svibnja 2023.)

Slika 48 / Neodržavani travnjak na sjevernom rubu parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 49 / Spremnik za otpad u neposrednoj blizini parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 50 / Ostaci intervencija iz prošlih faza uređivanja parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 51 / Sjeverni rub parka Stari trg s ulice Prilaz Kaštelu / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 52 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 21. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 53 / Južni dio parka Stari trg s ulice Vrtlišće / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 54 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 21. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 55 / Centralni prostor parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 56 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 21. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 57 / Sjeverozapadni prostor parka Stari trg/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 58 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 21. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 59 / Sjeveroistočni prostor parka Stari trg/ autorica: Antonina Škrinjar

Slika 60 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 21. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 61 / Grafiti na pročelju zgrade koja se nalazi na prostoru zadanog obuhvata rada / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 62 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priložene fotografije / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 21. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 63 / Postojeća urbana oprema na prostoru parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slike 64, 65 / Grafiti na pročeljima zgrada u blizini promatranog obuhvata rada / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 66 / Tlocrtni prikaz kuta snimanja priloženih fotografija / podloga: digitalni ortofoto snimak iz 2020. godine (pristupljeno: 25. svibnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 67 / Fotografija parka priložena u provedenoj anketi / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 68 / Tlocrtni prikaz parka priložen u provedenoj anketi / izvor: Geoportal DGU (pristupljeno: 3. lipnja 2023.)

Slike 69, 70 / Fotografije uređenja prostora za igru prirodnim i umjetnim materijalima parka; iz provedene ankete / izvor: Pinterest (pristupljeno: 15. lipnja 2023.)

Slike 71, 72 / Fotografije tipova uređenja prostora za dječju igru; iz provedene ankete / izvor: Pinterest (pristupljeno: 15. lipnja 2023.)

Slike 73,74 / Fotografije tipova elemenata za dječju igru; iz provedene ankete / izvor: Pinterest (pristupljeno: 15. lipnja 2023.)

Slika 75 / Elementi za dječju igru predloženi za unos u park prilikom njegovog uređenja; iz provedene ankete / izvor: Pinterest (pristupljeno: 15. lipnja 2023.)

Slike 76,77 / Fotografije ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka Stari trg; iz provedene ankete / izvor: Rimanić, 2007.; Antonina Škrinjar

Slike 76,77 / Fotografije ulice Velog Jože na sjevernom rubu parka Stari trg; iz provedene ankete / izvor: Rimanić, 2007.; Antonina Škrinjar

Slika 78 / Konceptualna rješenja uređenja parka Stari trg / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 79 / Prostorni prikazi konceptualnih rješenja / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 80 / Razvoj ideje konceptualnog rješenja „Veli Jože“ / izvor podloge: Geoportal DGU (pristupljeno: 3. lipnja 2023.) / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 81 / Razvoj oblikovnog koncepta rješenja „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 82 / Zoning konceptualnog rješenja „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 83 / Konceptualna skica rješenja „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 84 / Konceptualno rješenje „Veli Jože“ / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 85 / Prikaz segmenta rješenja „Veli Jože“- zona sjeveroistok / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 86 / Vizualizacija mogućih izvedbi modelacija terena prikladnih za konceptualno rješenje „Veli Jože“ / izvor: Pinterest (pristupljeno 20. lipnja 2023.)

Slika 87 / Prikaz segmenta rješenja „Veli Jože“- zona sjeverozapad / autorica: Antonina Škrinjar

Slike 88 / Vizualizacija mogućih rješenja prikladnih za uređenje boravišnog prostora u konceptualnom rješenju „Veli Jože“ / izvor: Pinterest (pristupljeno 20. lipnja 2023.)

Slika 89 / Prikaz segmenta rješenja „Veli Jože“- zona na jugu / autorica: Antonina Škrinjar

Slike 90 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje prostora za dječju igru u konceptualnom rješenju „Veli Jože“ / izvor: Pinterest (pristupljeno 20. lipnja 2023.)

Slika 91 / Cjelovit prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“ / autorica Antonina Škrinjar

Slika 92 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“; sjever parka / autorica Antonina Škrinjar

- Slika 93** / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“; jug parka / autorica Antonina Škrinjar
- Slika 94** / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Veli Jože“; tribine / autorica Antonina Škrinjar
- Slika 95** / Razvoj ideje konceptualnog rješenja „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 96** / Zoning konceptualnog rješenja „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 97** / Konceptualna skica rješenja „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 98** / Konceptualno rješenje „Pazinska jama“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 99** / Prikaz segmenta rješenja „Pazinska jama“- zona sjever / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 100** / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje prostora za dječju igru u konceptualnom rješenju „Pazinska jama“ / izvor: Pinterest (pristupljeno 20. lipnja 2023.)
- Slika 101** / Prikaz segmenta rješenja „Pazinska jama“- zona sjever / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 102** / Vizualizacija mogućih rješenja prikladnih za uređenje boravišnog prostora u konceptualnom rješenju „Pazinska jama“ / izvor: Pinterest (pristupljeno 20. lipnja 2023.)
- Slika 103** / Cjelovit prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“ / autorica Antonina Škrinjar
- Slika 104** / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“; sjever parka / autorica Antonina Škrinjar
- Slika 105** / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“; jug parka / autorica Antonina Škrinjar
- Slika 106** / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „Pazinska jama“; akcent parka / autorica Antonina Škrinjar
- Slika 107** / Pazinski Kaštel / izvor: <https://www.istria-culture.com/pazinski-kastel-i37> (pristupljeno: 28. lipnja 2023.)
- Slika 108** / Element koji simbolizira Pazinski Kaštel / izvor: Pinterest (pristupljeno: 1. srpnja 2023.)
- Slika 109** / Zidine Kaštela / izvor: <https://www.istrapedia.hr/en/natuknice/1587/pazinski-kastel> (pristupljeno: 28. lipnja 2023.)
- Slika 110** / Element koji simbolizira zidine Kaštela / izvor: Pinterest (pristupljeno: 1. srpnja 2023.)
- Slika 111** / Pazinska jama / izvor: <https://www.helloistria.com/mjesta/put-u-srediste-zemlje-s-pazinskim-speleozima/> (pristupljeno: 28. lipnja 2023.)
- Slika 112** / Element koji simbolizira Pazinsku jamu / izvor: Pinterest (pristupljeno: 1. srpnja 2023.)
- Slike 113** / Zoning konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slike 114** / Konceptualna skica rješenja „park Grada Pazina“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 115** / Konceptualno rješenje „park Grada Pazina“ / autorica: Antonina Škrinjar
- Slika 116** / Prikaz segmenta rješenja „park Grada Pazina“- zona sjever / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 117 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje boravišne zone u konceptualnom rješenju „park Grada Pazina“ / izvor: Pinterest (pristupljeno: 4. srpnja 2023.)

Slika 118 / Prikaz segmenta rješenja „park Grada Pazina“- zona jug / autorica: Antonina Škrinjar

Slika 119 / Vizualizacija elementa prikladnih za uređenje prostora za dječju igru u konceptualnom rješenju „park Grada Pazina“ / izvor: Pinterest (pristupljeno: 4. srpnja 2023.)

Slika 120 / Cjelovit prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“ / autorica Antonina Škrinjar

Slika 121 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“; sjever parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 122 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“; jug parka / autorica Antonina Škrinjar

Slika 123 / Prostorni prikaz konceptualnog rješenja „park Grada Pazina“; vodeni element / autorica Antonina Škrinjar

Popis priloga

Prilog 1 / Anketa

Prilog 2 / Legenda o nastanku Pazinske jame

Prilozi uz rad

Prilog 1: Anketa

Tema Istraživanja koje se provodi je javna zelena površina u staroj jezgri grada Pazina. Fokus ankete usmjeren je na prikupljanje informacija o tome kakav ugođaj prostor pruža korisnicima te kakav bi ugođaj korisnici htjeli na navedenoj lokaciji. Također se istražuje koje su želje i potrebe korisnika navedene lokacije. Sudjelovanje u istraživanju je dobrovoljno, a ispunjavanje ankete u potpunosti anonimno. U bilo kojem trenutku imate pravo i mogućnost odustati od sudjelovanja. Dobiveni podaci koristiti će se isključivo u znanstvene svrhe, kao pomoć pri izradi idejnog rješenja krajobraznog uređenja parka Stari trg za izradu diplomskog rada. Da bi se istraživanje kvalitetno provelo i kako bi se dobili pouzdani rezultati, važno je da odgovarate iskreno.

*Vaše mišljenje nam je važno pa Vam unaprijed zahvaljujem na ispunjavanju ove ankete.
Antonina Škrinjar, studentica 5. godine diplomskog studija Krajobrazne arhitekture
Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu*

***Za sve informacije o rezultatima istraživanja možete se obratiti na mail adresu:
antonina.skrinjar@gmail.com***

HIPOTEZE:

- 1) Sudionici ankete procijenit će javne zelene površine kao važne prostore u slici grada*
- 2) Sudionici ankete pokazati će nezadovoljstvo uređenjem parka*
- 3) Sudionici ankete pokazati će potrebu za preuređenjem parka*
- 4) Sudionici ankete će kao jedan od većih problema parka navoditi grafite na pročeljima te devijantno ponašanje koje oni potiču.*
- 5) Udio korisnika koji borave u parku duže od 30 minuta je iznimno mali, najviše korisnika park koriste tek u prolazu.*
- 6) Sudionici ankete neće biti upućeni u povijesni aspekt promatrane lokacije*

Pitanja:

1. Koji je vaš spol? M Ž
2. Koliko imate godina? _____
3. Odaberite odgovor koji se odnosi na Vas:
 - A. Bavim se strukom koja uključuje krajobraz, njegove vrijednosti i zaštitu
 - B. Bavim se strukom koja uključuje planiranje i razvoj grada
 - C. Bavim se strukom koja uključuje uzgoj i održavanje bilja
 - D. Ne bavim se niti jednom od navedenih struka

4. Smatrate li da javne zelene površine mogu poboljšati kvalitetu života stanovnika u gradu?
 - A. da
 - B. ne
 - C. nemam mišljenje
5. Smatrate li parkove važnim dijelom grada?
 - A. da
 - B. ne
 - C. nemam mišljenje
6. Smatrate li da uređene i održavane javne zelene površine/parkovi doprinose pozitivnoj slici grada?
 - A. da
 - B. ne
 - C. nemam mišljenje
7. Prepoznajete li park sa slike, kako se zove?

autorica: Antonina Škrinjar

izvor: Geoportal DGU (pristupljno 20. ožujka 2023.)

**Pitanje je postavljeno u namjeri da doznam kako ljudi nazivaju ovaj park pošto je poznat kao drogeraški park, park torcide i sl. a ta bi mi informacija doprinijela na način da vidim što je prva asocijacija na trg, znaju li kako se zapravo park zove*

Odaberite odgovor koji se odnosi na Vas:

8. Koliko daleko živite od parka Stari trg?
 - A. manje od 0.5 km (manje od 6 min hoda)
 - B. 0,5-1km (6-11 minuta hoda)
 - C. 1-5 km (11-60 minuta hoda)
 - D. više od 5 km (više od 60 min hoda)
9. Koliko često posjećujete navedenu lokaciju?
 - A. svakodnevno
 - B. nekoliko puta tjedno
 - C. nekoliko puta mjesečno
 - D. nekoliko puta godišnje
 - E. uglavnom ne posjećujem i ne koristim prostor parka Stari trg

10. Kako najčešće dolazite do navedene lokacije?
- A. pješke
 - B. biciklom/ romobilom
 - C. automobilom
 - D. nešto drugo, navedite: _____
 - E. uglavnom ne posjećujem i ne koristim prostore parka Stari trg
11. Koji je razlog posjećivanja lokacije?
- A. odmor/ predah od posla/škole
 - B. šetnja
 - C. rekreacija
 - D. izvođenje kućnih ljubimaca
 - E. druženje
 - F. provođenje vremena s djetetom/unukom
 - G. čitanje/ učenje
 - H. ostalo: _____
 - I. ne posjećujem lokaciju
12. Koliko vremena u prosjeku po dolasku provedete na lokaciji?
- A. manje od 10 min
 - B. od 10 do 30 min
 - C. od 30 do 60 min
 - D. više od 60 min
 - E. ne provodim vrijeme na lokaciji
13. Koja je za Vas najveća vrijednost ovog prostora?

14. Smatrate li da je prostor prepoznatljiv, da ima identitet? _____
Ako da, molim Vas ukratko opišite _____
15. Kakav Vam ugođaj pruža prostor na navedenoj lokaciji?
-5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5
negativan					neutralan					pozitivan
16. Koji od ugodnih osjećaja možete povezati s boravkom u parku ili s prolaskom kroz/pokraj parka?
- A. sreća
 - B. sigurnost
 - C. mir
 - D. opuštenost
 - E. nešto drugo _____
 - F. ne budi ugodne osjećaje

17. Koji od neugodnih osjećaja možete povezati s boravkom u parku ili s prolaskom kroz/pokraj parka?

- A. nesigurnost
- B. sablasnost
- C. nemir
- D. napetost
- E. nešto drugo _____
- F. ne budi neugodne osjećaje

18. Što smatrate najvećim problemom parka?

- a. Nedostatak klupa
- b. Grafiti na pročeljima zgrada
- c. Slabo održavanje prostora
- d. Nedostatak sprava za dječju igru
- e. Neosvijetljenost prostora u večernjim satima
- f. Neograđenost prostora
- g. Nešto drugo _____

19. Koje od slijedećih mjera uređenja parka biste podržali?

- 1) uklanjanje parkirališta uz rub zelene površine
- 2) postavljanje novih klupa, koševa za smeće, rasvjete...
- 3) obogaćivanje prostora sadnjom grmlja i cvjetnim vrstama
- 4) oslikavanje pročelja zgrada
- 5) uvođenje sprava za dječju igru
- 6) uvođenje granice parka postavljanjem ograde
- 7) smatram da park ne treba uređenje

20. Koji od navedenih načina uređenja prostora za dječju igru vam se više dopada?

a) sprave za dječju igru iz kataloga

izvor: <https://umag.hr/it/novosti/umag-grad-djeceno-djecje-igraliste-u-galicima-279> / pristupljeno 25. ožujka.2023.

b) projektirano dječje igralište

izvor: Pinterest (pristupljeno 25. ožujka 2023.)

21. Koji od navedenih načina uređenja prostora za dječju igru vam se više dopada?

a) uređenje prirodnim materijalima

izvor: Pinterest (pristupljeno 25. ožujka 2023.)

b) uređenje umjetnim materijalima

izvor: Pinterest (pristupljeno 25. ožujka 2023.)

22. Koji od tipova elemenata za dječju igru vam se više dopada?

a) formalni elementi za igru

izvor: Pinterest (pristupljeno 25. ožujka 2023.)

b) neformalni elementi za igru

izvor: Pinterest (pristupljeno 25. ožujka 2023.)

23. Koji od elemenata uređenja prostora za dječju igru biste podržali pri uređenju parka Stari trg?

izvor: Pinterest (pristupljeno 25. ožujka 2023.)

24. Koje elemente i sadržaje biste voljeli da park sadrži?

- 1) nadstrešnica/ pergola
- 2) klupe s naslonom
- 3) klupe bez naslona
- 4) sprave za dječju igru
- 5) skulptura
- 6) fontana
- 7) pipa za vodu
- 8) začinsko bilje
- 9) cvjetne gredice
- 10) grmlje
- 11) park ima dovoljno sadržaja

25. Smatrate li da bi češće koristili prostor kada bi bio adekvatno uređen?

- A. da
- B. ne
- C. ne znam

26. Narušava li parkiralište uz navedenu lokaciju doživljaj pri boravku u parku?

- A. da
- B. ne

27. Prepoznajete li prostor sa slike?

- A. da
- B. ne

izvor: Rimanić M., 2007.

28. Prepoznajete li prostor sa slike?

- A. da
- B. ne

autorica: Antonina Škrinjar

29. Smatrate li da su prostori sa slike isti prostori u različitim povijesnim razdobljima?

- A. da
- B. ne
- C. ne znam

30. Znete li da je prostor sa slike nekada bila glavna „žila kucavica“ grada Pazina odnosno da je tu prolazio pazinski korzo?

- A. da
- B. ne
- C. čuo/čula sam o tome

31. Znete li da su se na mjestu sadašnjega parka Stari trg nekada nalazile građevine?

- A. da
- B. ne
- C. čuo/čula sam o tome

32. Znete li kada i zašto su građevine sa prostora današnjem parka Stari trg porušene?

- A. da
- B. ne

33. Zna li da se na ovim prostorima, u neposrednoj blizini parka Stari trg, nekada nalazio glavni pazinski trg?
- A. da
 - B. ne
 - C. čuo/čula sam o tome
34. Smatrate li da prostor parka ima potencijal vratiti funkciju glavnog trga?
- A. da
 - B. ne

Prilog 2: Legenda o nastanku Pazinske jame

Legenda kaže: Naime, prema narodnim pričama, u Istri su nekada davno živjeli divovi i ljudi. Najveći među njima bio je Ban Dragonja koji je bio velik kao planina i poglavar svima ostalima. Kako su dijelovi Istre bili pod jezerima i močvarama, a drugi dijelovi sušni, ljudi su zamolili Bana Dragonju da im podari vodu kako bi mogli obrađivati zemlju. Kako je Ban Dragonja bio dobroćudni div, odlučio je pomoći ljudima. Upregnuo je svoje volove i plugovima zaorao po zemlji te stvorio brazdu od jezera do mora u kojoj se otvorila rijeka nazvana po divu – Dragonja. Div je nastavio orati te načinio i drugu brazdu koju je nazvao po svojoj ženi – Mirna. Tako je nastala istarska rijeka Mirna. Div je zaorao i treću brazdu koju je nazvao Draga, po svojoj kćeri. Vidjevši diva kako ore treću brazdu, a Pazinskog kaštela počela mu se podsmjehivati žena pazinskog kapetana, pitajući ga zar je toliko star da tako plitko i krivudavo ore. Takvi su komentari razljutili diva koji je istog trena prekinuo s oranjem. U tom je trenutku nedovršenom brazdom navalila voda koja je umalo poplavila i kompletnu pazinsku kotlinu. Kada su ljudi vidjeli što se sprema dogoditi, pohitali su Banu Dragonji i zamolili ga za pomoć. Div Dragonja im se smilovao te udario nogom u zemlju, točno pored pazinskog kaštela. Od siline udarca otvorila se ogromna jama koja je u svoju unutrašnjost uvukla sav višak vode. Na mjestu treće brazde tako je nastala Pazinčica koja ponire u Pazinskoj jami (Šišović, 2004.)

Životopis

Antonina Škrinjar rođena je 22. ožujka 2000. godine u Puli. Osnovnu (Osnovna škola Vladimira Nazora Pazin) i srednju školu (Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile) pohađala je u rodnom gradu, Pazinu. Osnovnu školu završava 2014. s osmogodišnjim odličnim uspijem nakon čega upisuje gimnaziju koju završava 2018. Tijekom dvanaestogodišnjeg školovanja, isticala se svojim kreativnim radom te je sudjelovala u mnogim likovnim natjecanjima. Jedan od njoj istaknutijih natječaja je onaj Lions Cluba Poreč, na čijoj je izložbi bio izložen i prodan njezin rad. Zbog kreativne nadarenosti i naklonosti prema umjetnosti prilikom upisa na fakultet dvoumila se između grafičkog i agronomskog fakulteta. Ljubav prema prirodi prevagnula je, te je 2018. godine upisala Agronomski fakultet, studij Krajobrazne arhitekture. Titulu prvostupnice krajobrazne arhitekture stječe 16.9.2021. nakon čega upisuje diplomski studij Krajobrazne arhitekture. Kroz obrazovanje se susretala sa programima Word, Exel, AutoCAD, Sketchup i QGIS. U sklopu aktivnosti fakulteta imala je prilike sudjelovati u Varaždinu na 26. i 27. Međunarodnoj izložbi cvijeća u kojima je njezin rad pobijedio na natjecanju najboljeg vizuala barokne cvjetne gredice nakon čega su gredice bile izvedene pod njezinim nadzorom. Stručnu praksu na 3. godini preddiplomskog studija odradila je u firmi VIDA VERDE d.o.o., iz Rovinja, koja nudi uslužne djelatnosti uređenja i održavanja krajobraza. U sklopu stručne prakse obavljala je poslove koji su obuhvaćali izradi idejnih rješenja različitih projekata (uređenje dječjeg igrališta u sklopu dječjeg vrtića, uređenje terase hotela, uređenje okoliša sklopa apartmana i dr.). Praksu diplomskog studija odradila je u suradnji s Gradom Pazinom formirajući konceptualni projekt uređenja zelenih površina grada Pazina. Na fakultetu je tri godine bila aktivna kao student tutor (pomoć studentima brucošima vezano za studentski život, studiranje, pitanja vezano za pojedine predmete i gradivo), a godine 2022., ističući se razumijevanjem nastavnog gradiva i voljom za pomaganjem drugima, bila je demonstrator na modulu Krajobrazna tehnika. U slobodno vrijeme bavi se kreativnim radom kao što su fotografiranje, crtanje, pisanje i slično. Svoju kreativnost rado otkriva i u kuhinji, usavršavanjem starih i isprobavanjem novih recepata. Povrh svega, ipak najviše uživa u izradi personaliziranih poklona i posveta za jedinstvene prigode kao što su rođendani, krštenja, krizme i vjenčanja. Kao viziju za budućnosti, uz rad u struci, vidi otvaranje vlastitog mini obrta kojim bi svoje kreacije plasirala na tržište.